

**The Indo-British
Trading Bureau,
15/19, Ghoga Street, Fort, BOMBAY**

శ్రీ తిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానములు, తిరుపతి.

1922-వ సంవత్సరం జూన్ నెల 30 తేదీతో అంత్యమయ్యే 1331 ఖసలి 30-6-1922 లో వుండుమేరకు ఆస్తి, పాత్రత వగైరాలు తెలుపునట్టి నేటుమెంటు.

శాత్రత.			ఆస్తి.		
సం.	బాబుల వివరం.	మొత్తం.	సం.	బాబుల వివరం.	మొత్తం.
1	తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములలో ప్రత్యేక నేవలు ఇరిపించగలందులకుగాను, గృహ కులవల్ల డిపాజిట్ చేయబడిన మూల ఖనము ...	రూ. 59,679 0 0	1	ఖజానాలో నగదు నిలువలు—	రూ. 6,64,519 8 8
2	వాపస్ చేయవలసిన డిపాజిట్లు ...	14,880 4 10		(ఎ) దేవస్థానం హుజూరు ఖజానా ...	320 7 1
3	ఆర్డర్లు చేయవలసిన అనామములు ...	8,771 1 4		(బి) తిరుపతి తాలూకా ...	5000 0 0
4	వాపస్ చేయవలసిన వాపసు కొందరు దేవస్థానం నాశనముల వామోనుకొరకు పట్టుకోబడిన డిపాజిట్లు ...	4,970 0 0		(డి) విచారణకర్తలవారి పర్యవేక్షణలో ఆదానము ...	14,880 4 10
5	వేలూరు, దేవస్థానం హిందూ హైస్కూలులో, బాలురకు బహుమానములు యిచ్చుటకు గాను, బహిరంగముగా సంచాలనము వసూలయిన మూలధనము ...	1,300 0 0	2	గవర్న మెంటు పత్రములమీద పెట్టుబడ్డె ఇన్వెస్టుమెంటు—	8771 1 4
6	నికరమైన ఆస్తి. ...	89,600 6 2		i ఆయక్ ఫండు ఫేస్ వాల్యు—	6,93,491 0 11
		69624857 10 1		3 10/0 గవర్న మెంటు పత్రములు 1,25,0000	1206978 9 10
				5 0/0 ఇండియా యుద్ధపు అప్పుపత్రములు 1,07,500	1,02,125 0 0
				పోస్టాఫీసు నగదు సర్టిఫికేట్లు 4,280	3,317 0 0
				6 0/0 ప్రాక్టు సర్టిఫికేట్లు 2,50,000	250000 0 0
				5 0/0 " 7800	7,500 0 0
				5 0/0 " 8,15,100	7,50,000 0 0
				6 1/2 0/0 బొంబాయి డెవలప్ మెంటులోను 900000	90,000 0 0
				ii ధర్మఫండు—	88,19,915 9 10
				3 0/0 గవర్న మెంటు పత్రములు 200	200 0 0
				3 1/2 0/0 " 32,300	32,300 0 0
				అడమానం మీద అప్పుయిచ్చిన బాకీ 1,750	1,750 0 0
				వేలూరు హైస్కూలు డిపాజిట్లు 1,300	1,300 0 0
				6 0/0 1980 సం॥ 10 సం॥ బాండ్లు 1,900	1,900 0 0
				7 0/0 1981 సం॥ 10 సం॥ బాండ్లు మొత్తము 100	100 0 0
				తిరుపతి కో-ఆపరేటివ్ ట్రస్టు బ్యాంక్ 300	300 0 0
				iii జామీను డిపాజిట్లు—	87850 0 0
				3 1/2 0/0 గవర్న మెంటుపత్రములు 1,000	1,000 0 0
				పోస్టాఫీసు కావడసర్టిఫికేట్లు 3,220	3,220 0 0
				తిరుపతి కో-ఆపరేటివ్ ట్రస్టు బ్యాంక్ 750	750 0 0
				4	బాండులమీదనున్న, డిక్లీయరుచున్న రావలసిన మొత్తము.
					బాండులు ... 37,044 2 8
					డిక్లీయరు ... 7,6,2973 15 8
					799421 2 4
				4	కినులు, రివిన్యూలు బాకీ ...
				5	సాక్షరి వస్తువుల కిన్నీతు ...
				6	నగలు, హాసనములు, వస్త్రములు వగైరాలు.
				7	యితర టిప్పులు—
				(1)	ఉపకరణములు ... 29115 8 5
				(2)	పుస్తకములు ... 14,000 14 1
				(3)	సంజాను ఉపకరణములు ... 14,405 1 7
				(4)	అవువధములున్న శస్త్రవైద్య ఉపకరణములున్న ... 2,629 10 0
				(5)	దీపములు వెలిగించడమునకు సంబంధముయిన ఉపకరణములు ... 1,632 14 0
				(6)	సర్వేస్టు, గణితశాస్త్ర ఉపకరణములున్న ... 4,674 15 0
				(7)	కొఱముట్లు వగైరా సాధనములు ... 11,596 7 9
				(8)	పశువులు వగైరాలున్న, వాటి ఉపకరణములున్న ... 17,878 9 3
				(9)	కొయ్య సామానులు ... 35,235 2 9
				(10)	చిల్లరసామానులు ... 30,112 10 0
				(11)	ఇసుపసామానులు ... 2,917 15 0
				(12)	జంతుదేహధర్మశాస్త్రము వగైరా సామానులు ... 1,383 5 3
				(13)	వడ్డపని సామానులు ... 743 14 9
				(14)	కమ్మర్షియర్ బ్రాంచి సామానులు ... 4,077 11 0
	మొత్తం రూపాయలు ...	69714458 0 3		మొత్తం రూపాయలు. ...	69714458 0 3

వి. రామచంద్రరావు,

1331 ఖసలికి ఆడిటర్, 13_6_23.

(Sd) సి. దొరసామయ్య

విచారణకర్త వజంతు, 12_6_23.

శ్రీ తిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానములు తిరుపతి.

1922-వ సంవత్సరం జూన్ నెల 30-వ తేదీతో అంత్యపయ్యే 1331 ఫసలి జమా ఖర్చు నిలువలెక్క.

జమలు.				ఖర్చులు.			
బాబులు వివరం.		మొత్తం.		బాబులు వివరం.		మొత్తం.	
		రూ.	అ.పై.			రూ.	అ.పై.
కానుక:—				దేవస్థానముల దిట్టములు	...	21,265	9 2
నగదు నాణ్యములు చలామణి బాపతు	...	3,70,425	7 5	కానుక బహుమానములు	...	657	8 0
గైర్మలామణి నాణ్యములు ఏలంద్వారా రాగల అయివజు	...	1,68,519	2 0	ఆత్మవిశేషములలో కాబడు ఖర్చులు	...	4,416	3 8
ఆర్థిక వరుమానము	...	2,17,337	1 11	నిరుక్తప్రకారం పడితరముల వగైరాలకు కొనబడు సామానులు	...	1,37,155	7 10
దేవస్థానం సొత్తులవల్ల రాబడు వరుమానము	...	3,236	7 7	పబ్లిక్ వర్కులు - కొత్తపనులు	...	93,441	10 7
బళ్లవలన రాగల వగంబడి	...	28,558	7 0	" మరాపత్తులు	...	17,890	13 3
గవర్నమెంటు పత్రములు వడ్డీ	...	1,10,174	11 0	" చిల్లర యితరపనులు	...	11,722	10 4
దేవస్థానం ఎస్టేట్ వరుమానం	...	3,37,841	12 2	" శిబ్బందీలు వగైరాలు	...	15,043	1 3
చిల్లర యితర బాబులు	...	7,946	5 9	" నీళ్ల సౌకర్యము	...	2,690	1 7
వాపసు వగైరాజములు	...	623	15 1	విద్య - యింగ్లీషుబళ్లు	...	62,246	13 8
ధర్మఫండు	...	3,066	5 0	" సంస్కృత విద్యాశాల	...	22,848	14 11
వసూలయిన అప్పుల బాపతు	...	14,846	1 7	శిబ్బందీలు హంజూరు	...	44,632	15 4
జమబాబులయొక్క మొత్తం	...	12,57,575	12 6	" ఖజానా	...	13,806	14 3
				" దేవస్థానములు	...	45,559	14 3
				" ఉగ్రాణం	...	5,992	11 5
				" అడవి	...	574	10 2
				" వైద్యసంబంధమైన ఖర్చులు	...	9,874	0 9
				" పశువులు వాటి ఉపకరణములు	...	44,089	13 0
				" దీపములు వెలిగించడం	...	17,227	14 3
				" తోటలు	...	1,190	11 3
				" కానికేషన్	...	5,709	1 2
				కాగితములు వగైరాలన్న అద్దె	...	6,738	10 6
				ప్రయాణపు అలవెళ్లు	...	5,017	14 5
				మిరాశీదారులజీతములు	...	1,365	0 0
				హంగామి శిబ్బందీలు	...	821	4 0
				ఎస్టేట్:—	...	2,69,729	14 6
				తిరుతజీ	...	1,76,214	11 7
				కచ్చినాడు	...	34,264	15 2
				యితరఖర్చులు	...	4,204	15 6
				ధర్మఫండు	...		
				ఖర్చు బాబులయొక్క మొత్తం	...	1076394	13 9
				(ఫసల్ ఆఖియరులో నిలువవుండే మొత్తం 1,80,080-14-9)			
తిరుపతి దేవస్థానమునుండి చందా	...	64,410	0 0	చందాలు	...	64,410	0 0
వాపసు చేయవలసిన డిపాజిట్లు	...	22,044	5 8	వాపసుచేసిన డిపాజిట్లు	...	22,701	0 10
అడ్జ్ టెస్టు చేయవలసిన అనామత్తు	...	1,89,811	5 2	అడ్జ్ టెస్టుచేసిన అనామత్తులు	...	1,31,440	0 10
మొత్తం	...	14,83,841	7 4	మొత్తం	...	1294945	15 5
సాల్ గుజ్తాశిలుకు	...	5,04,595	9 0	సాల్ మజూరూరు శిలుకు	...	698491	0 11
మొత్తం వెరళి	...	19,88,437	0 4	మొత్తం వెరళి	...	1988437	0 4

క్యాంపు తిరుపతి
13-6-1923.

Published under rule 28 of the Dt- Court rules
Prayagadoss,
Vicharanakart

(Sd.) వి. రామచంద్ర రావు,
ఆ డి టి ఓ.

లిటరరీ స్టానెటి ఫులివెందుల

రాయినాపేబు బి. శంకరరావుగారి ఉపన్యాసము
కడవవాస్తవ్యులగు మ-రా-రా-శ్రీ. రాయినాపేబు
గంగవసల్లె శంకరరావుగారును, మ-రా-రా-శ్రీ, ఏ. నంజుం
డప్ప బి. ఏ. బి. యల్ గారును పులివెందులకు విచ్చేసియుండ
తార్యదర్శి, వారి నాహ్వానింప, వారు సరస్వతీలీనాసమందిరము
నకు విచ్చేసి 29-5-25 తేది సాయంత్రము శ్రీ. శంకరరావుగారు
యజ్ఞధర్మము (The law of Sacrifice) గూర్చి గంభీరోప
న్యాసము జొసంగిరి. శ్రీ నంజుండప్పగారైనాసాధివత్యము
వహించిరి. సభామందిరము పురజనులచేతను, ఉద్యోగీయుల
చేతను, విద్యార్థులచేతను, నిండియుండెను.

ఈ పన్థాసతలు “యజ్ఞ” విషయమునుగూర్చి జను శ్రేణి
నపార్థములఁ జేయుచుండునదియు, జనులు పెద్ద-పిన్నలయొడఁగై

ప్రవర్తింపవలసినవియు మొదలగు విషయములను దెలిపి, తేవ
తలయందును, ఋషులయందును, పితృదేవతలయందును, మను
ష్యులయందును, భూతకోటియందును మనకు ప్రేమవిశ్వాస
ములు తరుగుటచేతను, భక్తి, సదాచారము, సత్కర్మానుష్ఠానము
ప్రీతి, భూతదయాదిగాగల మగుణసంపత్తి నశింపుటచేతను
ఋషులాదిగాగలవారలకును మనకునుగలసంబంధము వీడిపోయిన
దనియు, దానంతేని మన ముద్ధరింపబడకున్నా మనియును,
గ్రమ్మర సమర్థతముచే ప్రేమ యనెడు హోమగుండమునందు
దుర్లభము లనెడు హోమద్రవ్యములను భస్మీభూతము నేసి ఫలా
పేక్ష లేక నిశ్శుభక్తితో భగవంతుని ధ్యానముచేయుమండిన
మనకు సర్వకేయము లొనగూడు ననియు నొక్కి వక్కాణిం
చిరి. వారి యుపన్యాస మాద్యంతము భాషగర్భితమై, భగవ
త్సాక్షాత్పూరితమై యశేషవిషయాన్వితమై, పండిత పామరద్వీ
హృదయాకరమై యుండినది.

అగ్రాసనాధిపతిగారు “యజ్ఞ” మాచరించుటవల్ల గలుగు

మేలులను విపులముగ జెప్పిరి.

సరస్వతీ విలాస సంఘాధ్యక్షులను మ-రా-రా-
జి. వేంకటరావుగారును, కార్యదర్శిగారును మ-రా-రా-
లక్ష్మీనరసయ్య ఎం. ఎ. ఎల్. టి. గారును, ఉపాధ్యక్ష-
కును, అగ్రాసనాధిపతిగారికిని విచ్చేసిన జనబృందమునకును
నందనము లందజేయ జయజయధ్వానములచే సభ ముగిసెను.

కార్యదర్శి.

సుందరితైలము

దబ్బీ 1.8 వెల రూ 0.8-0

ఒక డబ్బీలైదు విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడుము.
టినులు మచ్చలుమానును. ముఖము కాంతివారి, నున్న గా అద్ద
మువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాజాతు
లేరును. ఈలైదు మంచినవాసన గలిగి మిగడవలె నుండును.
అమృతాంజనం, డిపో మదరాసు - బాంబాయి.

యంగుండీయా సంపాదకీయ వ్యాఖ్యలు

హక్కిం సాహెబు

హక్కిం సాహెబు అబ్దుల్లా ఖాను మార్చులునుండి నాకు ఉరుదులో నొక ఉత్తరము వ్రాసెను. అందు ముఖ్యమైన భాగమును పరివర్తనము చేసి ప్రకటించుచున్నాను:

“హంబాయిలో ఏప్రిల్ 10 వ తేదీ జయలుదేరి మార్చుల్లో నేడు ఏప్రిల్ 22 వ తేదీ దిగితిమి. మార్చునగరమున నా ఆరోగ్యము కొంచెము బాగుగ నేయుండెను. నేను బీద నెక్కుటకు ముందు మిమ్ములను దర్శించుటకు పోయినందులకు విచారపడితిని. నన్ను యొనర్చిన భారతదేశభిక్షునిగూర్చి యడిగినయెడల చాలసిగ్గును. చాలసిగ్గుతోనే నున్నదనియు, ఆదేశమందున్న ప్రధానభాషలు తెంతును మనసుదీర పోట్లాడుకొనుచుండు నని గాక నేనేమి చెప్పగలను. విభేషముల నెక్కువచేయువారు భారతదేశముమీదను, ఆసియామీదను, వారివారి బాతులమీద దయగల్గి సన్మానింతులు అని నీటివనరు కాంగ్రెసుకు ప్రాణము బోయినదనియు నాకోరిక. చాక్కు ఆస్పానీ ఆరోగ్యముగనే యున్నాడు. ఈమార్చులను లాభము గలిగినట్లున్నది?”

ఈసవాల్ ప్రకారము తెలిసినచో, మనవిభేషమును వెంటనే గమనించి ఆయనతోబాటు విచారపడగలడు.

* * * ‘సయాము కవలపిల్లలు’

వారిద్దరిలో నెవ్వరును నాలోరాకపోవుటచేత నాకును ఆ లీ సోదరులకును, లేదా మా లా నా మహమ్మదీ లీతనను తన పద్దెన్న ను పిలుచుకొనునట్లు, సయాము కవలపిల్లలకును, యెవో వివాదము జరిగినదని తలంపు ప్రజలందుట కాలమహిమగ వోచుచున్నది. మేము బహిరంగముగనే పోట్లాడుకొంటిమని చాలమంది అనుమానపడుచున్నట్లు లనోఖాల్ లో కొందరుమిత్రులు జెప్పిరి. అటువంటిదేమియు నింతవరకు లేదనియు, అట్టిది జరుగునట్లుగూడ లేదనియు నేను వారికి జెప్పితిని. ఏదైన పోట్లాటయే జరిగినయెడల మామిత్రత్వమును ప్రకటించినవిధమున దీనిని మందంనుందముగ గాక వెంటనే ప్రమరించుచుండును. అయితే అట్టి ప్రయత్నములకు యెదురుజూచువారికి ఆకాభంగము కలుగునేమోయని అట్టి ఆశ పెట్టుకొనవద్దని హెచ్చరించుచున్నాను. నేను మాను సులభముగ కుదురునదిగాదు. సులభముగ త్రెంపుకొననదిగాదు దానికి చాలకష్టమున్నది. అమర్కానగాని, అవిశ్వాసముగాని, అందు సహించరానివిగనుండును. కోపాటువిషయము నాకును మాలా నా పోకెంతటిని భేదాభిప్రాయము లుండుటవలన మామిత్రత్వము నకు భంగముగల్గెనని యెప్పుడును అనుకొననట్లు. మాలో నెవరు గాని ఒకరినొకరము సంతోష పెట్టుకొనుటకు లోపలనున్న అభిప్రాయమును దోచుకొన్నయెడల అది దొంగవైచామే యనవలయును.

“అట్లైన వారిలోనొకరు మాతోరా లేజేమి యనుప్రశ్న తప్పక విప్పితిరను. కిలాఫతుకుమిటి నావలదైపోగా మరమ్మతుజేయుచు మాలానా పోకెంతటి బొంబాయిలోనున్నాడనియు మాలానా మహమ్మదీలీ రెండు పత్రికలలో మునిగి తీరిక లేకయున్నాడనియు ఆ విచారించినవారికి నేను జెప్పితిని. అయినను 1920-21 లోనెలె యిప్పుడు మేనుండరమును గలసి ప్రయాణము జేయవలసిన అవసరములేదు. ఇప్పుడు దేశసేవజేయు ప్రతివారును తాను నిర్ణయించుకొనిన పనిని చానుజేయుట ధర్మమైయున్నది. ఏమిపని జేయవలెనో ఆకాగ్యనిధానము దేశమునకు దెలిసియేయున్నది. దానిని పనిజేయవలసియున్నది. కొత్త నాలుచందా సభ్యత్వ మెల్లు పనిజేసెనో చూచుటకు నేను ఇనస్పెక్టరుజైన రలువలె ప్రయాణముజేవడము. ఈ కొత్తసభ్యత్వముయొక్క లువివర స్వయముగ గ్రహించుటకు నేను ప్రయాణముజేయుదును. నేను కార్యభారమును వైదులొనినపుడు, మహమ్మదీయమిత్రుడు వీలైన వెంటనుండును. లేదా అవసరమైన ఒక్కడైనను యొక్కడికిరమ్మన్న ఆక్కడికి ప్రయాణముజేసియే నాధర్మమును నెరవేర్చగలను. హిందూమహమ్మదీయ సమన్వయగూర్చి చెప్పవలసినదంతయు జెప్పితిని. దానికి ముందేమియోనిర్ణయించితిని. ప్రస్తుతముది చాలపని కనుగొంటిమి. ఇకను అగి కనిపెట్టియుండి బ్రాధింపవలయును. ఆ విషయమున నిపుడు జేయవలసిన పని నాక్రితము మరల మరల జెప్పుచు దృఢపరచుటయే. అందువల్ల నే నాధర్మమును నిర్వర్తించినవాడ నగుదును. నాకేసంతను రాటుముకొరకును అస్పృశ్యతకును వినియోగించుచున్నాను.

బండి - రాటము

నేను బెంగాలులో ప్రయాణముజేయుచుండగా బెంగాలు ప్రముఖులు రాటమునకు ప్రతికూలముగ అనేకరకముల అద్భుత వాదములను నాతో చెప్పిరి. వానికి చాల వరకు యా పత్రికలోనే ప్రత్యుత్తరమిచ్చితిని. పత్రికలలో చదువు విషయములను పోతములు జ్ఞాపకముంచుకొనరు గావున, యిదివరకు జెప్పిన దానినైనను మధ్య చాల గడువైన పిదప మరల జెప్పుచుండినయెడల పత్రికా రచయితల పని భద్రముగనే యుండును. ఒకమిత్రుడు రైల్వేనియు దీసివేసి బండ్లకు బైటెదరా యని యడుగును అట్లుగాకున్న విలులను దీసివేసి రాటములు బెట్టుటెట్లని యడిగెను. నేనందుకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు రైల్వేను దీసి బండ్లకు పెట్టు నుద్దేశింపలేదనియు, అట్లునుకొన్నను అది సాధ్యముగాదనియు జెప్పితిని. 80 కోట్ల బండ్లనున్న దూరము, దూరముగనే యుండును గాని తగిలినాడు. కాని విలుల స్థానమున రాటములను మాత్రము పెట్టగలకు. వేగముగ పోవలెనన్న రైల్వే న్నవి. ఆకష్టము తొలగినది. విలుల విషయము ఉత్పత్తికి సంబంధించినది. ఇందు భారతదేశములో పనిజేయువారే కావలసినంతమంది యున్నయెడల రాటము విలులతో నులభముగ పోటీజేయగలరు కష్టమెంత యని లెక్కజేయవలెనయెడల విలులలోకన్న చాకగ మియుండువునకు గావలసినట్లును తయారుజేసికొనగలరని నేను చెప్పగలను. తీరిక యున్నపుడు నాలువడకును నేయుండునడల యేమియును కష్టపడనే ఆక్కరలేదు. చెక్కు సామ్యమును అసంపూర్ణమైనవి. ప్రజల నెక్కువగ మోసముజేయును. ఈవిషయమును విలులకు రాటములకు, రైల్వేకు బండ్లకు సామ్యము నెప్పుడును లేదనినది కాదు. అయితే యీమిత్రుడు నాకెట్టి యంత్రసామగ్రి గాని యెప్పటికిని యిష్టములేదని తలంచుచుండవచ్చును. బహుశః ఆయన నేను “ఇండియన్ హోంరూజ్” అనువు ప్రకములో రైల్వేలనుగూర్చి తెల్పిన ఆక్షేపణలను మనస్సులోనుంచుకొని యుండవచ్చును. అచ్చిప్పు ప్రకములో నెల్లి ముఖ్యముగ సమన్వయ సేకరులను పనిచేయుటలేదని నే ననేకసార్లు జెప్పియే యుంటిని గదా?

వృధా ప్రయాసయా?

రాటమును దిప్పలు వృధాప్రయాస యని మరియొక వాదము వచ్చెను. అదివయమై యేమియు నాలోచింపకుండ గభాలు న ఆన్న మాట యిది. ఏదైన ను ఒక ఉద్దేశముతో జేసిన పుడు వృధా ప్రయాసగా దలంప బాలమని నేను నిరూపించితిని. లక్షలకొలది మంది దేశములో సొల్లమునకు నాలుగుమాసములు పనిలేకుండుటవలన వారికెన్నటి గల్పించుటకై రాటము జూపబడెను. ఆరగంబు పనిజేసిన నూరు గజములు తయారైనపుడు రాటముపరి వృధాప్రయాస యనబాలరని నేనాయాక్షేపించి నాయనకుదెలియి. అది వృధాప్రయాస గాక పోగా ఆర్థికముగ చాలమందిని నేను చెప్పితిని. తీరిక యుండి పనిలేని సమయములందు లక్షలకొలది మంది ఉత్పత్తి దాయకముగ వృత్తిని జేయుటకును, యొక్కవ క్షేత్రముగాని, మేధస్సుగాని ఆక్కరలేకుండ పనిజేయుటకును యిదియే గాన్పించును. అట్టివృత్తి చేతితో నాలు వడకుటదన్న మరియొకటి లేదు.

* * * నోఖాల్ లో ఖద్దరు అభివృద్ధి

నోఖాల్ మండలము ఖద్దరువిషయమున బాగా పనిచేయు ముఖ్యస్థానముని చెప్పవచ్చును. ప్రభుత్వమున ఖద్దరుద్యమము ప్రారంభింపబడినపుడు ఆచట చాల మందిపని జరిగెను. దానియొక్క హెచ్చుతగ్గులనుగూర్చిన క్రమము నోఖాల్ లో నా కియ్యబడెను. అది అందకును సమృద్ధిగనుండునని యీక్రింద ప్రయోచించుచున్నాను.

“ఇచట కుద్దమైనఖద్దరు ఉత్పత్తి ప్రభుత్వమున నీవట్టాములో నొక బీద నేతగాని గుంటుగ్గును సహాయముతో 1921 నెప్టెంబరులో ప్రారంభింపబడెను. కొంతకాలమైన పిదప మరచే మగ్గు మొకటి బెట్టి బాగాపని జరిగించిరి. 1922 జూలైవరకును తయారు కొద్దికొద్దిగనే యుండెను.

“1922 ఆగష్టునుండి 1923 ఫిబ్రవరివరకును ఉత్పత్తి ఉచ్చదశలో నుండెను. మరమ్మగ్గులు 40 నుండి 50 వరకు పని జేయుచుండెను. ఆరు నెలలలోను 60 ములుగుల నాలు నేను బడెను. 10వేల రూపాయలఖరీదు ఖద్దరు తయారయ్యెను. 1923 నెప్టెంబరువరకును ఖద్దరు ఉత్పత్తిలో సరిపోవుటవలన ఖాదీ యెడల ప్రేమగల వారిద్దరుండి చేసిన ఋణము కొద్దియైనను కష్టమేమియు అనుకొనలేదు.

1923 ఫిబ్రవరి మాసాంతమునకు రాజకీయ వివాదములు వచ్చి అందరి వైఖరి మారుటయు, దూది తక్కువగుటయు, అర్థిక కష్టములు గల్గుటయు యేర్పడి ఖద్దరు పూర్తిగ పడిపోయెను. ఖద్దరు సరుకు అమ్ముడేపోక అపని నిలచియే పోయెను. బెంగాలు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసుసంఘము రు250 విరాళము నొసంగినను ఆపరిస్థితులలో నేమియు చాలకపోయెను. ఖద్దరు దప్ప యేమి

యునోయ వద్దనుకొన్న నేతగాండ కాకాభంగము గల్గెను. ఆ నిర్వాహక కర్తల కందరకును నగుబాటయ్యెను. మగ్గుముల సంఖ్య 50 నుండి 2 కువచ్చెను.

“నోఖాల్ మండలమున కొక వసతి గలదు. ఇచట 55 కేమంది నేతగాండ్రున్నాడు. కూర్మ్య వైపున మంచి ప్రతి శోధనట్టియు నాలును తయారుజేయునట్టి ప్రదేశములు థెనీ, చాగల్మయా, పరకురాం, సోనానాజి మున్నగునవి గలవు. మిదేశములోను పళ్ళి మ ము న ను మంచిని పులుగు నేత పని వారు గలరు. ఇట్టి పరికరము లన్నియునుండి ప్రధాననగరమున్న ధనవనతిగల గట్టి సంస్థ యొకటున్నయెడల నీజిల్లా త్వరలోనే పరాపేక్ష లేకుండనుండగలదు.”

ఇందలి నీతియేమియో గాన్పించుచున్నది. ప్రచారకులు ప్రార్థనను వీడజనరు. ఎన్నికష్టములు వచ్చినను బాగా డబ్బునపరియున్న వర్తకుడు జేయునట్లు పనిని జేయుచునే యుండవలయును. ఖద్దరు వాడుకలోనికి పూర్తిగవచ్చువరకును మనము స్వయముగ వర్తకులమై స్వలాభమునకు గాక దేశముయొక్క లాభమునకు పనిజేయవలెను. కాంగ్రెసులో పార్టీ రాజకీయములు యిటునటు మారుచుండును. ఖద్దరుపని కివియేమియు నడ్డురాదు. కాంగ్రెసు తన కార్యనిధానమును యేబదిసార్లు మార్చుకొనవచ్చునుగాని రాటమువిషయమున మాత్రము మార్చుండరాదు. దానిమీదనే నోయలేని లక్షలకొలది మంది బీదలభాగ్య మధారపడియున్నది.

పత్రికాత్రిస్త్రులు నాలు వడుకుట

నోఖాల్ లో యిద్దరు పత్రికాత్రిస్త్రులను నాలు వడుకుటయే గాక దానిమీదనే జీవించుచుండిరిని నాకు జెప్పిరి. వారు చిన్నపిల్లలుగాను. నలువడవత్తరములు దాటిన స్త్రీలు. ఇంకను సిగ్గునిడిచి ప్రవరింపబాలరు. నాలువడుకుటయే లేకున్నయెడల ముప్పియెత్తుకొని బ్రతికి యుండవలసినదే. కాబట్టి వారు నిజముగా ముప్పియెత్తుటమాత్రము లేకపోయెను గాని వారి కులవృత్తిమాత్రము మానలేదు. అయినను నోఖాల్ లో యిట్టి సోదరీమణు లిద్దరుండి ఆ పట్టణము వారి జేమము నారయుచుండుట గొప్ప విషయమే. వారిలో కొందరింకను వృత్తిని వదులుకొన కున్నను రాటమువడుకుట మొదలిడిరిని నాకు జెప్పిరి. వారు వృత్తిని మానకుండ నాలువడుకుటవలన అట్టి సోదరీమణుల జేమైన లాభముండునేమో నాకు దెలియదు. వారికినిని తమసిగ్గును దాచుకొనుటకు జేయవచ్చును. వారు నాలు వడుకుటకు జీవనోపాధిగ నుండుకొనవలెనని సలహానిచ్చబాలము. వారు కోపాకు రూపాయి రెండు రూపాయలకు పైగా సంపాదించ సలవాటుపడియుండిరి. వారికి నేతపనియో లేక నగిషీపనియో మరియే యితర తమాషా పనియో మంచిలాభము వచ్చునది యుండవలయును. ఈవిషయము పురుషునకు సంబంధించినది గాదు. స్త్రీలే కాలానుకూలముగ పని జేయవలయును. విశుద్ధ పూతచారిత్ర యగు స్త్రీయే బయలుదేరి యీ పత్రికాత్రిస్త్రులని నుద్దించుటకు బూనినగాని యీ వ్యభిచారవిషయము పరిష్కారముగాదు. యావనస్త్రీలను లేపదీసి మోచాములో బడజేయు పురుషులయందు పురుషుల సంపదనము గలుగజేయవచ్చును. వ్యభిచారము ప్రపంచము స్పష్టాది నుండియు నున్నది. కాని యిప్పటివలె ప్రతి పట్టణమునందును సక్రమముగ జరుగుచుండెనా యని నా కార్యక్రమమునన్నది. ఏమైనను మానవాళి యీపాపమును దొలగించుటకు సమకట్టుకాలము రావలయును. వ్యభిచారము యేకాలమునాటిదో యను నటుల జేయవలయును.

* * * మీరటులో నాలువడుకు పని

చౌదరి రఘువీర నారాయణ సింగుగారు మీరటునుండి క్రాయము తాను బెల్లాములో కొత్తపందా ప్రకారము 500 మంది సభ్యులకు జేర్చిన పని వాగానము జేసినను తన సోదరనకు చాల జబ్బు జేయుటవలన నిర్ణీతకాలములో జేర్చబాలకపోతి నని దెల్పుచున్నాడు. పాప మాయన తమ్ముడు పనిపోయెను. అయినను యిప్పు దాయన ఒక స్వరాజ్యకక్షపు వకీలు బాబు ఖోర్తిప్రసాదుతోను యితర మిత్రులతోను గలసి 647 మంది సభ్యులను జేర్చగలిగెను. ఇందు 200 మంది మాత్రము స్వయముగ వడుకువారు. ఇంతవర కిది మంచిదే. కాని చౌదరిగారు స్వయముగ వడుకు సభ్యులను 500 మందిని జేర్చవలెనని జ్ఞాపకముజేయుచున్నాను. ఆయనయ అయనతోటి ప్రచారకులను యీవిషయమును మనస్సులో నుంచుకొని మీరటులో నంతమంది స్వయముగ వడుకువారు జేరువరకు పనిజేయునని నమ్మెదరు. చౌదరిగారు తాము స్త్రీలకును, పురుషులకుగూడ నాలువడకు పోటీలను బెట్టుచున్నట్లును అందులకు చాలమంది పచ్చువున్నట్లును జెప్పుచున్నారు. అభివృద్ధి మందము గజరిగినను నిర్మలముగ నున్నది. వారు నాలువడుకుటకును ఏకము జేయుటకును గూడ నేర్చుచున్నారు.

(మో. క. గాంధీ)

సామాజిక సేవలు

సత్వరాభివృద్ధి యవనరము

సర్ అలీ ఇమాంగారి నిర్మాణనూచనలు

భారత సంస్కరణములలో ముందు ముందు అమలవుతున్న సర్ అలీ ఇమాంగారి భావోద్ధృత కిలుల వ్రాయుచున్నాడు.

1919 భారత ప్రభుత్వశాసనముచే నిర్దేశించబడిన ప్రజా ప్రభుత్వయంత్రము భగ్నములతో తీవ్రముగా రాజకీయ కీర్తి పోషితులందరియందును. వివిధపక్షముల రాజకీయవేత్తలు సామాన్య మార్గముల పరిష్కార సాధనములను జరిగి. ఒకపక్షమువారు 1929 లో రాయలకవిమిషను వర్ణనమును యేమైనా సరే ఈ పనిజేయుచు ప్రభుత్వయంత్రమునే పనిజేయవలెనందును. వారు తప్పులతోను బాధించబడినది. మరియొక పక్షమువారు అధికార నిగంతుత్వమునందే లాభములు గలవను నమ్మకముతోనుండును. మూడవపక్షమువారు వెంటనే సంపూర్ణనివేళ స్వాతంత్ర్యము గావలెనందును. నాల్గవ పక్షమువారు బ్రిటిషుకానున వెలులోనే భారతదేశము కుర్రవీరుగనుండి ప్రజాస్వామ్యములు భద్రముగ పనిజేయునట్లు అభివృద్ధిగావలెనని కోరును.

అధికార నిగంతుత్వము

వెంటనే మూడుపక్షములను బట్టి మార్గములు అనాదృశీయములనిగానివింనుచునేయున్నవి. భారతదేశమిప్పుడున్న పరిస్థితులలో భగ్నమైన యంత్రమును పనిజేసే యంతలాభిమా దానిని పూర్తిగా తీసివేసి దానిని దృఢత్వమునదానిని పనిజేయుచు కత్తికి మించిన కానిని దెట్టును అలాంటివిగలదు. 1929లో రాయలకవిమిషనునీ దిండువలకు అగియుండుట యనగా అనవసరముగ అన్యాయముగ ఆశాంతిని దృఢమును యెక్కువకాలముండనిచ్చుటయగును. అధికారనిగంతుత్వమునకు గడంబులనలన యంతమాత్రము లాభకరముగనున్నను చాడ్గనములను ప్రకటనములను విశ్వాసములను భంగపరచుటయగును. వెంటనే సంపూర్ణ అధినివేళ స్వాతంత్ర్యమునిచ్చెదమనకొనటకు ఆపన్నదేశాంతియుండుగానిచ్చెదరామని సంధేహము గలుగును. కాబట్టి బ్రిటిషు, భారత రాజకీయ వేత్తలందరినూ నాల్గవపక్షమువారు బెజుమార్గముల ననుసరింపట ప్రస్తుతావస్థను విస్మయముననున్నది అయితే ప్రభుత్వాభివృద్ధి మార్గమున నియమాలను ప్రేమియనుట అలోచింపవలెను.

మూడు ముఖ్యవిషయములు

మూడు ముఖ్యవిషయములందు మాత్రము బ్రిటిషు భారతదేశము ఇంగ్లాండు యొక్క సహాయమును ముఖ్యముగ కోరవలసియున్నది. ఇది (1) పైని సాకారక్షణము (2) విదేశీ వ్యవహారములు (3) భారత సంస్థానాధీశులతో రాజకీయ సంబంధములు. ఈ మూడు విషయములందు అధికారమును బ్రిటిషువారినుండి భారత ప్రజా ప్రభుత్వమునకు మార్చుట అభివృద్ధి జేయునెడల చాల కష్టములుగలవు. ఇందువలన భారతీయులకు యేమియు లాభము, దిను. ఇట్టి హద్దులననేర్చుట బాధ్యతలను నెత్తినవెయ్యటకువారు సంధ్యము గాజాలరు. ఒక్క కాసనము తేయుటతో వెంటనే జాతీయ వైస్రము నాకా కాఖయు సృష్టికాదు. ఎంత తొందరపడి అదే పనిగా జేసినను భారతీయులు వైస్రములో జేరుటకును, భారత నాకా నిర్మాణమునకును, వాయు దళమునకును కొన్ని చర్యవర్తనములు పట్టలయును. ఇప్పుడు దేశములకు మార్గముల సంబంధములందు వచ్చిన విషయములనలన రాజ్యాంగతంత్ర మొకకామ్రువై విదేశీ వ్యవహారములను చక్కగ దిద్దుకొనుట ఒకచిత్రకళ యయ్యెను. బ్రిటిషు భారతీయుల రాజ్యాంగ తంత్రమును నేర్చుకొనుటకు చాలకాల ము విద్యనభ్యసించి ఆవరణలోనుండవలెను. ఈ రాజ్యతంత్రమున్నను భారతదేశ సుతంత్ర్యంలో బ్రిటిషుకానునవై అధికార ప్రతిష్టలతో నూడుకొనని విదేశాంగ విధానమును అన్నిగుండ మన దుముకజాలదు. భారత సంస్థానాధీశులకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును గల సంబంధము తెన్నియో సంధులవై సాధారణతీయులవి కామనవైలో వారిస్థానమునకు బ్రిటిషు ఇండియాకు సంబంధము లేకుండును. అత్యంత ప్రాముఖ్యములైన వి సంపూర్ణ అభివృద్ధియును గల్గియుండి వారివారి సంస్థానముల సంతర్కవ్యవహారములందు స్వస్థిత్వముగనుండును. వారికి, వారి హక్కులును, సివిలు, క్రిమినలు కెనియూ వ్యావహారికములును ఉరికికను, గృహపరములకుగానికొట్టివేయుటకుగాని స్వాతంత్ర్యమును గల్గియుండును. హైదరాబాదు వైజాము ప్రభు

త్వము యీ అధికారములకు తోడు స్వంత టంకసాలయు, కాగితం నాణెం చెలామణీయు, స్వపతాకమును విప్లవల పాత్రును గలవు. ఈ సంస్థానాధీశులకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వముతో గల రాజకీయ సంబంధములందు బ్రిటిషుమైత్రి గల విదేశీ ప్రభుత్వాధీశులకు వలెనుండును. ప్రజా తంత్ర మగు బ్రిటిషు ఇండియాకు యీ అధికారము నెట్టిహక్కుగాని పాలనాధికారముగాని యుండును. భారతదేశములో మూడవవంతువై అధికార గల రాజులవై నెట్టిఅధికారము గల్గియుండునో రాజకీయముగ నెట్టితనముగను. వారితోనేమైన జోక్యముగలగజేసి కొనునెడల భారత ప్రజా ప్రభుత్వము పుట్టుకతోనే చచ్చిపోవలదు. బ్రిటిషుఇండియాలోని రాజకీయ వేత్తలును దేశభక్తులును యింతటి బలవంతము రాజులవై నెడువదిగనుట యెట్టి తప్పిగుర్తించెదరు గాక.

సామాజ్య విషయములు

బ్రిటిషు ఇండియాలోని రాజకీయ ప్రభుత్వములకు నైతిక నాకారక్షణ విషయమునందును, విదేశీవ్యవహారములందును, భారతసంస్థానాధీశులతో రాజకీయ సంబంధములందును యెట్టి జోక్యములేదు. ఏకొద్దిపాటి రక్షణసంస్థానములమీద మాత్రమే అధికారముండును. రాజకీయ ప్రభుత్వములందు రిజర్వుడు ట్రాన్స్ఫర్మకాఖలలో సివిలుపరిపాలనము గవర్నరు గారిచే కార్యనిర్వాహక వర్తమయొక్కయు సహాయముతో జరుగుచుండును. మంత్రులు చాలవరకు ప్రజానియుక్తముగకాసన ద బాధ్యత గల్గియుండవలెననుటయేగాని గవర్నరుయెడల నే బాధ్యత గల్గియుండును? ఈవద్దలి కొన్ని రాజకీయకారణములచేత సరిపాదు రాష్ట్రమునకును చెలాదిస్థానమునకును తిరిగిని వర్తింపజేయులేదు. రాజకీయ ప్రభుత్వము లన్నియును కేంద్ర ప్రభుత్వాధికారియగు గవర్నరుజనరలు ఇన్ కౌన్సిలు లాంగియుండవలెను. ఆ య స క్రింద గూడ వైస్రము వైస్రలు పోస్టు టెలి గ్రాఫులు రాకపోకలు కష్టము ఇకాంటాక్సు మున్నగు కాఖ లుండును. వైజాన్సు కెనియూ ఎక్కువకాను కామన్సు అందు ఇండస్ట్రీ హాం కాఖల కొన్నింటి సహానిపరిపాలించుటయు రాజకీయ ప్రభుత్వముల వయి జేరు జేరు వర్తమలందు వైస్రనిజేయుటయు జరుగవలెండును. కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు మంత్రులు లేరు పరిపాలనా కార్యనిర్వాహకవర్తముచే గవర్నరు జనరలు అగ్గత్యతను జరుగును వైస్ర క్రిందపధియని రెండున్న, కేంద్రకాసనసభా యెడ నెట్టి బాధ్యతయు నుండదు. క్రిమియూ గవర్నరు జనరలుకు భారతకాసన సభగాని లేన కార్యనిర్వాహకవర్తమును గాని తిరస్కరించును సృష్టిజేమనజేయు అధికారముగలదు. ఉపద్రవ సమయములందు ఆయన కామన్సు సహచారిలను గూడ లెక్కజేయక స్వతంత్రముగ పనిజేయవచ్చును. గవర్నరు జనరలు భారతయంత్రీ యేజంటుగ నుండును. భారతయంత్రీ బ్రిటిషు కావినెటు అధికార బాధ్యతగల్గి కేంద్రప్రభుత్వమువై ఆపారాధికారముల గల్గియుండును. వీనియన్నిటివై పార్లమెంటుకు భాసితదేశమును దాని వ్యవహారములెట్టివో యేర్పడమైన పరిక్ష లేకుండనే పాలించు నధికారము గలదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వ నిర్మాణము ప్రకారము సార్వభౌమునకు స్వమునుగ పాలించు నధికార బాధ్యతలేదు.

క్షణములు యుగములగును

వెంటనే అవసరముగ ప్రభుత్వనిర్మాణాభివృద్ధి గాకతె నన్నువుడు పార్లమెంటు కి కాసనమునందిట్లున్నదని గాని, యిక ను రి యెట్టిగదా యనియు, యంతమాత్రములో చేతమునకు పోయినదే మియు జెప్పరాదు. 1919 కాసన మిందుల కష్టము గలగ జేయు నే మో చెప్పజాలము. కాని ఆ పై న ను ఆ వ స ర ము గ ప్ర జ ి ట్టి కి కా వ తె న ని కొరు నవుడు దానిని ప్రస్తుతమునకు సరిపావునటుల తర్కింపవలెను. కాలము మారుచుండును యిదుట చెల్ల నేరదు. వ్యక్తివిషయములో వలెనే దేశము విషయమునగూడ క్షణములు యుగములగును. కల్యాణముల కొలది నిర్దిష్టావునున్న పని యేమియు జరుగ నవసరములేదు. కాని మేలున్నపుడు మాత్రము పని జేయవచ్చునెడల నాకేము గలగగలదు. రాజకీయ సంధిభాగ్య యేర్పడినపుడు పార్లమెంటు కి కాసనములు గాని, కాలమును ట్టి సరిగా నెడువటగాని సరిపడదు. ముఖ్యమైన సంగతి యేమనగా భారతదేశము నిజముగా రాజకీయముగ పండిగా వస్థలో దిగునట్లున్నదా? అట్లున్నమాట నిజ మేయైనయెడల యేమియు లేనటుల తలదాచుకొనుపద్ధతి ఆనాగరకమును సామాజ్యకీర్తి మునకు భంగకరము నని చెప్పవలయును.

అయధార నానుములు

గత కల్యాణాంతమున బ్రిటిషు భారతదేశమునందు రాజకీయ ప్రభుత్వములు బాగుగ గానించెను. జానీక ప్రభుత్వ తరము గ స్థానిక స్వతంత్ర పాలనము సం గ బ డె ను. అ ప్ప టి ను ం డి యు సం ఘ క క్తి యెక్కువయ్యెను. రాజకీయ సంస్కరణయ్యెను. దేశభాషాపత్రి కులకు ప్రకటన మెక్కువయ్యెను. విశ్వవిద్యాలయములు బోధనా సంస్థలను స్థాపించబడెను. ప్రాథమికవిద్య స్థాపించబడి కొన్ని రాష్ట్రములందు నిర్వహణము చేయబడెను. బిల్దా మున్సిలి పట సంఘములు అధికారము సంబంధములేకుండ జేయుబడి స్వతంత్రముగ నుండెను. ప్రభుత్వ సంస్కరణములు జంటవెంటనే జరుగుటతో భారతజాతీయ భావములందు పరివర్తనముగల్గెను. ప్రపంచములో నితరవోట్ల జరిగిన విషయములు, కన్యా జపా ను యధము, జాతీయమిలిలో భారతదేశ చర్యలన్నియు, సామాజ్య మహాసభలందు సాల్వేషుట, యూనాపియను దండయాత్ర కును అవజయము గాంచగా దానిపై ముగ్గు సామాజ్య స్థాపనము, కార్మిక సంఘముల స్థాపనము మున్నగువానితో భారతీయుల చిత్తవృత్తి మారకుండ యుండునా! అమెరికా స్వాతంత్ర్యకథ చక్షిణాభికా స్వపరిపాలనము, విర్లాండు స్వాతంత్ర్యము ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యము, వీనియన్నిటితో చాల యెక్కువ ఫలితములు గ లి గ ను. మ హా స ం గ్రా మ సమయమున సామాజ్య భావముతో మైత్రియనియు సామాజ్య పౌరత్వము అనియు దృష్టిపడవనందు మార్పు అనియు మాలలు పుట్టెను. కాని ఆ మహాసంగ్రామము ముగియగనే భారతదేశ రాజధికార ఫలితముగ గాబోలదు చాలటు చట్టము, అమృతసత్య పాత్యలలో మార్పులూ ప్రకటనము, అన్యాయ ము కన్యానిర్ణయము అకాలి గంపులను కఠినికీతుతో తొలగ గొట్టుట, ప్రజాభిప్రాయమునకు ప్రకటాలముగ పరిశీలేమనులు జేయుట జరుగుచుండెను. విశ్వాసనంతయు బోయి ఆవిశ్వాస మేర్పడెను. ఇలగ్గాడు భారతదేశ విషయమున నమ్మకముగ నిమ్మలపై బుట్టితో పని జేయుచుండె నాయన భారతదేశ ములో నన్ని రాజకీయ పక్షములకు ఆనుమానములు సంధేహ ములు బుట్టెను. ఈదృష్టునంతయును తొలగించుట బ్రిటిషు కామను వెలులాభిమునకే మంచిది. ఇందులకు పెద్దపెద్ద మాలలతో హామీనిచ్చి లాభములేదు. చెరులలో చేపి మాపించవల యును. మాలలతో రాజకీయముగ మోసముజేయుట కర్థము లేదు. ఇప్పుడు ప్రస్తుతము వెంటనే రాజకీయముగ సభివృద్ధిజేసి ప్రపంచమహాసంగ్రామసమయమున భారత దేశమునకు గల విశ్వాస భక్తులను పునరుద్ధరింపవలయును.

మహామృదీయులకు నియోజకాధికారము.

1919 సంస్కరణములనలన జనసంఖ్యలో నూటికి రెండు వంతు మందికి మాత్రము నియోజకాధికారముయ్యడెను. ఇందు మహామృదీయులకు ప్రత్యేక నియోజక వర్గప్రాతినిధ్యములు గలవు ఈసంకుచిత నియోజక కల్పమునే బ్రిటిషు పార్లమెంటు వారు, దేశములో ఆ స్త్రీ, పృత్తి, విజ్ఞానములబట్టి అందరకు వోం గి నలుల దలంచుచున్నాను. క్రిందిటిసారి యెన్నికలసమయ మున స్వరాజ్యము మాలతో పోటీలుజరిగెను. రాజకీయ కేంద్ర కాసన సభలలోనికి వెంటనే స్వపరిపాలనమును వాచెనను వారు యెక్కువ మంది యెక్కువ కొనబడిరి. వారు రెండు రాష్ట్రములందు ద్వంద్వవిధానమును వ్యవస్థుజేసి కేంద్ర ప్రభుత్వము నందు అత్యంతము ప్రతిష్టంభమును గావించుట. వీరిలో నన్ని జాతుల వారును, బ్రాహ్మణులు, అబ్రాహ్మణులు, మహమ్మదీయులు, సిక్కులు, జార్జీలు, క్రిష్టియనులు, భూస్వాములు, వ్యవసాయములు, లాయర్లు, చాక్లర్లు ప్రాధిపత్య, ఇంజనీరులు, పత్రికా రచయితలు, బాంకులు, వర్తకులు, కంట్రాక్టురులు, ముఖ్యాధ్యక్షి యజమానులు, కార్మిక సభనిర్వాహకులు, వతనాయకులు, అదెట్టి లింగుల రాజ్యాంగ వేత్తలు అందరను గలరు. ఇట్టి వేర్వేరుజాతి మతాధిపత్యములు గలవాని ఒక్క రాజకీయ వేడిపై జేర్చుట సాధ్యకారణ మయ్యెను. అందును యెక్కువ వృత్తికరముగనుండి ప్రభుత్వ నిర్మాణమునే కోరిరి. వారు నిజముగా నియోజకల భావము లనే చెప్పెను. నియోజకత భారతపౌరత్వమును వశిజేయరని బ్రిటిషు పార్లమెంటు నెప్పుడు. ఈ వేద్యుల ప్రాముఖ్యమును గుర్తించుకొల్పట తప్ప. నియోజకాధికారము చెప్పుకొని పనియు, విన్నజాతులు వారు రి కొట్టుమండి యున్నారనియు, హిందూ మహమ్మదీయ విభేదమున్నదనియు చెప్పినయెడల యీ సమస్య పరిష్కారముగాదు. కొద్దినియోజకాధికారమైనను అను సరించువాడు చాల మంది గలరు. ఇందు నిన్ను జాతివారే యెక్కువనుండిగలరు. హిందూమహమ్మదీయ విభేదమున్నదనియే.

నాటి విదేశ ప్రభుత్వము లొంగవచ్చును ప్రతిపక్షముగ నొకటి యగుటకు వాదించెను. సంపూర్ణముల నియంత్రణ యిట్టి సాక్షులు తెల్పుట ముఖ్యము గావచ్చును. నమ్మకము గలుగ జేయ నని గావు. అది సరైనమైనవి గూడ గావు. సందర్భమున కిట్టి భంగము లేకుండ వ్యవహారముగ బోవునెవల భారతదేశములో (కేబిల్) ప్రభుత్వమునకు నష్టము గలుగదు. హిందువుల యొక్క గానీ మహమ్మదీయుల యొక్క గానీ నిమ్మజాతుల యొక్క గానీ లాభములకు నష్టమేర్పడదు. ఈసందర్భమున నీ కేంద్ర నూతనము పరిశీలనార్హము ప్రకటించుచున్నాను:—

సూచనలు

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందు యిప్పుడున్న దానికన్న యెక్కువ గమనికాధికారముపై కాపనభక్తు ప్రతినిధులు బంధువీటి ఆ కాపనభక్తు యెవల బాధ్యతగల కావినెలు సహాయముతో గవర్నరు ప్రభుత్వాధికారులను గల్గించుటలెను.

(2) కేంద్ర ప్రభుత్వములందు నైరక్, నాకాకాఖాను విదేశీయ రాజ్యాంగకాఖులు వచ్చు మిగిలినవన్నియు గవర్నరు కేంద్రము సహాయకవ్యవహార యధీనమున నుండవలయును. కావినెలు ఆ సమన్వితము బాధ్యత కల్గించువలెను. ఈ అసెంబ్లీ సభ్యులు యెక్కువ విస్తారమున యెక్కువ వర్తనపై నెన్నుకొనవలెననియును.

(3) నైరక్, భారతకాకా, విదేశీయ, రాజకీయకాఖుల పరిపాలనను, ఎన్నికలకై కాఖులు చేతులలో నుండవలెను. ఈ కాఖులందు గవర్నరు కేంద్రమున, ప్రధాన సేనానియు, కేంద్రము కాకాఖు ప్రధానమున, సభ్యులుగ నుండవలెను. చివరమున ప్రభుత్వమునకును గవర్నరు కేంద్రము ప్రభుత్వమునకును మధ్య ప్రయోజనకరమున పనిని జేయవచ్చును.

విశేషముగా కేంద్రములను కేంద్రములు జేయవలెను. ఒకటి భారతదేశము అంతటా కేంద్రములకు తగినటుల కావలసినంత మంది కేంద్రములను ఉంచుట, మరొకటి సిపాయి నైరక్, ముద్రాపతి వీరి సంగి ములనరకును గవర్నరు కేంద్రము పరిపాలనను కేంద్రము యందు భారతదాయములందు నాకాఖులు అంతయుగ నుండవలెను. కేంద్రము సంతృప్తి బట్టెముగా నుంచి ప్రతిసందర్భమున ఆ సెంట్రల్ వోటుకు బట్టినదలయును.

5. యుద్ధమునచ్చి యెక్కువ ఖర్చుబట్టవలసిన యుద్ధ రము గల్గునెల బ్రతికి ఇండియా యంతిటి ఆదాయములపై ఆధికారము గవర్నరు కేంద్రము కేంద్రముండవలెను. అయితే యెంతవరకు గావలయునో అంతవరకే యందును.

6. సార్వమెంటు కాపనముకేంద్రమున పన్నులు, జీతములు, ఖర్చులు, నాకాఖులుగానే యుండవలెను.

7. ఏ రాష్ట్రమునందు గాని కాపనభక్తులందు నాలసవంతు మంది ప్రజానియోజిత సభ్యులు అట్లు కోరినయెడల ఆ ప్రభుత్వముపై గవర్నరు కేంద్రము సరాసరి పాలనమును వహించవచ్చును. ఇందువలన మెజారిటీ దుష్పరిపాలనము నాపి మైసాబిటీల రక్షించవచ్చును.

మైసావము ముఖ్యమంత్రులకు సంబంధించినవి రాయలు జేతనబడెను. వీనిని ప్రభుత్వ నిర్మాణ నిపుణులు విస్తరింప జేయవలెను. వీనిని ప్రకటించుటకు కారణము, వ్యవస్థ విధానము భగ్నమై కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు మార్పు లేనిదే రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నిష్ఫలమని తెలిసి యిట్లు జేయవలసి వచ్చెను.

బొంబాయి ఇండియను డెయిలీ మెయిలు

సంపాదక వ్యవహారములకు హాల్స్ జరుగారు
రాజనామా నిచ్చిరి

బొంబాయిలో యిండియను డెయిలీ మెయిలు ప్రతీకకు సంపాదకుడుగ వ్యవహరించుచున్న యుండిక ఎఫ్.ఇ. హల్స్ జరుగవలెనని యజమానియగు జే. బి. పెటేటుగాడిని సరిపడవలెనని మే నెల 30 వ తేదీని హాల్స్ జరుగారు రాజనామా నిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

చుండుకుహానె సీసా 1-కి రు 0.6-0

ఈ సూచన బావిక చుండు, పొట్టురాయిలు, జిల, గోదవరపుండ్రి చుండులనుగని మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకు హాని గలుగవచ్చునని భయపడవచ్చు.

అమృతాంజనం డిపో మదరాసు - బొంబాయి.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము

యఫ్. యల్. వి. యల్. పరీక్షాఫలితములు

ఈ కేంద్ర ప్రతినిధి విష్ణు ప్రచురింపబడినది. ఇంకను యిది పరిశోధింపవలసి యున్నది. అసలు ఫలితములు ఫోటోకేసులు జాబ్బి గెటేటులో ప్రచురింపబడును:—

I క్లాసు:—56 90 126 162 215 287 247 268 280 341 350 514 525.

II క్లాసు:—2 4 6 8 18 15 19 20 22 25 26 28 37 38 42 45 46 47 49 59 60 61 62 64 66 69 77 78 79 80 82 85 89 94 95 98 101 104 105 117 121 128 125 128 134 142 143 144 147 149 152 158 154 155 159 161 163 166 170 171 173 175 185 188 189 190 192 193 194 201 202 203 212 219 220 232 234 240 246 248 251 256 259 261 262 265 270 271 275 288 289 290 294 298 299 301 307 321 324 329 331 334 339 342 343 348 352 353 366 367 369 371 373 377 378 379 382 383 389 391 395 403 410 437 450 458 468 469 472 484 488 521 527 528 529 534 535 537 544 581 594.

III క్లాసు:—5 9 10 11 16 17 18 39 30 32 34 35 36 39 40 41 44 48 50 52 54 57 65 68 70 71 74 75 76 81 85 87 88 91 92 93 96 97 100 102 103 106 108 111 112 120 130 131 136 140 146 148 151 157 158 160 164 165 167 169 172 176 179 180 181 182 191 195 198 200 204 207 208 209 211 216 217 218 223 229 to 232 233 236 238 239 241 242 244 249 250 252 254 257 258 263 264 273 276 277 278 282 284 285 287 291 295 296 297 310 to 319 322 323 325 326 327 336 338 340 344 347 349 351 356 358 to 362 364 370 372 376 380 387 392 393 394 396 397 398 399 401 402 405 406 409 411 416 417 420 421 422 426 429 433 439 440 442 446 459 to 463 465 466 467 470 473 474 478 479 480 482 485 489 491 494 495 496 500 501 502 504 505 507 508 510 513 516 517 538 540 541 552 559 560 561 565 566 567 569 572 573 575 586 587 591 593 595.

వి. యల్. డిగ్రీ పరీక్ష

I క్లాసు:—172 211
II క్లాసు:—1 3 7 8 10 15 22 23 35 42 43 51 53 63 65 77 80 82 89 98 95 104 105 111 123 129 132 133 135 139 140 156 165 174 176 178 182 183 191 200 204 223 224 225 229 232 243 256 264 265 267 270 271 276 284 286 290 294 296 305 309 310 314 316 319 322 323 330 331 339 341 370 387 414 418 461 470 481 489 494 504 527 528 540 543 557 563 585 597 622.

III క్లాసు:—2 6 11 to 15 17 18 20 21 28 to 35 39 38 36 38 41 43 to 47 49 50 53 55 57 59 61 62 64 66 67 68 69 70 71 73 74 76 79 83 84 86 87 90 91 92 94 96 98 102 106 107 109 110 112 114 116 117 118 119 120 121 122 126 127 128 130 131 134 135 137 138 141 to 145 148 149 151 152 153 154 157 159 to 164 166 167 168 169 171 173 175 177 179 180 181 185 to 189 193 197 199 201 202 203 205 206 207 209 212 213 214 216 218 219 220 221 222 226 227 228 230 231 233 to 237 239 240 242 245 246 247 252 to 255 257 263 269 272 273 274 275 277 278 281 282 283 285 287 288 289 292 293 296 297 298 300 301 302 309 306 308 311 312 313 315 317 318 320 321 324 to 324 332 333 334 336 337 338 342 to 346 347 348 349 353 354 355 356 359 360 362 364 365 367 368 369 373 373 378 379 381 384 386 388 389 390 392 396 397 398 400 401 405 నుండి 409 412 413 417 419 420 421 424 నుండి 432 435 436 437 438 440 442 445 449 454 456 457 459 466 468 469 471 నుండి 475 480 482 నుండి 488 490 491 492 493 495 నుండి 500 502 503 507

కార్పొరేషన్ ఎన్నికలు

కొత్వాల్ బజారు

కె. శ్రీ రాములు నాయుడుగారు

వీడు బావులు

గద్దె రంగయ్య నాయుడుగారు

సావుకారుపేట

సామి వెంకటాచలం కెట్టిగారు

ఎస్టేషన్

డా॥ బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

ఎగ్జ్యూరు

డా॥ ఏ. లక్ష్మీనతిగారు

మైలాపూరు

కె భాష్యంగారు

తండియూర్ పేట

సి. ఎం. ఆదికేశవులు నాయకర్ గారు

ట్రవెలిస్ బేసిక్

ఎం. సింగారపేట కెట్టిగారు

కీల్ పాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యరుగారు

ముత్యాలపేట

మిర్రా సత్యనారాయణగారు

ట్రవెలిస్ బేసిక్ కాంగ్రెసు అధిగతి శింగారపేట కెట్టిగారు ప్రచారము నల్పుటకు నిన్న ఎం. ఎస్. కుట్రవ్యూహ య్యోగారి అధ్యక్షత కేంద్ర ఆన్సా పిల్లపిల్లల నొకసభ జరిగి నది. పెళ్ళిగడ వోట్లవచ్చిరి. జస్టిస్ పార్టీ తరపు వారు కొంత మంది అల్లరిచేయుటవల్ల వచ్చి జస్టిస్ పార్టీ మాటవచ్చినపు డైలీ ఆసందర్భపు ప్రశ్నలకేసి జవాబులు కొంతమా గోల చేయుచుండిరి గాని వారి ప్రయత్నములు సఫలము కాలేదు. ఎం. కె. ఆచార్య, మినాక్షి నుండరం పిల్లగార్లు వారి ప్రశ్నలకు సమాధానముల నిచ్చి యుప్పించి మాటింగ్ ఆఖరువరకు గోల జరుగకుండుటకు చేసిరి.

అధ్యక్షుడు సభ్యుల నిశ్చయముగా వివరముగా గాంధీ మహాత్ముని నాయకత్వము కేంద్ర కాంగ్రెసు అహింసాతత్వము ను ఒప్పుకొని పనిచేయు ఏకజాతీయ సంఘమునియూ తన భ్యర్థులకు వోట్లనిచ్చుట వ్యరజ్యవాంఛ తెల్పవనియూ సగరపాలన ప్రస్తుతము పరిగా జరుగుటలేదనియూ కాంగ్రెసు పక్షమువారు మొగమెటునులేక ప్రజలకై పనిజేయుదురని యూ వారు ప్రత్యేక మొకపార్టీగా ఒక విధానము ననుసరించి క్రమముగా పనిచేయుదురనియూ చెప్పమా శింగారపేట కెట్టిగారి గుణ ప్రస మొనర్చి ఆ డివిజన్కు వారిని పంపుట అవ్యవస్థ మని యుద్ధవ్యసించిరి.

తదుపరి ఎం. కె. ఆచార్యగారు ప్రస్తుత రాజకీయ పీఠము వివరించుచూ కాంగ్రెసు ఒక్కటియే ప్రస్తుత జాతీయ సంఘముని నొక్క చెప్పమా శింగారపేట కెట్టిగారు మిగతా పార్టీ సభ్యులకున్న వేయిరెట్టుకడయోగ కారకులనియూ చెప్ప ముండగా ప్రశ్నలు మొదలుకెట్టబడినవి. అప్పుడు ఆర్యగారు వ్యరజ్యమువారు ఈపని చేయుటకు వారు ప్రజలకించి స్వల్ప కాలము వివరముగా అడిగూడ మైనాటి యనియూ వారు మెజారిటీ పంపబడుచో వారిపని తెలియగలదనియూ ఆసెం బ్లీలో వ్యరజ్యయుల పని విన్నచో నిర్ణాతపోదురనియూ ఎసెంబ్లీ పని వివరించిరి.

అనంతరము మినాక్షి నుండరం పిల్లగారు ప్రశ్నలకు నోరెత్తని సమాధానము లిచ్చిరి. సభ్యులకు ప్రస్తుత పీఠములకు బోధించిరి. కార్పొరేషన్ లో జస్టిస్ పక్షమువారి పని వివ వివరించి వారు అడ్డుదగిలిన ప్రజాహిత కార్యముల చేర్చగొ నిరి. పక్ష వాదాలు సమాధానపడిరి.

వివర ఆడికేశవుల నాయకర్, శింగారపేట కెట్టిగారు యువస్వామ్యములతో సభయగిరినది.

503 510 513 515 516 517 518 521 524 525 526 529 530 531 532 534 నుండి 539 541 542 543 546 547 549 550 552 553 554 556 558 560 561 564 నుండి 568 570 573 576 578 నుండి 584 586 588 589 590 594 595 596 598 599 600 601 602 604 605 606 608 609 611 614 615 616 617 620 621 624 నుండి 634 636 637.

సార్వభౌముని వర్ధంతి

భారతదేశమున ఉత్సవములు

నిన్న సార్వభౌముని వర్ధంతియగుటచే బొంబాయి గవర్నరు దొరతనమువారి పక్షములను రాష్ట్రవాదులందరి పక్షమునను రాజభక్తిని విన్నవించుచు సార్వభౌమునకు తంతివార్త నంపెను. అందులకు సార్వభౌముడు ఆమోదమును తెలుపుచు మరల గవర్నరుకు తంతివార్త నంపిరి. ఇది 60 వ పుట్టినదినము. సార్వభౌమునకు వచ్చిపూర్తియైనది.

కలకత్తాలో నిన్న వర్ధంతి ఉత్సవము జరుపబడెను. 31 ఫిరంగులు కాల్పిరి. వైనికుల యూరేగింపు జరిగినది. పతాకములెత్తబడెను.

సంయుక్త రాష్ట్రములలోని చెరసాలలలో నున్న ఖైదీలలో మత కలహములలో శిక్షింపబడిన వారిని యితరులను 200 మందిని నిన్న విడుదల చేయుటకు రాష్ట్రీయ దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి.

నిన్న సిమ్లాలో రాజప్రతినిధి స్వయముగా పతాకము చెంత నిలిచి వైనికుల యూరేగింపును సాగించెను. ఫిరంగులను కాల్పిరి. పోలీసుకాఫులో ఉద్యోగియగు చాంఫర్లగారికి లిటునుద్రువు పోలీసువత్తము నొప్పగెను. వాయువిమానములు గూడ వెగిరినవి. వేలకొలది ప్రజలును చాలమంది ప్రముఖులును ఉత్సవమును చూడవచ్చిరి. పిమ్మట కాజప్రతినిధి మందిరమున విందు జరిగినది. అన్నిచోట్లను ఉత్సవములు జరిగినవి తంతివార్తలు వచ్చినవి.

సికిందరాబాదులో గూడ నిన్న ఉదయమున సనల ఉరేగింపు జరిగినవి. ఫిరంగులు కాల్పిరి. వేలకొలది ప్రజలు వచ్చిచూచిరి.

అలహాబాదులో గూడ ఉత్సవము జరిగినది.

* * * *

బొంబాయి పురపాలక సంఘాధ్యక్షుని సందేశము

బొంబాయి, జూలై 21—బొంబాయి పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడగు బోసపు బాబ్జీస్వామిగారు జూలై సార్వభౌమునకి దినవ వర్తమాన మంపిరి—

బొంబాయి మునిసిపాలిటీ ఆధ్యక్షునిగా నేను మీ ఆరువదన జన్మదినము సందర్భమున మానవ్యుక్తి విశ్వాసముల మొదలగుచున్నాను. భ్రతువులు కామస్పృశల సహాయమున ఇండియా దేశమున బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు సమాన సభ్యురాలుగా నుండి స్వరాజ్యముబడయనట్లు ఆభివృద్ధి జేందుట్లు ప్రయత్నించునట్లు మీకు పరాత్పరుడు ఆయురారోగ్యైశ్వర్యముల ప్రసాదించుగాక, తద్యోగా భారతీయులకు శాంతి సౌఖ్య సంపదలు చేకూరి ఇంగ్లండు విదేశండు ఇండియా అధిగణిత రాజ్యముల మధ్య భ్రాతృత్వము పెంపొందుగాక.

వాతావరణము బాగులేకుండుటచే సార్వభౌముని జన్మదినము సందర్భమున కరాచీలో జరుగవలసిన ఉత్సవము జరుగలేదు.

వెల్లింగటన్

సార్వభౌముని జన్మదినము సందర్భమున వెల్లింగటన్ నగరమందు బ్రిటికుల నైవేద్యముల ప్రదర్శనను జరిగెను నాగపటం లో పోలీసు ఆస్తులనైవేద్యములు రెంటినికలపి పరేడు జరిపిరి.

అమృత సరమునందు ఉచిత రీతిని ఉత్సవము జరిగెను. అచ్చటి సర్వీసు క్లబు వార్షికోత్సవముగూడ నాడే జరిగెను.

శిక్కుల సానుభూతి

మాసా 8:—జలంధరులో శిక్కు మతేదారు రాష్ట్రీయ సంఘమువారు దినాగాము జరిపి సార్వభౌముని ఆభినందించుచు తీర్మానించిరి. లాహోరు కంటోన్మెంటునందు వైనిక ప్రదర్శనము జరిగెను.

మధుర జిల్లాలో అన్ని ప్రాంతములందుగూడ జన్మదినోత్సవము జరుపబడెను. (ఆ. పే.)

* * * *

సార్వభౌముని జన్మదినోత్సవములు

పంగరాష్ట్ర గవర్నరునుండి సార్వభౌమునకు వెళ్లిన సందేశము—మీజన్మ దినోత్సవ సంవత్సరము మీయొక్క ఆయురారోగ్య విశ్వర్యములను గోరుచు పంగదేశము మీ కర్పించుచున్న రాజభక్తి పూర్వక ఆభినందనములను మీ కందజేయవేడుచున్నాను.

సార్వభౌముని జవాబు— నా యీ జన్మదినోత్సవ సందర్భమున మీ రంపిన పంగరాష్ట్రముయొక్క భక్తిపూర్వక ఆభినందనములకు మీకు మనఃపూర్వకముగ వందనము లర్పించుచున్నాను. (ఆ. పే.)

హిందూరాజు పరిపాలన

(శనివారపు సుబ్బారావుగారు)

అంగ్లేయు పరిపాలనకు పూర్వమున్నది.

మనదేశచరిత్రలో అనాదియుగము ఋగ్వేదము. ఆనగా ఋగ్వేదశాస్త్రములు చరిత్రతెలుపుటకు వ్రాయబడలేదు. కాని వాటివల్ల అప్పటి ఆచారములు రాజ్యపరిపాలన తెలియును. అనగా యిప్పటికి మూడు నాల్గువేల ఏళ్లు అయినది. క్రీస్తు శకమునకు పూర్వము 2000 ల నుండి 1400 వరకు వీరి పరిపాలన జరిగెను. యీపరిపాలన 600 ఏళ్లే జరిగినది.

వర్ణములు

జాతిభేద మొరుగము-సంఘసీతి

శ్రీలకు మిక్కిలి గౌరవముండెడిది. వేదముశ్రములు రచించువారుగ నుండిరి. అతిబాల్యవివాహములు లేవు. అనుకూలుడగు భర్త దొరకనిచో బ్రాహ్మచర్యవ్రత మాచరించెడివారు. వితంతువులకు వివాహములు వలననే నిబంధనలు లేవు. యుద్ధమునకుబోయి పురుషులవలె యుద్ధము జేసెడివారు. వారికి పురుషులవలె దాయభాగము లేదు. శ్రీలకు సోదరులు లేనియెడల తండ్రిపై ఆశ్రీకిని ఆశ్రీకి పుట్టిన కమారునికిని గలవనే సిద్ధాంతములుండెడివి. వివాహము లేనశ్రీకి తండ్రియే పోషించెడివారు. చచ్చినవారిని ప్రాతిపేత్తెడివారుకాని శవమును కాల్చు ఆచారము త్వరలోనే వచ్చెను.

విద్య వృత్తి

శ్వాతివశాస్త్రము కొంతవరకు సాధించిరి. వృత్తి విద్యలలో వారమువడుకుట, నేయుట, రంగులువేయుట, రాతితో కట్టడములకట్టుట, అహములతో యుద్ధసామగ్రిలు చేయుట బంగారము వేడితో నగలుచేయుట యుండెడిది. వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తిగ పెట్టుకొనిరి. యితరదేశములతో వర్తక వ్యాపారము సముద్రయానముచేసెడివారు.

మతము

యజ్ఞాదిక్రతువులను వాయువు, అగ్ని, ఇంద్రుడు, మున్నగువారిని ఆరాధింపెడివారు.

యోత్రయుగము

క్రీస్తుశకమునకు పూర్వము 1400 మొదలు 1000 వరకు అనగా 400 ఏళ్లు యీరాజ్యపరిపాలన జరిగెను. అక్కాలమున హిందూదేశముండున్న పర్వత నదీప్రాంతములందు ఋష్యాశ్రమములే హెచ్చుగ నుండెడివి. వాటి ననుసరించియే రాజ్యపరిపాలన జరిగెడిది. ఆయువులనే గురువులుగ నుంచుకొని ఆప్రాంతపు ప్రజలు విద్యాభ్యాసము మున్నగునవి నేర్చుకొనెడివారు. ప్రజలలో ప్రజలు తెలివగువారిని నాయకులుగ నేర్పరచుకొని ఆయన చెప్పినట్లు నడచుకొనెడివారు. ఇగ్రద్రప్రథము, మరుతేత్రము, పాంచాలము, అనుశేర్లతోనే రాజ్యములు జన్మింతుల తెలియవచ్చుచున్నది. ఈప్రాంతములవారు రాజుకు ఏర్పరుచుకొని ఆరాజ్యధీలో నున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. మిగతా ప్రాంతములవారు అనగా భరద్వాజాశ్రమము, ఆశ్రేయాశ్రమము, అగస్త్యభాత్రాశ్రమము, అగస్త్యాశ్రమము, నున్నగు ప్రాంతములలో ప్రజాసత్తా రాజ్యములు (రిపబ్లికన్) గ నుండెడివి తెలియవచ్చుచున్నది. రాజా నిరంకుశుడుగ నుండవలె ప్రజాప్రతినిధులుగ కొన్నిసభలను ఏర్పరచి వారి యనుమతి ననుసరించి రాజ్యము చేసెనట్లయ్యెను. వీటికే పార్లమెంటు అందును.

సంఘసీతి

వంశము చెప్పుకొనుటలో తండ్రి తాతలపేర్లు చెప్పక తలలుపేర్లు చెప్పుకొనెడివారు. శ్రీయ రాజగధలలోనికేవచ్చి కాస్త్రీయులను ముప్పటించెడివారు. మగవారు వాడుకొనినశ్రీశ్రీయును గొడుగులను చెప్పలను వాడుకొనెడివారు.

నిర్బంధ వైధవ్యము లేదు

బాల్యవివాహములు లేవు

బ్రాహ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రులను నాలుగుజాతులెర్పడినవి. ఆరణ్యవాహా నివసించి పరతత్వవిచారణ చేసి విద్య గలపువారలగ నుండేవారంతా బ్రాహ్మణులైరి. క్షత్రియుడు దండించి రాజ్యములను స్థాపించువారు రాజులైరి. న్యవసాయము మున్నగు వృత్తులు చేసెడివారు శూద్రులైరి వాటిజన్మము చేయువారు వైశ్యులైరి. గుణకర్మలనుబట్టి ఒకజాతివారిక జాతిలో చేరుమండెడివారు. అన్నిజాతులను కలసిమెలసి మెలగుటయు, చదువుకొనుటయు, భుజించుటయు, వివాహములు చేసికొనుటయు నుండెడివి.

విద్య - వృత్తి

శ్వాతివశాస్త్రమును, గణితశాస్త్రమునువృద్ధిపరచెను. సామవేదము యజుర్వేదము అను వేదములు రచించిరి. ఆధ్యా

త్మికవిద్యను సాధించుటకు ఋషులు ఋషిపుత్రులు కలసి ఒక చోటచేరి ఆత్మయననేమి, అనాత్మయననేమి, తీర్పుదన నెవడు అను ప్రశ్నలను నేసికొని తర్కించెడివారు ఆతిర్కమువల్ల వచ్చిన సమాధానములే ఉపనిషత్తులుగను భగవద్గీతలగను భాగవత మిచ్చెను. యిప్పటికి 3 వేల వత్సరముల నుండి మనము ఆధ్యాత్మికవిద్య నభ్యసించుచున్నారము తెలియుచున్నది. అనేక ప్రాంతములందు పాతకాలమున పెంపొంది రాజులు పండిని పోషించెడివారు. వృత్తివిద్య వ్యవసాయము అందుకు సంబంధించిన వడ్రము, కమ్మరము, యుద్ధకళాచక్రికి కావలసిన లోహపు సామానులు తయారుచేసికొనుట కట్టడములు కట్టుటకు శిల్పము మున్నగువిద్యలను నృద్ధిబొందుచిరి.

సూత్రయుగము

క్రీస్తునకు పూర్వము 1000-500 యాశకము 500 ఏళ్లు జరిగినది. ఇప్పటికి 2500 ఏళ్ల క్రిత మున్నవారు. ఋగ్వేదరాజ్యము, అంగరాజ్యము, పంగరాజ్యము, కళింగరాజ్యము, అనంత, సావీర, సౌరాష్ట్ర రాజ్యము లనునేటి రాజ్యస్థాపనములు గా విందుకొనిరి. యిప్పటికి దక్షిణప్రాంతమున ద్రావిడులు వీరికి పూర్వము నుండియే అనగా ఆర్యుల రాకకు కొన్ని వేల వత్సరములకు పూర్వమునుండియే రాజ్యపరిపాలన చేసెకొనుచుండిరి. అప్పటికి దక్షిణమున నున్న రాజ్యములలో ఆంధ్ర, పాండ్య, చోళ, చేర రాజ్యము లనుపేరుల ద్రావిడులు, ఉత్తరమున ఆర్యులు స్థాపించిన మగధనగరాజ్యములు నున్నగు వాటికి పూర్వమే రాజ్యపరిపాలన చేసికొనుచుండిరి. ఈ ఉభయుల కలయికవల్ల హిందూదేశము మరలతే వృద్ధిజేందెను.

అప్పటి రాజ్యపరిపాలకులు శ్వతంత్రరాజులైనను నాతని స్వతంత్రమును ప్రజలచే గొంతవర కడ్డపడుటకు రాజేడు గురినిగాని ఎనిమిదిమందిగాని ముక్త్రుల నేర్పరచి అందొక బ్రాహ్మణుని మంత్రిగా నియమించి యావంత్రిమండలము వారి ఆలోచనప్రకారము (ప్రస్తుతపరిపాలనలో కాబట్టుగా) రాజ్యముచేసెడి వాడు. గ్రామాని కొక యధికారి, 10 గ్రామాల కొక యధికారి, నూరు గ్రామాల కొక యధికారి, వేయి గ్రామాల కొక యధికారిని ఏర్పాటుజేసిరి. వేయి గ్రామాలు కలసే జిల్లాగా నుండెడిది. ఈ ఆధికారులు సరిగపనిచేయుచున్నది, లేనిది తెలిసికొనుటకు ప్రతిగ్రామములోను గ్రామ పంచాయితీలను స్థాపించి ఆచంచాయితీవార్లచే తనిఖీకాబడెడివారు. ఈఆధికారులకు బీతాలంటూ లేకుండా కొంతభూమినినే కాళ్ళతముగా యిచ్చెడివారు. ఆధికారులు లంచాలు పుచ్చుకుంటున్నారని గాని సరిగ ప్రజల కోర్కెల ప్రకారం పనిచేయుట లేనిది తెలియగానే రాజు వారిపై ఉన్న గృహమంతయు దీసికొని దేశమునుంచి వెడలిగొట్టుచుండిరి. రాజ్యపరిపాలన సరిగ జరుగుటకు భూమియందు పండినవలలో 6 వ పంతున్న పశువులు బంగారము బట్టలు మున్నగు వాటికి 50 సంతున్న గుండ్లద్రవ్యములు మున్నగు వాటిపై 6 వ పంతున్న యితర రాజ్యములో అమ్మేసరవనను 20 వ పంతున్న పన్నులుగా రాజు విధించి తీసుకొని ఆదెబ్బుతో రాజ్యపరిపాలన చేసుకొనెనుగాని భూమిపై రాజున కేమాత్రము హక్కు లేకుండెను. యితర రాజులను ఓడించి స్వాధీనపరచుకొనుటకు యుద్ధములు గావించెడివారు. ఆయుధములు ఏలూరు చేయవలెనో కొన్నినియమములను చేసుకొనెడివారు. న్యాయవిచారణ మున్నగు వాచాలను రాజే తన నంత్రిలను దగ్గరనుంచుకొని విచారింపి తీర్పు చెప్పెడివాడు. శిక్షల నెలుల విధించవలెనో కొన్ని నియమములను ఏర్పరచెను.

సాంఘికసీతి

శ్రీవిద్య పెంపొందింపజేసిరి. పిల్లలు బుద్ధివంతుడల పురుషులు మరొక శ్రీని వివాహమాడుటకు హక్కు లిగించిరి. భార్యను విదలినవానికి కఠినశిక్షవిధించెడివారు. బాల్యవివాహములు పారంభమాయెకాని రజస్వలనంతరమున 3 ఏళ్ళవరకు శ్రీకి గర్భాధానము చేయుటకూడెనే నియమ మేర్పరచిరి. జాతిమతభేదములు సాబల్లునైనవి. బ్రాహ్మణుల వహత్య మెక్కువయ్యెను. సంకలజాతులు అభివృద్ధి కావడగెను. శూద్రునిని నీచముగాజూచుట ప్రారంభించిరి. వేదము వివరమునెరిగి బ్రాహ్మణు డెట్టిశిష్యు జేసెను శరీరవందన వానికి తదనిరి. మిగతావారిని కఠినముగా నుండించెడివారు.

మతభేదములు

ఇదివరకు జరిగిన వెయ్యి ఏళ్లలోను విశిష్టభాదన లేదు. ఈ సూత్రయుగములో విగ్రహారాధన మొనరిచిరి.

విద్య-వృత్తి

సూత్రములరీతిగ వేదములనుచేసెడి. ఒక్కొక్క సూత్రమునందనేక అంతరాధ్యము లుండునట్లు రచించిరి. శ్వాతిశాస్త్రమును వృద్ధిజేసి రేఖాగణితము (జామిట్రి) చిత్రాంశగణిత

ఆంధ్ర పరిశోధక విశ్వ విద్యాలయము
ఈ మధ్య ప్రతికల్ప ప్రకటించిన ప్రకారము ఇచ్చి
టి ఆంధ్ర పరిశోధక విశ్వవిద్యాలయ కార్యాలయము మొన్నటి
దినమునండి మూయబడినది. కార్యాలయములోని వికార్యులన్ని
యు విజయనగరమునకు ఆంపబడినవి. * చుట్ట ర్వరల్ కారా
లయము తెరువబడునని విశ్వాసము. (వ్యక్తియవిశ్వాస)

శ్రీహనుమంతరాయ శిలావిగ్రహము

నాటక ప్రదర్శనములు

మహాజనులారా!

శ్రీ హనుమంతరాయ శిలావిగ్రహసంఘము మొదలు రమ్య, శి సంగీత క్రీడలు కీర్తి కేళులగు శ్రీహనుమంతరాయ పంతులుగారి ఆనుచరలచేతన, శివ్యవర్ణముచేతన, నెలకొల్పబడిన విషయము పలువురుకు సువిదితము. ఆచార్యుగారును, ధర్మతత్పరులగు, మహానీయులగు శ్రీవారి స్థాపకపతన దగు ఆంధ్రజాతీయ కళాకాలకు, శ్రీ హనుమంతరాయ నిధికి, వేదికలు, తోచిన తులనీదళ మర్పించుచు, కృతకృత్యులగుచున్న విధము చెప్పబడినది.

శ్రీవారి సేవామండలమున, కళాకాలయందు ప్రతిష్ఠాపనాచార్యుని మూర్తిని, శిలారూపమున స్థాపించి ప్రేక్షకులకును, శివ్యవర్ణమునకును కనుల కరవుదీర్చుకొన మాతోచినరీతి సేము చేయుప్రయత్నమునకు జాతీయవిద్యాభిమాను లనేమల, తోడ్పడినియ్యకొంటుకు మేము మిక్కిలికృతజ్ఞులము. ఈమహాద్యమమునకు శ్రీమన్ టి. రాఘవాచార్యులు గారు శ్రీ నెల్లూరి దాగరాజరావుగారు శ్రీవర్మతరెడ్డి రామచంద్రరెడ్డిగారు శ్రీ గోవిందరాజుల సుబ్బారావుగారు శ్రీ డి. వి. సుబ్బారావుగారు, మొదలగు పలువురు నటుప్రముఖులు, తమ తమప్రదర్శనముల మూలమున, సాయమొనర్చి, వాదనా మొనర్చిన విషయము ఆంధ్రలోకమునకు చెలువ మిక్కిలి యుత్సాహించుచున్నాము.

బందరు శ్రీ సరస్వతి విలాస పథివారును మాయద్వయమునకు తగుసాను మొనర్చి సంగీతించి ఆంధ్ర దేశమున సంచార మొనర్చి నాటక ప్రదర్శనములమున ప్రయత్నము సేకరించి నిధికి సమర్పించుకొని వినుట మిక్కిలి సంతోషకరము.

ఇందు ప్రప్రథమముగ తెనాలియందు జూను రెండవ వారమున కీర్తి కేళులగు ముత్తరాజు సుబ్బారావుగారి శ్రీ కృష్ణతులారాభరణమును ప్రదర్శించుకొని తెలిసినది. బ్రహ్మశ్రీ నెలనూతుల రామకృష్ణయ్య రామకృష్ణ సుబ్రహ్మణ్యంగారు ప్రధానపాత్రల ధరించుకొని తెలియుచున్నయది. ఈ ఉభయము సుప్రసిద్ధివాదులగు వినుటయేగాని వారి ప్రదర్శనముల గనుభాగ్య మింతవరకు మాప్రాంతములకు లభింపవారై. వారి అద్భుతనాటకాచార్యుల త్వరలో మా బందరు పాఠశాలకు లభించునని మా యాశయము. శ్రీ ముత్తరాజు సుబ్బారావుగారు పిరినిని, సుప్రసిద్ధులగు కె. శ్రీనివాసాచారిగారిని ఉద్దేశించియు యానాటకపాత్రల నిర్వహణము కావించినట్లు వినియుంటిమి. కాన నిట్టి మహావిభవమేకమును గాంచి తిద్వారా మానిధికి తమ పోతనామము ప్రసాదించుకొని నాప్రార్థనము.

ఇదివరకు బందరు పాఠశాలకు అచ్చులచ్చుల మరెన్ని ప్రాంతములకును మాత్రము లభించిన శ్రీ నెల్లూరి దాగరాజరావుగారి భారతీయులను పాత్రల అవసర నిర్వహణకాలమును గాంచు భాగ్యము తెనాలి బెజవాడ ఏలూరు మున్నగు పట్టణములకుగూడనని వినుటకు మిక్కిలి సంతోషించు త్వరలో లభించుచున్నాను.

ఇట్లే ఆంధ్రలోకములోని నటకేళుల తెల్లను మానిధికి తమ శ్రోతృరూపుల వోసగి ఆనుగ్రహించుకొనిన విధముల జేయుచున్నాను.

ఇట్లు,
బందరు, } ను. వెం. సుబ్బారావు,
2-6-25 } కాంగడ్య.

శ్రీహనుమంతరాయ శిలావిగ్రహ సంఘము.

అచార్య హనుమంతరాయగారి దేశసేవ సుప్రసిద్ధము. వారి మూర్తిని శిలావిగ్రహరూపమున నెలకొల్పుటకు ప్రారంభింపబడిన ఉద్యమము పరమపూజనీయము. అందులకు జరగవచ్చు నాటక ప్రదర్శనములందు పానుగొనగలిగిన నట కేళులు తీవ్రము ధన్యులు. పలువురు సుప్రసిద్ధు లిందులకు పూనికొనినందులకు మహాదానందముతో వారికి మనఃపూర్వకముగ ఎందడనాప్రముల నిర్వచించుచున్నాను.

చేతనైన సహాయము చేయుటకు సేవ నామి తులగు గండ్లపూడి రామచంద్రయ్యగారును గూడ సన్నిధిలమే. శ్రీహనుమంతరాయ శిలావిగ్రహసంఘము పరిగా విధిగ నెంటున సేవలగు పురములగూడ సేవజేసెదము. మిత్రులగు సుబ్బారావుగారి విజ్ఞప్తి వాదించియు మహానీయులగు అచార్య హనుమంతరాయగారి పట్ల గల భక్తినిశ్చయమునకు ఆంధ్రనట కేళులకు ఆంధ్ర

చెన్నపురి ఆంధ్ర సభ

త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి మరణమునకు విచారము

ఒక స్మారకచిహ్నము

చెన్నపురి ఆంధ్రసభవారు సర్ పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి ఆస్థిగ మరణమునకు విచారమునకు పుట్టిన గాను నిన్న సాయంత్రము ప్రాసన్ను శోభితు విధిలోని ఆంధ్రసభాభవమున సమావేశమైరి. రా. బ. టి వరదరాజులు వాయుడు గారా సభ క కర్మ క్ష. త వ హిం చి రి. ఆ కర్మ క్షు కు త్ర థ మ ము న తమ వి చా గ ము న బెలుపుచు తనకు మొదట శ్రేష్ఠిగారితో పరిచయము గలిగినదాది ఇంతవరకును నలు బది వత్సరములు గాగల పరిచయమును వివరించి శ్రేష్ఠిగారు తనకు గురుస్థానముగ భావించు చుండుననియు వారి మరణమునకు తమ బంధుకే మరణించినటు భావించు చుంటినినయు నుడివిరి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు సాగించిన బ్రాహ్మణేకభావమును ప్రభా సామాన్యమునైన ఆచారమును ప్రీతిచేతనే ఏర్పడెనగాని చేరొందుగాను. అట్టి గొప్ప జీవిత స్మారక చిహ్నముగ ఒక బహుగాని పలుముగారి ఈ సభయందును బవనము.

సుబ్రహ్మణ్య శ్రేష్ఠిగారు

పింజల సుబ్రహ్మణ్య శ్రేష్ఠిగారు ఆంధ్రసభ ప్రారంభమునండి యొనర్చిన సేవను గురించి ముడిచిరి. మొదట నీ యాంధ్ర సభ ను స్థాపింప న లె న ని తములో కొందరుకు వుత్సాహము గలిగినపుడు చెన్నపురి ఆంధ్రులలో కల్ల ను త్రవ్వకమునందున్న త్యాగ రాయ శ్రేష్ఠిగారి నిసభ కర్మక్షుడుగ నేర్పరచినవో సభ కర్మక్షు గౌరవమును బలమును చేకూరగలదని నిశ్చయించుకొంటిమి. ఆంధ్రసభ ప్రారంభింపబడిన తరువాతనే, ఆంధ్రులలో గొప్పవారు బయలుదేరిరి. అంతకు పూర్వము చెన్ననగరమున ఆంధ్రుల స్థితి చాల వెనుకబడియుండెను. ఆంధ్రసభా సభ్యులగు శేషారామేశ్వరులు, ఎం. వెంకట సుబ్బారావు గార్లకు మోక్షోద్ధ్వ వ్యాధియుండి పడవులయ్యెను. సర్ డి. ఎస్. కర్మగారు రాజప్రతినిధి సభయందు సభ్యులయిరి. టి. వరదరాజులు వాయుడుగారికి జడ్జిర దని ఆయ్యెను.

త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు ఈసభకు ఎక్కువమంది సభ్యులను జేర్చుటకు ఎక్కువ బలమును పంపాడియుటకు తమపలుకు బడిని పూర్తిగ నుపయోగించెను. వారు బాబు వ్రాసిన వెంటనే జమీందారులు మహారాజులు ఆంధ్రసభకు గానుగిన సహాయ మొనర్చెడివారు. ఆంధ్రసభ ఇంతవర కెప్పుడైన మంచిదళ సమ భవించినను మంచికార్యముల జేసినను వానికి త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి కారకులు. ఆంధ్రసభకు భవనమును నిర్మించుటకు కోటమైదానములో కొంత ప్రదేశమును పంపాడియుటకు ప్రభుత్వమువారిలో నుత్తరప్రత్యుత్తరములను శ్రేష్ఠిగారు జరుపుచుండిరి. కాని ఆయుత్తరప్రత్యుత్తరములు ముగియక పూర్వమే శ్రేష్ఠిగారు కీర్తి కేళులయిరి. ఇందుచే సభకు చాలనష్టము వాటిల్లెను. ఆంధ్రసభ కీర్తి సహాయములకు లభించుట కష్టము అట్టివారి స్మారకచిహ్నము నొకటి ఈసభయందేర్పరచవలెను. సుబ్రహ్మణ్య శ్రేష్ఠిగారు ముగించుచు "ఆంధ్రసభకు ప్రారంభమునండి అభ్యుదయమునండి నిరంతరత్యాగరాయతో పనిజేసిన సర్. పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి ఆస్థిగ మరణమునకు ఎంతయు చింతించు, వారికి తగువిధమున స్మారక చిహ్నము నేర్పరుదుల కీసభవారు తీర్చామియుచున్నాను." అను తీర్మానము నుపపాదించిరి.

శ్రేష్ఠిగారి శాంతిలయెడల గల యభిమానము ఆయ్యులకు పీతారామయ్యగారు వైతర్యామము బల పరుచుచు త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి కాలగ్రులయెడ గల ప్రత్యేకాభిమానమును ప్రకటించిరి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి కుటుంబము ఏకాలమున నీవగరమునకువచ్చెనో తెలియదు. చెన్ననగరప్రజలకు ప్రభావాత్మకమైన శేషారామేశ్వరుల సమయమునండి త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు తమ ప్రజాపితా జీవితమున ప్రారంభించి. బొంబయినగర జీవితమును వాచాభాషు వాలో జిగారెట్టి స్థానమును ఆక్రమించికో మరణమునకు త్యాగరాయ

మహాజనులందరును తోడ్పడి యీ ప్రయత్నమును సరిజేప్పునట్లు చయ్యుచు గాడెను. శ్రయఃపతి అనుగ్రహించి ప్రేరణ మొనరించు గాక యని సేవజేసెదమున్నాను.

ఆంధ్రసభకార్యాలయము } ఇట్లు విధేయుడు
4-6-1925 } సమయమునకే శేషగిరి,
సహాయసంపాదకుడు.

శ్రేష్ఠిగారి శ్రేష్ఠిగారు వా. మి. వి. 1915 సం. పాఠమున చెన్నపురి ఆంధ్రులకు ఏ మాత్రమును పలుకుబడిలేక చాలకష్ట కష్టములకు పాలగుచుండుటచే నీ ఆంధ్రసభ ప్రారంభింపబడెను ఈసభను ప్రారంభించవలెనను నుద్దేశమును త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారికి దెలిసినపుడు వారు చాలము తృప్తిగాను చెలిబుచ్చిరి. చాల కాలమునండి చెన్ననగరమున ఆంధ్రులమో వ్రాసెడుమో తెలియకుండ నున్నందులకు విచారమును దెలిపిరి. వారు గావించు ప్రతిపనియందును ఇట్టి ఆంధ్రాభిమానమునే మనస్సునందుచు కొనిపనిజేయుచుండిరి. రాజకీయ ములందుగూడ వారిభావమునకు భంగము గలుగకుండ నొనర్చిరి.

త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు బ్రాహ్మణేకభావమును ప్రారంభించినను ఆది బ్రాహ్మణులై ద్వేషముచే సాగింపలేదు. బ్రాహ్మణులనేతలు పెట్టి సహాయ ముడిగినపుడెప్పుడును తగ్గ ప్పించెదము. ప్రభుత్వోద్యోగుల బ్రాహ్మణులకు యిచ్చించుచుండు వాచవిముఖులగు మండికేగాని, ఇతర కంపెనీలు మొదలగువానియందు బ్రాహ్మణుల కుద్యోగుల నిర్బంధములకు లూర్తిగా సహాయము చేయుచుండిరి. వారి సభకర్మక్షుత వహించుటయే ఈసభయొక్క ప్రోత్సాహమునకు కారణమయ్యెను.

తరువాత తీర్మానమును వోలునకు తెట్టిగా సభవారిచే సేగ్రవముగ సంగీకరింపబడెను.

తీర్మానము

వైతర్యామము, త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి కుటుంబము నకు అందజేయుట కర్మక్షులకధికార మొసగబడెను. అనుతీర్మానమును రంగయ్యనాయుడుగా రుపపాదించిరి. రావినూతుల రంగారావుగారు బలపరుపగా సేగ్రవముగ సంగీకరింపబడెను.

ఒక ఉపసంఘము

త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి స్మారకచిహ్నము నేర్పరుచుటకు ఉద్రింది సభ్యులగుల వుత్సాహము మేర్పరపబడెను. దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు రా. బ. బ. పాపయ్య శ్రేష్ఠిగారు, పి. సుబ్రహ్మణ్య శ్రేష్ఠిగారు, రా. బ. టి. వరదరాజులు వాయుడుగారు వాళం వెంకటరత్నంగారు, వాకాటి పిరరాఘవరెడ్డిగారు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయ విద్యోప సంఘ సభ

ఈనెల 9 వ తేదీని ఏలూరు గాంధీ మహా విద్యాలయమున జరుగును.

గుంటూరులో ఏప్రిల్ నెలలో జరిగిన సభలో యేర్పరుపబడి, జాతీయవిద్యా ఉపసంఘ సభ యీనెల 9 వ తేదీ ఉదయము రి గంబలకు ఏలూరు గాంధీ మహా విద్యాలయమున జరుగును. ఉపసంఘ సభ్యులకు భోజనమునకు బలపలను ఉచితముగా ఏర్పాటు చేయబడును. ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయ విద్యా మండలమువారు వ్రాసిన చిత్తురిబంధన లాసభలో చర్చింపబడును. అని కార్యదర్శులగు అచార్య చిల్లరి శ్రీనివాసరావు (బందరు జాతీయ కళాశాల) అచార్య పుల్లూ పొగ్గతిశం (ఏలూరు గాంధీ మహావిద్యాలయము) గార్లు ప్రకటించిరిని గుంటూరు నుండి బ్రహ్మకోశ్యుల సీతారామయ్యగారు మాకు చేతు తొలి వార్తనందిరి.

కోయిలకుంట తాలూకాబోర్డు

అభ్యుదయసభ

చెండుకత్తములవారును ఎన్నుకొనిన అభ్యుదయ నిర్దేశి యీనెల 2 వ తేదీని కలక్టరు పిలువనంపెను. వారిద్దరును తమ తమ వ్యత్యేకములకు తెలిసిరి. విచారణ రహస్యముగా జరిగినట్టి వ్యాధివాదులను ఏర్పరపలేదు. ఇతరుల కెవ్వరిని అపుడు విచారణ చేయలేదు. కలక్టరు చాల అనభివముగలవాడు. విద్యోగ మాటి, నిష్పాత్రికుడు గాన వ్యాధివాదుని నమ్ముచు కలిగినగాని ఆయన ఎవరినిగూర్చియు సిఫార్సు చేయదు. ఎవరూ గూడ యింతవరకు నానాం చేయలేదు. సమాధానము కలిగింపవలెననియే శ్రీయులులు గాడిచర్ల వారిసర్వోత్తరరావు పంతులు, పి. గంగనాధం మొదలగు, పి. వి. రంగారెడ్డి గుల్ల మున్నగు ప్రముఖులందరూ ప్రయత్నించుచున్నారని ఒకరు సేతు కిచ్చుటకుండి తెలిసినవార్తనందిరి.

కెనియా పల్లపు భూములు

కెనియా పీఠభూములను తెల్ల వారు లాగివైచి, భారతీయుల నందుండి తరిమివైచి, పల్లపుభూములను వారి కిచ్చెద మనుట, మరింత యవమాన కరము. భారతీయు లీ ఏర్పాటును నిరాకరింపవలయు నని, పోలకు ఆంధ్రానుగార్లు హిత మొనగుచున్నారు. ఇందుకు రెండు కారణములు గలవు. పల్లపుభూములను భారతీయులకు ప్రత్యేకించుచో, ఆఫ్రికా దేశవాసులు నోటికిందియన్నమును దీసికొని నటులగును. ఆఫ్రికావాసులభూములను తెల్ల వారిదివరకే చాలభాగము స్వగ్రహించిరి. పీఠభూములలో వారికి ప్రవేశము లేకుండజేసిరి. ఇక, పల్లపు భూములలోగూడ ప్రవేశము లేకబోవుచో, వారిస్థితి మరింత దుర్భర మగును. భారతీయులును యూరపియనులును గలిసి, వారిని నిరాధారులు గావించిన నష్టేర్పి వాటిల్లును. ఇట్టికార్యమును యూరపియనులకే వదలిపెట్టుట మంచిది. జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికా మాండ్రేటును హిందూ దేశమున కొనగవలయు నని, సర్. థియోడోరు మారిననుగారు చెలిపినపుడు, భారతీయు లందుల కంగీకరింపరయిరి. కారణ మేమి? తాము పరాధీనత ననుభవించుచు, ఇతరులను పరాధీనుల జేయుటకన్నను, అక్రమ చర్య చేరొకటందునా? భారతీయులు, స్వయం నిర్ణయస్వాతంత్ర్య మన్నిజాతులకును చేకూరవలయునని కోరుచుందురుగాని, కొన్నిజాతు లెవ్వడును పారతంత్ర్యము ననుభవంపవలయునని వాంఛింపరు.

ప్రతము ఇడినను ఫలము దక్కదను సామ్యమున భారతీయుల కొకవేళ పల్లపుభూముల నిచ్చినను అయ్యవి సారహీనము లనియు పంటలు పండవనియు నిటీవల నెకప్రముఖుడు సూచించెను. ఎందుకును బనికిరాని భూములు భారతీయులకు మాత్రమే గావలయును? మరియొక ఆక్షేపణ గూడ గలదు. పల్లపుభూములలో నివసించుట కొకమారంగీకరించుచో భారతీయుల సమానత్వపు హక్కులు నున్నజట్టును. కెనియాలోనేగాక ఇతర భాగములలో గూడ భారతీయుల స్వాతంత్ర్యమునకు శాశ్వతనష్టము గలుగును. భారతీయులిప్పుడు స్వాతంత్ర్యమును ఆత్మకారవమును వాంఛించుచున్న ఘను స్వల్పపు లండములతో తృప్తి జెందుటచే తీరనిహాని గలుగును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పల్లపుభూములనుగూర్చి విచారించుటకు ప్రత్యేకోద్యోగిని పంపుటవలన కెనియా భారతీయుల దురవస్థను పెంపొందించినటులగును. ఇందుకు భారతీయు లంగీకరింపజాలరు. శాసనసభ లీ ఏర్పాటును నిరసింపవలయును. అధినివేశరాజ్యములలోని భారతీయు లెట్టికష్టములకు లోనయినను

ఇంతవరకు తమ స్వాతంత్ర్యమును కోల్పోవుట కంగీకరింపలేదు. తమహక్కులకొర కింతవరకును పోరాడుచునే యున్నారు. వారికష్టము లిప్పుడు తీరకున్నచో స్వరాజ్యము లభించినపిమ్మట నయినను తీరకబోవు. ఈలోపుగ తమ జన్మస్వాతంత్ర్యములను భారతీయులు బుద్ధిపూర్వకముగ వదలుకొనుచో, భావినంతటికీ తీరని యపకృతి గలుగుట నిశ్చయము.

జననాధీకర్యనివారణము

జననము లధికమగుటచే దారిద్ర్యము పెరుగుచున్నదనియు, అందుచే వాని నేతీరున నయినను నిరోధింపవలయు ననియు, యూరపునందు చాల కాలమునుండియు కోర్కె గలదు. ఇందుకొరకై పరిశోధనలు జరుగుచున్నవి. మాతృభూమియను సిద్ధాంతముప్రకారము, స్త్రీలు గర్భముదాల్చుకుండుటకు ప్రతిక్రియల నవలంబింపవలయును. ఇట్టి ప్రతిక్రియల గూర్చి పలువురు పలువిధములు గ నభిప్రాయ మిచ్చుచున్నారు. భారతభూమియందు సర్వమును ఈశ్వరసంకల్పమునకే వదలివేయబడెను. గాంధీ మహాత్ము డివిషయమై నిటీవల వ్రాయుచు కృత్రిమప్రతిక్రియ లేవియు లాభకరములు గావనియు మీదమిక్కిలి నవి శారీరిక నైతికహానిగూడ గలిగించు ననియు ఇండియన్ గ్రహమువలనను బ్రహ్మచర్యమువలనను మాత్రమే ఫలసిద్ధి గలుగుననియు తేటపరచెను. మహాత్మునివ్రాతలు అనహజములనియు, అసంభవమగు సిద్ధాంతమును ప్రతిపాదించుచున్నవనియు, మానవునికి కామేచ్ఛ సహజమనియు దానిని బలవంతముగ నిరోధించుటకు సాధ్యపడదనియు, ప్రకృతిశాస్త్రసంబంధమగు పద్ధతుల నవలంబించి కామోపభోగమునకు భంగము లేకుండ జననముల నరికట్టవలయు ననియు, పాశ్చాత్యవిమర్శకులు ప్రత్యుత్తర మొనగిరి కాని మహాత్ముని యభిప్రాయము మారలేదు. ఇంగ్లండులో నీవిషయమునుగూర్చి విచారించి రిపోర్టు జేయుటకు వికెన్సెట్టరు బిషపుగారి యధ్యక్షతక్రింద నెక విచారణసంఘ మేర్పరుపబడెను. ఆసంఘము నందు మత వైద్యాది శాఖలకు సంబంధించిన ప్రతినిధులు పలువురు గలరు. విచారణసంఘమువారి రిపోర్టు వెలువడినటుల తెలియచున్నది. ఈ సంఘమువారు మహాత్ముని యభిప్రాయముతో నేకీ భవించిరి. జననము లధికము గాకుండ నివారించుటకు ఇండ్రీయ నిగ్రహము నకన్న ఫలప్రదమగు మార్గము లేదని వీరు నిరూపించిరి. కృత్రిమపద్ధతులు పనికిరావని సూచించిరి. నిరాడంబరజీవితమును, సాంఘిక ఆర్థిక పరిస్థితులసంస్కరణమును జరుగుట ముఖ్యమని, విచారణసంఘమువారి తలంపు. ఆధునిక నాగరికము, భోగేచ్ఛను పెంపొందించి, ఇండ్రీయతృప్తి నే ప్రధానమని ఎంచును. జితేంద్రియత్వమును వృద్ధిజేయుట కిది తోడ్పడుటలేదు. భౌతికసుఖ మెక్కుడుగ నెవరనుభవించెదరో, వారే నాగరికులనియు, నిరాడంబరముగ జీవించువారు అనాగరికు లనియు, దెలుపుట యాచార మయినది. జీవితపరిమాణ మెంత యధికమయిన నంతమేలట. ఇట్టి యభిప్రాయములు

ప్రబలుటవలన, జీవితము సంక్లిష్టమై దుఃఖభరితమై యొప్పుచున్నది. ఆకారణముచేతనే, నిరాడంబరమగు జీవితమును చేపట్టవలయునని, విచారణసంఘమువారు దెలుపుచున్నారు. గృహపరిశ్రమ లడుగంటి, యంత్రపరిశ్రమలు సర్వత్ర వ్యాపించుటచే, కొలదిమంది ధనవంతులయినను ప్రజాసామాన్యము మాత్రము దుర్భరస్థితి ననుభవించుచు దుర్నితీపాలగుచున్నారు. అందుచే ఆర్థిక సాంఘికస్థితి మారవలయునని కోరుటలో వింతపెద్దియులేదు. వివాహపు ముఖ్యద్దేశము, కామతృప్తిగాక పుత్రలాభమేయని భావించునెడల, పుత్రపుత్రికాజననమును గాంచి దుఃఖంపనవసరములేదు. ఎంతతక్కువమంది పిల్లలున్న అంతభాగ్యమని ఎంచెడి మనోభావము తొలగిపోవలయునని, విచారణ సంఘమువారు హెచ్చరించుచున్నారు. మొత్తముమీద పాశ్చాత్య దృష్టియందు మార్పు గలుగవలసినయవసర మెంతేగనుపించును. పాశ్చాత్యనాగరికమే పరమావధియని ఎంచెడి భారతీయవిద్యార్థికులుగూడ, పాశ్చాత్యాభిప్రాయములందుగలుగుచున్న నూతనపరిణామమును గుర్తించుట మేలు.

కర్జను ప్రభువు : హిందూ దేశము

కర్జను ప్రభువు ప్రచురించిన కడపటిగ్రంథము జూచిన, వారిపూర్వాభిప్రాయములు విశేషము మార్పు జెందలేదని గన్పట్టును. రాజప్రతినిధి, ఇండియామంత్రిపదవులను నిర్వహించువారు తమస్థానములను మార్చుకొనగూడదనియు, రాజప్రతినిధి పదవిని సివిలునర్విసువారి కీయక ఇంగ్లండునుండియే రప్పింపవలయు ననియు, మున్నగు విషయములను కర్జను ప్రభువుగారు సూచించిరి. ఆవిషయముల గూర్చి చర్చింప నవసరములేదు. భారతీయులగూర్చి రాజప్రతినిధులెవరును పశుపవాక్యములను ప్రయోగింపలేదనియు, వారియెడల నభిమానము జూపుచుండిరనియు, దెలిపినవిషయమును మాత్రమువిశ్వసింపవలెదు. భారతీయులను నిందించినవారిలో కర్జను ప్రభువుగారి నే ముఖ్యముగ పేర్కొనవచ్చును. భారతీయులు అసత్యవంతులని బహిరంగముగ చాటుటకు కర్జను ప్రభువుగారు పూనుకొని, దేశమున కలవరము గలుగజేసిరి. భారత రాజకీయ సంస్కర్తమాత్రము, రాజకీయాభివృద్ధి నే ప్రధానముగ నెంచునుగాని, న్యాయమునుగాని, మానవజీవితపు పవిత్రతనుగాని పెంపొందింపగోరడనుట, సత్యవిరుద్ధము. రాజకీయసంస్కర్త లెవరును అరాజకకృత్యములనామోదించియుండలేదు. న్యాయముకొనసాగుటకు, వారెల్లపుడును తోడ్పడియుండిరి. యూరపియనుల హక్కులను తొలగించుటకు వారు నమకట్టలేదు. భారతీయులకు అన్యాయము జేయవలదనియే వారుగోరుచుండిరి. యూరపియనుడు భారతీయని వధించిన, కొద్దిశిక్షతోనో అదియు లేకనో విడిచిపెట్టబడుటచే, అట్టి అన్యాయము పనికిరాదని, వారు చాటియుండిరి. ఇటులనే భారతీయుల కొక విధమగు న్యాయము, యూరపియనుల కింకొక విధమగు న్యాయమును బనికిరావనిరి. ఆయుధశాసనమును భారతీయులకు మాత్రము వర్తింపజేయుట అన్యాయ మనిరి. విక్టోరియా రాణిగారి ప్రకటనము సఫలము గావలయునని స్పష్టముగ గోరిరి. ఇటుల

గోరుట, అక్రమ మని ఏరును జెప్పజాలరు. రాజ కీయ జీవితమున కార్జన్యమున కేమాత్రము చోటుండగూడదనియు, ఆహింసను నిష్కర్ష గ నవ లంబింపవలయుననియు ప్రతిపాదించిన గాంధీమహా త్మునియపదేశముల గాంచినప్పటికీ, కర్జను ప్రభు వుగారిటుల వ్రాయట కెట్టి యవకాశము లేదు. బౌద్ధార్యసమన్వితముగు నిరంకుశపద్ధతిని భారతీయు లిప్పుడామోడింపరనికర్జనుప్రభువుకు తెలియును. కాని, ఈపద్ధతి యమలులోనుండునప్పటికన్న నిష్పాదుభార తీయు లెక్కుడు సౌఖ్యముగనుండురని మాత్రము, కర్జనుప్రభువుగారునమ్ముటలేదు. కాని, వెనుకటికిని ఇప్పటికినిపరిపాలనాపద్ధతులందు మార్పుగనుపించుట లేదు. నిరంకుశవిధానము తొలగలేదు. కర్జను ప్రభువుబాలు ఇంపీరియలిస్టులకు నిరంకుశవిధానము సంప్రీతికరముగ నుండినను, అయ్యది చిరకాలము కొనసాగుట దుర్లభము. ప్రజలలో వివేకోదయ ము గలిగినది. కర్జనుప్రభువుగా రవలంబించినపద్ధ తులవలన గలిగిన అసంతృప్తి ఇప్పటికిని తొలగ లేదు. బ్రిటీషుప్రభుత్వము వారికి దూరదృష్టి యున్నచో, స్వరాజ్యప్రదానమువలననే, హిందూ దేశమున ప్రబలిన అశాంతిని బోగోట్టగలుగురు. తామసించినకొలదియు, పరిసితులు క్షిప్రభూయిష్ట మగుటదప్ప వేరులాభము గలుగబోదు.

ఫలితము

రీడింగు బర్మెంట్ హెడ్డు ప్రభువుగార్ల మధ్య జరుగుచున్న యాలోచనలకు ఫల మేమగునో, పై మున్సి ఆఫ్ సిలోను పత్రికకు లండనువిలేఖరి వ్రాసిన లేఖయందు సూచించబడెను. ఆగస్టునెలలో జరిగిడి సామ్రాజ్యశాసనసభలో, రీడింగు ప్రభువుగారు ప్రారంభోపన్యాసమిచ్చుచు, నిజనందర్శములను వివ రించెదరట. 1929 సంవత్సరమువరకు, సంస్కరణములను మార్పుటకు ప్రయత్నింప రనియు, ప్రస్తుతస్థితినే కొనసాగింతురనియు చెలియుచున్నది. ఈవిషయము, బర్మెంట్ హెడ్డుప్రభువు ప్రసంగము బట్టియు విదితమగుచున్నది. బ్రిటీషుప్రభుత్వము వారేమియో వరములను ప్రసాదించెద రని ఎదురుజూచుచున్నవారి నాశా భంగ మెదుర్కొనుట సహజము. రీడింగు ప్రభువు గారి పరిపాలనా కాలము మరి యొక సంవత్సరమువరకు విస్తరించునట. ప్రాయశః వీరి పరిపాలనా పద్ధతులు కన్నరైటిపు ప్రభుత్వము నకు సరిపోయెనని తలంపవచ్చును. రీడింగు బర్మెంట్ హెడ్డుగార్ల మనములను వేధించుచున్నది, సర్విసు సభ్యుల సమన్వయే. పల్లికు సర్విసు కమిషనును నియమించి సర్విసుల సౌకర్యములను శాశ్వతా ధారములపై నిలిపియుంచవలెనని బర్మెంట్ హెడ్డు ప్రభువు గోరుచున్నాడు. పల్లికు సర్విసు కమిషను సలహాసంఘముగ నుండవలయునని రీడింగు ప్రభువు గారును సర్వాధికారసమన్వితముగ నుండవలయు నని బర్మెంట్ హెడ్డు ప్రభువుగారును తలంచు చున్నారు. తుదకు ఇండియామంత్రిగారి యూహ యే సఫలమగునని ఎంచెదము. సర్విసు యుద్యో గుల కభయమొసగుచు త్వరలో నొకప్రకటనము గావించెదరట. జరుగబోవున దిదియే. ఇట్టిస్థితిలో రిస్సాంసీప్రసహకారము నవలంబింపవలయు నని కపర్డి ప్రభుత్వము గోరుటెంత పరిహాసాస్పదమో

జెప్పనక్కరలేదు. భారతీయు లీతరుణమున ఇం గ్లండుపై నాశవనలి స్వతంత్రిని నమ్ముకొనుటయే శ్రేయస్కరము. ముహాత్ముని కార్యక్రమమును నిరసింపి మరల ప్రాతఃపద్ధతుల నవలంబింప నెంచు వారు దేశసౌభాగ్యమును పెంపొందింపజాలరు. భారతీయుల పరాధీనదృష్టి క్రమక్రమముగ మార్పు జెందుచున్నది. స్వరాజ్యసిద్ధికిదియే మూలము. ఇట్టి పరిణామమును నిరోధించుట శ్రేయ స్కరమో, లేకపెంపొందించుట లాభమో, ఎవరికి వా రూహింపవచ్చును.

సర్. ఆలీ ఇమాంగారి సూచనలు

ఈకాలమున ప్రతివారును తమకు దోచిన సంస్కరణములను సూచించుచున్నారు. ఇచ్చెడి వారు గనుపింపకపోయినను, సంస్కరణవిధానము లెన్నియేని వెలువడుచున్నవి. వీరికన్నను సంస్కరణములను సంపాదించు టెటులని యోచించువా రంతగగనుపించుటలేదు. అడుగునపుడయినను గట్టిగ నడుగుటలేదు. లేనిపోనిసంకోచములన్నియు, వీరికే జోచుచున్నవి. సర్. ఆలీ ఇమాంగారు, ప్రస్తుత సంస్కరణవిధానము విఫల మయ్యె నని చెలుపు చున్నారు. ఈవిషయమున భారతీయనాయకులలో సామాన్యముగ నభిప్రాయభేదము గనుపించుట లేదు. బర్మెంట్ హెడ్డుప్రభువుగా రింకను తమయభి ప్రాయమును మార్చుకొననిచో, దాని కెట్టివిలువ యుండజాలదు. మాంటుఫర్డు విధానమును కొనసా గించుట దుర్లభ మనుటకు ఆలీ ఇమాంగారి కెట్టి సంకోచము గనుపించదు. 1929 సంవత్సరమువరకు వేచియుండుటయు వీరికి బనికొరదు. సైన్యవ్యవహార ములను భారతీయులకు వప్పగింప వెట్టుటకు మా త్రము తరుణ మరుదెంచలేదని, ఆలీ ఇమాంగారి యుద్దేశము, డాక్టరు లిసెంటుగారును నిట్టి యభిప్రాయమునే సూచించుచున్నారు. వీరికిగల భయము నిరాధారమని ఎంచవచ్చును. భారతీయసైన్య మున యూరపియును మరి కొంతకాల ముండ వచ్చును. కాని సైన్యవ్యవహారములు భారతీయ యాజమాన్యముక్రింద నేల జరుగగూడదో తెలి యదు. ఇటుల వెనుకాడుచుండునంతవరకు, భారత వర్షమునకు స్వాతంత్ర్యము లభించుట దుర్లభము. సైన్యవ్యయము తగ్గినగాని, హిందూదేశాభివృద్ధికి మార్గ ముండజాలదు. ఎంతకాలమిశాఖ ప్రజలకు వశము గాదో, అంతకాలమువరకు దేశము మితి మీరిన బరువులను మోయుచుండవలయును. నానా రాష్ట్రసంఘనిర్మాణమువలన, ప్రపంచమున కల హము లంతరింపవలసియుండ, హిందూదేశమునకు మాత్రము హెచ్చుకేవలదవ మేల యుండవలయును? కడచిన యూరపియును సంగ్రామములో బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమును రక్షించిన భారతీయయోధులు, అవసరమగునపుడు స్వదేశరక్షణ గావించుకొన గలరా? అధినివేశ రాజ్యములకు మాత్రము సైన్యబల మధికముగ నున్నదా? వారికి ఇంగ్లండు సహాయము జేయుచో హిందూదేశమున కును అట్టిసహాయమును జేయవచ్చును. రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యమును, కేంద్రప్రభుత్వమునందు ద్వంద్వ పరిపాలనమును వీరు సూచించుచున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వము నందయినను ద్వంద్వ పరిపాలనము కొనసాగుట దుర్లభ మని దోచును.

రాష్ట్రపరిపాలనమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనము జేసికొనుటకు సర్. ఆలీ ఇమాంగారు అవకాశ మేర్పరచిరి. ప్రజ లీతరుణమున సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము గోరవలయును. అతుకులమారి సంస్కరణమువలన లాభముకన్న నష్ట మధికముగ గలదు.

విదేశవార్తలు

భారతదేశమహిమ

కర్జప్రభునిచుతి
లండన్ జూన్ 2:—ఇండియాలో బ్రిటీషు ప్రభుత్వ మును మహాత్మజుగారు గ్రంథమును కర్జప్రభువు వ్రాసెను అందులో భారతదేశమహిమనుగూర్చి ఇట్లునడిచెను:
కర్జప్రభువు చనిపోవు సరికి ఈగ్రంథము పూర్తి కాలేదు. తిప్పాపులనైన గరిమాదలేను. విషయనూచిక నైన తయారు జేయలేదు. కర్జగారి కోర్కె ననుసరించి సర్ విలి యం పాప్టరుగారు ఈగ్రంథమును పూర్తిజేసెననియు కేసిట్ కంపెనీవారు 4 లేదీని ప్రకటించెదరనియు ప్రకాశము తమ పీఠికలో చెబుచున్నారు.
తాను రాజప్రతినిధిపదవిని చాలిందుకొని ఇండియా నుండి ఇంగ్లండుకు తిరిగివచ్చిన పిదప ఈ గ్రంథమును వ్రాయ ప్రారంభించితిని ఉపాధ్యక్షుడు కర్జప్రభువు చెలిపెను. విరోధానుభవసంగ్రామముచేతను, మరితర్కకార్యములచేతను ఆ భ్యంతరము గల్గెనట.
గ్రంథము విస్తారముగ దృష్టాంతములతోడను, చరిత్రాం కములతోడను గూడియున్నది. మొదటి సంపుటను కలకత్తా విచిత్రములను చెలుపుచున్నది. రెండవ సంపుటయు ఇండియా కు సంబంధించిన ఇతర విషయములనుగూర్చి కర్జప్రభుని య భిప్రాయము లున్నవి. రాజప్రతినిధిగ పూర్వము ఇండియా మంత్రిగ నున్నవాడు ఉండగాదనియు, రాజప్రతినిధిగ నున్న వాడు ఇండియా మంత్రిగ నుండగాదని సహేతుకముగ సమం జనముగ నిరూపించిరి. పూర్వము తానే ఇండియా మంత్రిగ నుండి రాజప్రతినిధి చేసినకార్యము లన్నిటిని కొంతవరకు తా రుమారుచేసి త్రిప్పి వేసిన ఇండియా మంత్రి మరల రాజప్రతినిధిగనుండి తానేవారి యుద్దేశపులైన తేరద్దు జేసెనో అట్టి రాజప్రతినిధి మరల ఇండియామంత్రి యగుట ఆతని ఆజ్ఞను ఒకపుడు ఇండియామంత్రి పనిజేసి మరల ఇప్పుడు రాజప్రతినిధిగ నుండి తిరసాపాపించుట కద్దముగ నుండును. లండనులోనుండి ప్రారంభించి వ్యర్థమైన ఇండియామంత్రి ఇండి యాకు రాజప్రతినిధిగ నుండి ఆకార్యమున తనయధికారముమీ మచే పూర్తిజేయ సంకల్పించుట తటస్థమను. రాజప్రతినిధిగ నుండి ఇండియామంత్రిగ బోయిన అచటివారు ఇండియాలో అవలంబించినట్టియు నూచించినట్టి విధానమునే అవలంబించు టకు ప్రయత్నించును. తాను రాజప్రతినిధిగ నున్నపుడు ఎట్టి యభ్యంతరములకు లోనాయెనో అట్టి మందలింపులను, యభ్యం తరములనే తన స్థానము శాక్రమించుకొన్న రాజప్రతినిధిపట్ల జూపుట తటస్థమను. లేదా ప్రదేశమునుండి చూచినవారి వలెనే ఆతడు వ్యవహరించవలసి వచ్చెనేని ఇండియామంత్రిగ పనిజేయజాలడు, నిర్వహించుకొనలేక పోవలసివచ్చును.
సుపరిపాలనజేయును నిమిత్తమును తగాదాలు లేకుండ జరుగుటకును మంచిన నచ్చినఫలమునే సాగించుననని కర్జప్రభు ననెను.
రాజప్రతినిధి కుండవలసిన అర్హత
ఇంగ్లండునుండియే రాజప్రతినిధి నేర్పాటుజేసి ఇండియాకు బంపవలెనను సిద్ధాంతమునే నిలబెట్టువలెననిరి. సివిలుసర్వెంటును గవర్నరు జనరలుగ నియమించవలెనని కోరిక బలపడెను గాని ఇంగ్లండు ప్రభుత్వపద్ధతినిగాని, ప్రభుత్వ తరగతినిగాని అతడు గ్రహించజాలడు. అనభవ ముండదు. రాజప్రతినిధిగ నుండ బోవువారికి తనను పాలించు ప్రభుత్వతత్వము స్వయముగ తెలిసి యుండవలెను.
రాష్ట్రీయ గవర్నరులనే రాజప్రతినిధిగ నియమించ వలెననియు లేదా గవర్నరు జనరలు విదేశములనుండి రప్పించ వలెననియు భారతీయుల యభిప్రాయము. కాని ఇప్పుడు

సివిలియన్ రాజప్రతినిధిగ నియమించు నుద్దేశ్యమును దేయి పత్రికలన్నియు ఏకకంఠముతో ఖండించును.

రాజకుటుంబములో నున్న వారిని

రాజప్రతినిధిగ నియమించరాదు

అని కర్ణాటక ప్రభుని యభిప్రాయము. ఈ ప్రభుత్వవిధాన మున అతడు భారతీయులతో ఏకమగును. ప్రభుత్వవిధానమును కొనియాడిన అతడుగూడ సొగడైన అర్హుడగును. సంఘర్షణ నచ్చిన నిందకుగూడ లోబడవలసినవైనను.

పాలకులకును, స్వల్పసంఖ్యాకులకు పాలకులకును పోరా ట మెక్కువ యగుచుండుటచే ఇండియాలో రాయలు రాజ ప్రతినిధిపరిస్థితులు గంప్రగోళమున బడును. సార్వభౌముని ప్రతి న్నకు భంగకరమునూట లవలసినవచ్చును. లేదా అట్టి పనులను తేయవలసినవచ్చును.

రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము పూర్తి లభించునో జ రావచ్చును. స్థానిక ప్రభుత్వమునకు సార్వభౌముని పంటివారే అధిపతిగ రాజకీయములలో సంబంధము లేకుండ పాంశికమత ఆచారవిషయములలోనే సంబంధ ముంచుకొని పనిచేయుకాలము రావచ్చును. ఇట్టిపరిస్థితి తేర్చడవలెనన్నచో ఇండియా ప్రభుత్వములో పూర్తిగా మార్పుగావలెను కాని ఇయ్యది కొరదగినదిగాదు.

సంస్థానాధీశ్వరుల పరిస్థితులు

పారలీలమయిన స్వరాజ్యోద్యమమునకు అనుకూ లముగ సంస్థానాధీశ్వరులు పరిపుష్కలములు ముఖ్యపాత్రగ వీర్వడును. భారతదేశ భాగ్యవదయు విస్తారము స్వదేశ సం స్థానముల బలముమీదనే ఆధారపడియున్నది. రాజప్రతినిధికి స్వదేశ సంస్థానాధీశ్వరులకును సంబంధపాత్రములు మరింతవృద్ధ పడవలెను.

కర్ణాటక ప్రభుత్వ కాలమునుండి పంజాబు, మద్రాస్, కళి యానాదు, కచ్చి రాజ్యములు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునుండి రాజప్రతినిధికి మార్చబడెను. పాతములను మరింత బలపరచు లకు కృషిపల్పవలెను. ఇకముందు రాజప్రతినిధి ఆలోచించ వలసిన విషయములలో ఇది ఒకటి ముఖ్యమైనది. ముందు సం స్థానాధీశ్వరులు భారతదేశ బ్రిటిషు పాలనమున పూర్వమువలె నున్నున్న పామువలె ఉదరకొనరు. కొంత యుత్సాహమును కొనెదరు. క్రమక్రమముగ ఇద్దరుగులసి సమస్త వ్యవస్థాప కులగుచుండురు. బ్రిటిషుప్రభుత్వముతో సమానముగ నేతను వైఖ రిని చెల్లవలెను.

జాతివివక్షత

భారతజాతినిగూర్చి ఏరాజప్రతినిధియు వరువవాక్య మును ఆడినట్లు గన్పించుచు కఠినభావమును జూచి ఎఱుగను. ప్రతిరాజప్రతినిధియు తమ ధర్మమును నిర్వహించుటకు బూను కొనిరి. భారతీయులపట్ల అనురాగమును జూపిరి, వారి యోగ్య త సంతయు పొగిడిరి. పిన్నవయస్కులను, అనుభవము జాలని అంగ్లేయులపై మోపిన ఆహంభావముగాని జాతిగర్వముగాని వెనుకటి రాజప్రతినిధులపట్ల భారతీయులు ఆలోపించలేదు. భారతీయుల పక్షమున నహించుచున్నట్లును, శ్వేతముఖులకు ప్రతికూలముగ నున్నట్లును నటించి ప్రజానరాగమును బడయు టకు వెనుకటి రాజప్రతినిధు లంగీకరించలేదు. కొందరు రాజ ప్రతినిధులు బహిరంగముగ శ్వేతముఖులదౌర్జన్యమునుండి భార తీయులను గాపాడుటకు ప్రయత్నించిరి. తోక్తము గలుగజేసి కొనిరి. ఇట్టి విషయములలోనే లెట్టుకొనెదరు అతని దేశీయులే నిందించిరి. ఇండియాలో భారతీయునిప్రాణమును, ఆంగ్లేయు ని ప్రాణమును, సమానముగ జూడవలెను. ఒకరిని నిందించుచు ఒకరిని ఆదరించరాదు. ఒకరిని సహించి ఇంకొకరిని ఖండించ రాదు. సాధారణముగ భారత రాజకీయ తత్వ లు రాజకీయాభివృద్ధికి గల అవకాశములే గోరుచుండురు. న్యాయము, మానవప్రాణపరత్వముగూర్చి అంతగ ఆలోచిం పడు. జాతివివక్షతగూర్చి జరుగుచున్నదనుట అన్యాయమును విషయమై ఎంతకాలమో ఆలోచించితిమి. కాని దేశము రాజ కీయసౌకర్యములకు సంసిద్ధముగ లేదని నిశ్చయించితిని. నాది తప్పని అనుకొనను.

భారతీయులవిశ్వాసము

ప్రతి బ్రిటిషువ్యక్తియు ఇంగ్లండునుండి వచ్చునపు డున్న యభిప్రాయముకంటె ఎక్కువ గౌరవభావమును ఇండి యనువచ్చి ప్రజలతోగలసిమెలసి తిరిగి ఇండియానుండి ఇం గ్లండుకు మరలుపయమున జూపును. భారతీయులపట్ల విశ్వా సమున్నకువ. భారతీయులు ప్రభుభక్తిపరాయణులు. స్వామి త్యాగగురంధరులు కృత్జ్ఞులు. మనము దయతోజూచిన భార

తీయులనుమించిన మంచిజా రుండరని విశ్వాసమురాజి ఒకప్పు డాకు ఆమె ఆరునెలలకు చనిపోవునగా ప్రాసనను. ప్రజలను దయతోజూచుచు నిరంకుశముగ పాలించుచుండుటకు సమయము గా దిది. రాజకీయస్వాతంత్ర్యభాగ్యతను గ్రహించుకొని గా వలెనను పరిస్థితులు క్రొత్తభావములను గలుగజేసెను. ఇయ్యది భారతదేశమును చాలవరకు గొంపోవును. కాని క్రొత్తపాలన మున భారతీయుడు బాగుపడియుభింపునా యని అడుగవచ్చును. భారత బ్రిటిషువాకులకు పూర్వమున్న నమ్మకము అంతరించును అగౌరవము పన్నగిలును. ఇకముందు రాజప్రతినిధి చేయవలసిన పని చాల కష్టమైనది. భారతీయులదయును గడించుటకును వారి భావములకు అనుకూలముగ నుండుటకును రాజప్రతినిధి ప్రయ త్నించవలెను.

ప్యాంగు పే అల్లరులు

జపానుపాలీనువానిని ఉప్పుతేరులో ముంచుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

ప్యాంగు పే, జూన్ 2:—ఉప్పుతేరులో త్రోసిన జపానుపాలీనువానిని ఏటిలో ముంచితేయు నుద్దేశ్యముతో వానిని ముట్టడించుచునే యుండిరి దొంగిలెత్తువారలు. కాని పాలీనువాడు చేతనున్న చిన్నతుపాకిని గాల్చుటచే ఒకడు చని పోయెను. ఇంకొక ఇద్దరకు గాయములు తగిలెను. నేటిసాయం కాలము చీనా సంగీతకాలనుండి గుండ్లుకాల్చబడెను. ఆమెరి కను ఆశ్చర్యకరమైనవిధమున గాయముతగిలెను. గుట్టము చని పోయెను. మైనికులు లూయీగుపాకులను మరల గాల్చిరి. దొ మ్మిగాండ్రు ఆక్రమించుకొన్న భవనమును ఆమెరికను వాంఠ టిరులు, ఆశ్చర్యకరమైనవి ఆక్రమించుకొనిరి. 300 మందిని మట్ట నేసిరి గాని కొంతదనుక బదిలేసిరి. మొత్తము 2 వేల ఆమెరి కనునావికులు పికింగుకు త్రువు ననువరించి ప్యాంగు పే కంప బడుచున్నార. చీనా విదేశాంగ కార్యాలయమునాగియొక్క యు చీనా విదేశకమిషనరు చర్యయు సమైక్యదారులు మరింత బిట్టలీగియుటకు కారణమాయెను. పరిస్థితులు నిదానముగ చెడు చున్నవి.

జనీవా కార్మిక సభ

పనిలో ప్రమాదము తలపింపించుట

విదేశీయ దేశీయకార్మికులకు ఒకేఆవరణను జూపుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

జనీవా, జూన్ 2:—పనిలోనుండగ దేశీయకార్మికు లకుగాని విదేశీయ కార్మికులకుగాని ప్రమాదము తలపింపిన సమానఆవరణనే జూపవలెనను సిఫార్సును భిన్నాభిప్రాయ ములు లేకనే ఆమోదించిరి.

కార్మికపరిస్థితుల విచారణ

చీనా, ఇండియా, జపాను, పెరిషియా సయాం, మాం డేటు అధినివేశములు, పరత్తకరాజ్యములందు కార్మిక పరి స్థితులను వ్రాతమాలముగ విచారించి గడుగొనవలెననియు ఆయా ప్రభుత్వములతో ఆలోచించవలెననియు భారతకార్మికప్రతినిధి తీర్మానము సంగీకరించిరి.

కప్టన్ అముంచ సేన్

వెడకుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

అస్సా ప్రభుత్వమువారు పొగయొడలో రెండు నాకావి మానములను అముంచసేన్ గారిని వెడకుటకు నిశ్చయించిరి. వచ్చే వారాంతమున విమానములు స్విటిజిబర్గ్ కేరును. తిరిగి రా లేక విమానముమీద రా కిలులేక స్విటిజిబర్గ్ కేరుకుగాని తేపు కొలంబియాకుగాని నడిచి వచ్చుచున్నా డనుకొను చున్నారు. ఈస్టిండిన్ స్టేషను సర్వసేవాధిపతిగ అడిగిరత్ వాల్ట రు ఎల్లెర్ట్ గారిని నియమించుటకు సార్వభౌము డంగీకరించెను.

ఆంగ్ల సర్దారు హత్య

9 గురు కోమలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

కెయిరో, జూన్ 2:—సర్దారు లీప్టాకును జంపిరనో రుజువైన 9 గురిలోను ఇద్దరు విద్యార్థిసోదరులు ఇద్దరు రైల్వే కర్మాలయమున పనివాండ్రు, వైడముపనివాడును, ఇంజనీరు, మోటారుబండిని నడుపువాడు పూర్వము జరులల్ మంత్రివత్త ములో నున్న న్యాయవాది. ఇతని పేరు మహ్మదునినూరు. ఇంకొకడు అధికారి, మహ్మదు ఇస్మాయిలు.

సోవియటు ప్రచారము

ఉత్తభయము

లండన్, జూన్ 1:—బాల్టికుసముద్రమునకు ఇంకను బ్రిటిషుయుద్ధనౌకలు వచ్చుచున్నవని బోల్షివికులు ఆక్షేపించు చున్నారు. దీనివలన రషియాఅంతటను భయముగనున్నదట. క్రాస్ట్నెడులో నైనికశాసనము ప్రకటించవలెననుచున్నారు. బాల్టికు సముద్రమును బ్రిటిషుయుద్ధనౌకలు సమీపించగనే నైనికశాసనమును ప్రకటించునూరట.

తేలికవిమానము

జర్మనీలో యుత్సాహము

పంధిపరతులవలన జర్మనీలో తేలికవిమానములతో నిర్మించుచున్నారట. ప్రజలందరూ దీనియందే యుత్సాహముగ నున్నారు.

పొగయొడ అంటుకొనుట

కలకత్తానుండి వచ్చుచున్న బర్బారిగో ఇబులీనాక అంటు కొని సరకు కొంచెము చెడెను. నివృత్తు అగ్నిరి. నాకపయ నము సాగుచున్నది.

యూరపులో శాంతి

క్రొత్త పరిస్థితులు

లండన్, మే 31:—యూరపుశాంతిసృష్టినిబట్టి సంధి ఒడంబడిక సంతకమైన పిదప మంచిస్థితికి వచ్చినారము. తుదకు బ్రిటను యూరపియను విధానమును నిర్వచించెను. ప్రాంసు దీనితో ఏకీభవించుట కిదే ప్రథమము.

బ్రిటిషులేఖ ప్రెంచి మంత్రివర్గమున కెంతయు నచ్చెనట. ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారు ప్రెంచి విదేశాంగ విధానమున నాయకు లగువారి యభిప్రాయముగూడ సంపాదించెనట.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రెంచి యభిప్రాయముతో పూర్తిగ ఏకీభవించలేదట. వెర్సెయిల్స్ ఒడంబడికపట్ల విశ్వాస ముగ ప్రవరించెదమని బ్రిటిషువారి భయము పెరిగిరి. యూర పులో ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులకు పునాది వెర్సెయిల్స్ ఒడంబడికయే. ఈ ఒడంబడిక రై నుకేపరిపక్షేయవలెనని క్వే ఓడ్రసే అంగీకరించుచున్నదని తెలియుచున్నది.

ప్రెంచివారు బ్రిటిషుముక్తికి లోబడిలేరా యని జాతీయవాదులు భయపడుచున్నారు. తక్కినవోట్ల బ్రిటిషు వారి యభిప్రాయమును అందరును మెచ్చుకొనుచున్నారు. జర్మనులు క్రొత్తగ దండెత్తిన ప్రాంసుకు తప్పక సహాయము చేసెదమని బ్రిటనుచేయు ఒడంబడిక నిస్సారమని అనుచున్నారట.

మిత్రమండలిలేఖ

ప్యారిస్, జూన్ 3:—ఆయుధము విసర్జనగూర్చి మిత్ర మండలిలేఖను జర్మనీకి డెర్లిన్ లో 4 తేదీని అందజేసెదరు. 5 పుటలు గలవు. రెండు అనుబంధములున్నవి. ఇది వర లో ఆయుధవిసర్జనముగూర్చి ఏమిచేసిో తెలపబడెను. వెర్సె యిల్స్ ఒడంబడిక ప్రకారము ఏమి చేయలేదో తెలియజేసిరి. ఇంకను ఏమి చేయవలసియున్నదో చూపిరి.

ఆయుధవిసర్జనగూర్చి అన్నిపరతులను సరళిపనగాని కొలొనును భారతీయులకు విలులేదని జర్మనీకి దలియజేసిరి.

యువరాజు సంచారము

ఆరెంజ్ ప్రీస్టేటునుండి నిర్గమనము
హ్యారిస్మిత్ జూన్ 2 :—వేల్పుయ్యనరాజు ఆరెంజ్ ప్రీస్టేటు సంచారమును ముగించి నేటాలుకు బయలుదేరెను. ఆరెంజ్ ప్రీస్టేటుకు మరలచ్చి అందరిని జూచెదనని వాడినిరి. నేటాలు రంగరంగులను జూడబోయిరి.
ఇటలీ విమానము తిరిగి జయప్రదముగ రోము చేరెను.

రెడ్ బాలభటులు

గ్లాస్టో కమ్యూనిస్టుసభకు వచ్చుట
లండన్ (తేదితరు) :—గ్లాస్టోలో లండన్ (బ్రిటిష్ కమ్యూనిస్టు కాంగ్రెస్ సెన్యుధిగ ప్రారంభ మాయెను. కాంగ్రెస్ ప్రారంభించుటకు ముందే ఇద్దరు లోపల ప్రవేశించిరి. కొన్ని శిసాలలోనుండి అపాయకరముగ రసాయన పదార్థములను బారవేసెను. భవనమంతయు పొగతో మట్టవేయబడెను.
వేదికకు ముందు బాలభటనాయకుడు, బాలికాభటులు నిలుచుండిరి. తెనిను యుద్ధమును చిరస్థాయిగ నుండుగాక యను ప్రకటనములను బట్టుకొని ప్రదర్శించిరి. గ్రీకులలో మేజస్ట్రేటు తమ ప్రదర్శనమునకు అభ్యంతరము జెప్పిరనిరి. ఈ విషయమై దేశీయ కార్యదర్శికి తెలియజేసెదనని సకలత్వాల గా రనిరి.
కార్మిక నాయకుల ప్రతికూల కమ్యూనిస్టుల చర్యలను పోలితుగారు ఖండించిరి. ఇండియాలో కమిషనరీ ప్రయోగమును ముగిస్తామనిగారు ఆమోదించిరని ఖండించిరి.

హెడ్ జూజి యాత్రికులు

ప్యాస్పాస్టరు నీయకుడు
(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)
లండన్, జూన్ 3:—హెడ్ జూజిలో విశోధములగ నుండుటచే తీర్థయాత్రికులకు ప్యాస్పాస్టరు నీయకుడని హెడ్ జూజి ప్రతినిధి కు త్రువు చేయబడెను.

ఇటలీ వైమానికుడు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)
పెర్ట్ర, జూన్ 3:—డిసినిడో వైమానికు డివల ప్రవేశించెను.

స్వ్యాంగ హే ఆల్లరులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)
స్వ్యాంగ హే, జూన్ 3:—ప్రతికూల విచేశసమ్యే చ్చాసించుచున్నది. విచేశయంత్రాలయములన్నియు ఇందులో చేరినవి. తెలిపాము, నీటిపము, మునిసిపలు విద్యుచ్ఛక్తి పనుల కాఖను సమ్యేగట్టిరి. విచేశ వార్తాపత్రికలను గూడ బహిష్కరించిరి.

పల్లిక సర్వను ఆగకుండు మునిసిపలు అధికారులు సమస్తమునూ, మూలకల కార్మిక మూల నేటి యుద్ధమును జూచు ముందువలె కార్యాలయమును ముట్టపించిరి. పోలీసువారు దొంగిల్చిపోయెను. ఒకడు చనిపోయెను. 5 గురు శత్రు గాత్రులైరి. విచేశయూను అచటచట ముట్టపించుచునే యున్నారు. ట్రాములుండవు లాళ్లతోనొట్టిరి. చాలమంది ప్రత్యేక దెబ్బలు తగిలెను. స్వ్యాంగ హేనుండి పరితే ప్రదేశములనుండి విద్యాధులు విప్పుచున్నారు. నేటి సాయంకాలము విటిఫు పటాలములు దిగినవి. గురల రేపు ఉదయమున కొన్నివచ్చును.

మరణవార్త

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)
లండన్ జూన్ 3:—సర్ హ్యూమన్ డెవలప్ మెంట్ కమిషన్ పోయిరి.

అమెరికా బొగ్గువర్తక శిఖామణి మరణము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)
అమోందసేను వైమానిక పయనమునకు దబ్బిచ్చిన అమెరికా బొగ్గువర్తక శిఖామణి ఎల్వీర్డు అను నాతడు చనిపోయెను.
అమోందసేనుతో వెల్లిన తన కొడుకొకడగు ఏమియు తెలియనమన బెంగతో చనిపోయెననుచున్నారు.

ఈజిప్టు ప్రత్తి

రకము పాడుగాకుండ గాపాడుటకు విశ్రమములను పరీక్షించుటకు వ్యవసాయమంత్రికి అధికారము నిచ్చిరి.

వార్తావరణసిత

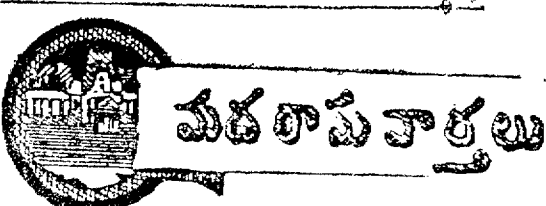
1925 సం॥ జూన్ నెల 4-వ తేది గురువారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మొత్తము X 24 Xంట్లలో అత్యధికము	అత్యధికము X 24 Xంట్లలో అత్యల్పము	మొత్తము X 24 Xంట్లలో అత్యధికము	అత్యల్పము X 24 Xంట్లలో అత్యధికము	మొత్తము X 24 Xంట్లలో అత్యధికము
గోపాలపురం	90.7	82.8	...	0	44.96
విశాఖపట్టణము	92.9	81.6	...	0.29	87.09
కాకినాడ	91.4	75.6	...	2.12	89.09
మచిలీపట్టణము	97.2	81.8	...	0.57	41.59
కర్నూలు	98.4	76.9	...	0	26.01
బళ్లారి	97.8	75.8	...	0	20.51
కడప	101.5	76.8	...	0.80	81.28
నెల్లూరు	103.8	81.4	...	0	87.98
మద్రాసు	102.4	78.2	...	0	50.74
కడపూరు	99.5	78.8	...	0	52.94
నీలము	99.1	77.1	...	0.02	89.80
కోయంబూరు	92.7	71.5	...	0.05	22.19
తిరుచనాపల్లి	102.0	81.0	...	0	88.18
నాగపట్టణము	101.0	81.1	...	0	54.98
మధుర	101.2	81.1	...	0	88.58
పాంబర్	92.9	81.2	...	0	87.00
తిరునల్వేలి	0	28.84
తిరువేంగడము	83.6	76.2	0.57	1.14	64.51
కొచ్చిన్	83.5	74.8	0.21	4.20	114.51
కాలిక్ట్టు	89.1	75.8	0.08	3.22	117.16
మంగళూరు	85.9	74.8	0.88	7.01	125.68
తెంగుభూరు	86.4	65.7	...	0.09	85.87
మేక్ కార	74.8	63.0	0.81	2.32	125.46
కొడైకనాల్	68.6	54.0	0.04	0.80	62.18

సర్కారులు:—అకలము నిర్వహణగ నన్నది. మదురీ పట్టణములో ఆర్థిక తక్కువ. కాకినాడలో రాత్రి పగటికేమి 7 నుండి 7 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. మచిలీపట్టణము పగటికేమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.
డక్టర్:—మేఘములు పువగనున్నవి. కర్నూలులో పగటికేమి 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో రాత్రికేమి 8 డిగ్రీలు తక్కువ.
కర్నాటకము:—మేఘములు పలచగనున్నవి. ఆర్థిక చాలతక్కువ. మదరాసులో పగటికేమి 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రికేమి 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.
పడమటితీరముననే కర్షకులు సాగనచ్చును.
ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్యం.
వార్తావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

సవరణ

1 తేది వార్తలో 3 వాచి 1 రాం ఆఖరు గుంటూరు తాలూకాలోని ఎన్నికలు అత్యధికతో ఎన్నికల వాస్తవతాలూకాలోని ఎన్నికలు అని చదువుకొనవలెను.

రాకపోకలు:—టి. జి. రూథర్ ఫర్డ్, ఏ. ఏ. డిగ్నీ గార్లు మదరాసు వచ్చిరి.
ఇ. జి. హోల్ట్ వర్త్ గారు మదరాసు నుంచి వెళ్లిరి.

తమిళనాడు వర్మింగ్ కమిటీ:—గురువారము నేలలో వరదరాజులనాయకుగారి బంగళాలో తమిళనాడు కాంగ్రెసు వర్మింగ్ కమిటీ సమావేశము జరుగును. ఇంకవరకు మూలచందా సభ్యులు 1781 చేరినారు. వీరిలో ఎ క్లాసువారు 989 బి. క్లాసువారు 802.

శాసనసభలో తీర్మానము:—రాబోవు శాసనసభలో డా. యు. రామారావుగారి క్రింది తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టుదురు.

“గజెట్టులో ప్రకటించబడిన విధముగా అసంతృప్త జిల్లాలో కొన్ని గ్రామములందు పూర్ణానిత్య పోలీసుల నియమించుటవలన మేమో విచారించుటకు గాను ఒక న్యాయాధికారి ద్వారా యిరవురి ఆనధికారులగుల సంఘము నొకదానిని నియమింపవలెను.

వరదరాజులనాయకుగారు:—డా. వరదరాజులనాయకుగారు మాక్స్ ముట్ట ప్రాసియుచున్నారు:—నేను జస్టిస్ పక్షము మీటింగుకు వెళ్లనట్లు హిందులో ప్రకటించబడినది. అది పొరపాటు. నేను, జస్టిసువారు వాకు సానుభూతి చూపి నందులకు కృతజ్ఞత చెప్పుటకు పోయి వెంటనే వీక్షికి పోయి యింటిని. జస్టిసువారితో మాట్లాడినతర్వాత వారు అస్పృశ్యులైనా బ్రాహ్మణ జాతీయవారులైనా బ్రాహ్మణ మతదారులతో మాట్లాడుటలేదా? నేనొకరికి జడియపనిలేదు. నేనే మీటింగుకు పోయినచో పత్రికల నెక్కువకు దానిని బహిరంగ మొనర్చి యుండును.

తెలుగు బై బిల్:—రాజా మంత్రి ప్రగడ భుజంగ రావుగారు తెలుగు తెలుగులో ప్రాసి సార్వభౌమికి దోర్నకల్ లిమిటెడ్ వ్యారా పంపగా సార్వభౌమిని ఆంతరంగిక కార్యదర్శి యిట్లు జవాబు ప్ర యుచున్నాడు.

“విశుప్తగారికి, మీరు పంపిన తెలుగు సార్వభౌమన కందించిరి. రాజాగారికి కృతజ్ఞులమనియు శ్రమకు మెచ్చు కొంటిననియు క్రైస్తవమతాభిమానమునకు వందనములనియు తెల్పవలసినదని కోరినట్లు నన్ను తెలుపమన్నారు.

ఇట్లు

ప్రాంశర్దాం

(సార్వభౌమిని ఆంతరంగిక కార్యదర్శి.)

ఖద్దరు ప్రచారము

డి 31 మేనెల ఆదివారము మొదలు ఆంధ్రకాంగ్రెసు కమిటీతరఫున శ్రీయుత యస్. జి. ఆచార్య బాలు కుట్టిగార్లు హాకింగు చేయుచుండిరి. మొదటిశోజన గుమారు 85 రూపాయలు, సోమవారము గుమారు 70 రూపాయలున్న మంగళవారం 19 రూపాయలున్న ఖద్దరు మైలాపూరులోనే అమ్మిరి. నిన్న సెంథామన్ మాంటుకువెల్లి గుమారు 101 రూపాయలు ఖద్దరమ్మిరి. వారికిను ఎక్కువ ఉత్సాహముతో పనిచేయుచున్నారు. మైలాపూరులో అన్నిచోట్లకు రానున్నారు గాన వారియందు సానుభూతిజూపి చెన్నపురి పొరులెల్ల ను ఖద్దరుకొని స్వదేశ కార్మికికి తోడ్పడెదమనగార. వారు ఎండకు వెరువక ఈ పనులు లోనిగి చేయవలసి చాలా ప్రకటనలు చేయుచు, అట్టికాకి ప్రోత్సాహము కలిగించుచో ఎక్కువపని కాగలదు. వారిని ప్రోత్సహించుచుటగా వారిపట్ల ప్రతివాదులు ఖద్దరు కొనుటయే ఎల్లరును స్వదేశాభివృద్ధికి తోడ్పడెదమనగ.

త. దు. ప్రసాదరావు.

కోలాపూరు మహారాజుగారు

తంజావూరు రాజకన్యను వివాహమాడిరి
జొంబాయ జూన్ 3:—కోలాపూరు మహారాజుగారి క తంజావూరు పాలకులకు మహారాష్ట్ర రాజకుటుంబమునందు ప్రేమరిత ఆత్మరామరామ కన్యను వివాహమాడిరి. ఇది మహారాజుగారి కెడమ వివాహము. గూఢటి మహారాజుగారికి కన్యమైదు.

(ఆ. ప్రె.)

తెల్లవారి బరువు

తూర్పు ఆఫ్రికా కమిషను వారి నివేదికము

"ఆఫ్రికా ప్రజలకు తెల్లవారు బ్రష్టులు"

కెన్యా క్వేటజాతుల ప్రశంస

బ్రష్టు బాధ్యత

తూర్పు ఆఫ్రికా కమిషను వారి నివేదికము బూబుక్ గ ప్రకటించబడినది. ఈ కమిషను అరముబిగోరుగారు (కన్సర్వేటివు) అధ్యక్షులుగను, మేజరు ఎ. జె. చర్చిగారు (కార్మికుడు) యజ్ఞ. సి. లినుఫీల్డుగారు (లిబరలు) సభ్యులుగ నుండిరి. కడచిన సంవత్సరము ఆగస్టు మొదలు డిసెంబరు నెల వరకు కమిషనువారు తూర్పు రోడ్డిసిగూ, వైసాలాండు, టాంగియానికా, ఉగండా, కెన్యా, జాంబిజాయ మున్నగు ప్రదేశములందు పర్యటన మొనర్చిరి.

ఈ క్రిందివిషయముల గురించి సలహానిచ్చుటకు కమిషను వారు నియమింపబడిరి:—

- (1) బ్రిటిషు తూర్పు ఆఫ్రికానుండి డిసెంబెంసీలను ఆర్థికముగ అభివృద్ధిపరచుట, సరకుల ఎగుమతి దిగుమతి, ప్రతిపండు, రోగనివారణము మున్నగు విషయములందు అన్ని ప్రదేశములందును ఒకే విధానమును అమలనందుదులు.
- (2) కమిషనరీకా నివాసుల సాంఘిక ఆరోగ్య ఆర్థిక అభివృద్ధికి తగు విధమున ప్రయత్నించుట.
- (3) ఆర్థికవిషయములందు ఆఫ్రికావాసులకును ఇతరులకును యుండవలసిన పరస్పర సంబంధములను నిర్ణయించుట. కార్మికసమస్య ఇందు చేరును.
- (4) ఆఫ్రికావాసులపై పన్నులను విధించి వైతికభౌతిక విషయములందు వారు అభివృద్ధి జూండుటకు తగు ఏర్పాటులు చేయుట.

సింహాపలోకనము

కమిషనువారు పర్యటన మొనర్చిన 5 ముఖ్య ప్రదేశముల విస్తీర్ణము 10 లక్షల చదరపుమైళ్లు. జనసంఖ్య 12 లక్షలు. ఈ అయిదు ప్రదేశములలో కెన్యా, కాలిలీలో చేరినది. ఉగండా, వైసాలాండు, తూర్పు రోడ్డిసిగూ ప్రాంతైక్రమము. టాంగియానికా రాష్ట్రము నుండియే రాష్ట్రము. మేజరులు విస్తీర్ణము ఆధికము. చర్చిని రేవులన్నవిగాని వాటిని అభివృద్ధి పరచుటకై ఎంతయోపని చేయవలసియున్నది. తూర్పు ఆఫ్రికాలో మొత్తము 50 వేలమంది ఆసియావాసులు 18 వేలమంది ఆంగ్లేయులున్నారు. వీరిలో కెన్యానుండి ఆంగ్లేయులసంఖ్య 9 వేలు తూర్పు రోడ్డిసిగూలో 500 ఫారములు, వైసాలాండులో 250 ఫారములు, టాంగియానికాలో 800 ఫారములు, ఉగండాలో 100 ఫారములున్నవి.

సంయుక్త ప్రభుత్వము

ఈ అయిదు రాష్ట్రములకుగల పరస్పర సంబంధముల విషయమై కమిషనువారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—ఈ అయిదు రాష్ట్రముల ప్రభుత్వములకును పరస్పర సంబంధము జూండుట అన్నివిధముల లాభకరము. కేవలము ఆధికారులనుండేకాక అసభికారులనుండుకూడ అన్యోన్యము సహకారము వృద్ధిచెందవలెను. ప్రస్తుతము ఒక రాష్ట్రమువానికి సంబంధించిన విషయములు మరియొక రాష్ట్రమువారికి తెలియదు. కొన్ని ప్రదేశములందు ఆహారము అధికముగనున్నది. ఈ రాష్ట్రము లన్నిటిని ఒకటిగచేర్చి సంయుక్త ప్రభుత్వము నేర్పరచువిషయమై ఆలోచించితిమి గాని ప్రజలీపదతి నామోదించుటలేదు. ప్రతి సంవత్సరము అన్ని రాష్ట్రములందలి గవర్నరులు ఉన్నతో ద్వ్యోగులు ఒక ప్రదేశమునందు సమావేశమై అన్ని విషయములను గురించి చర్చ సలుపుచుండుటమిగలభారముగ నుండవలెను.

ఎగుమతి దిగుమతులకు తగు సౌకర్యములు, రైల్వే సౌకర్యములను గురించి కమిషనువారు పరిశీలించి తూర్పు ఆఫ్రికా అభివృద్ధికి ఈ సౌకర్యములను కలుగజేయుట అత్యవసరముని నూచించుచున్నారు. "తూర్పు ఆఫ్రికా ఒక చిన్న సామ్రాజ్యమున బోలియున్నది. రాష్ట్రముల అభివృద్ధి ప్రయత్నములు ప్రారంభదశయందున్నవి. కావున ఇంపీరియలు పార్మెంటువారే తగువిధమున రాష్ట్రముల అభివృద్ధికి తోడ్పడుట అవసరము" అని కమిషనువారు వ్రాయుచున్నారు.

సర్ ప్రెజిడెంట్ లగార్డుగారు నూచించిన బ్రష్టు బాధ్యతను కమిషనువారు అమోదింపుచున్నారు. ఆఫ్రికాయందు నాగరికతను అభివృద్ధిచేయుటకే గాక ప్రపంచమున విశ్వగృహముతో కూడిన ప్రదేశము లన్నిటికిని తెల్లవారే బ్రష్టులు. ఇంతవరకు ఆఫ్రికాపౌరులకు బ్రష్టులుగ నుండు బాధ్యత ఇంపీరియలు ప్రభుత్వమువారికి మిషనరీలకు చెందుచున్నదని అభిప్రాయమై యుండెను.

ఈ సంకుచితభావము అంత మొందవలెను. ఇంపీరియలు ప్రభుత్వమువారియొక్కయు మిషనరీలయొక్కయు చర్యలకు బట్టియే బ్రిటిషువారి బాధ్యతానిర్వహణము విమర్శింపబడవలెను. ఆఫ్రికాయందు ప్రతి తెల్లవాడును ఈ బాధ్యతను భరింపవలసియున్నది. నిజముగ ఇవి తెల్లవారిబరువు. ఆఫ్రికాయందు ప్రతి క్వేటజాతులు ఈ బాధ్యతను పంపగొనవలయును.

పాశ్చాత్య నాగరికతను ఆఫ్రికా దేశమునందు ప్రధమమున ప్రవేశపెట్టినవారు మిషనరీలు అటుపిమ్మట వర్తకులు, ప్రభుత్వమువారు ఈపనిని కొనసాగించిరి. కడపట ఆఫ్రికాలో నివాసము లేర్పరచుకొనిన ఆంగ్లేయులు కూడ ఈపనిని కొంతవరకు కొనసాగించిరి. కడచిన 30, 40 సంవత్సరములలో ఆఫ్రికా దేశము అభివృద్ధిగాంచుట మిషనరీలకృషివల్లనే యని అంగీకరింపవలెను. పాశ్చాత్య నాగరికత వ్యాపింపజేయుటయందును ఆఫ్రికా అభివృద్ధికి దారి చూపుటయందును ముందడుగువైచిన మిషనరీలు అధికముగ ప్రశంసకు పాత్రులగుచున్నారు.

ఆఫ్రికాయందు ప్రభుత్వమువారు శాంతిని స్థాపించిరి. కృత్రిమభవములను సంక్షీంచిరి. పాశ్చాత్య సాంప్రదాయముల ననుసరించి న్యాయపరిపాలనము జరుగుటకు తగు కట్టుబట్టుల గావించిరి. ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వము ఆఫ్రికాలో స్థాపింపబడుటకు పూర్వమున్న పరిస్థితులకు గనుచించిన ప్రభుత్వమువారిసర్వన మహా కార్యము లెత్తవలెను విదిశమునను. ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునకు పూర్వము భిన్న భిన్న జాతులవాగు నిరంతరము పోరాటములను సలుపుచుండిరి ముఠావే త్రోయెడల నమ్మకము అధికముగనుండెను. ధైర్యము బలముగలవారే రాజులుగనుండి ఇతరులను పీడించుచుండెడివారు. ఈవిపరీతపరిస్థితులను అంతమొందించినక్రమ ప్రభుత్వమును స్థాపించినందుల కీ ప్రభుత్వమువారు ప్రజలపై పన్నులను విధించుచున్నారు.

ఇంతటితో ప్రభుత్వమువారిబాధ్యత అంతమొందదని యు, ఇంకను చేయవలసినపని అధికముగ నున్నదనియు ఇటీవల బలవంతముగ ప్రభాభిప్రాయ మేర్పడినది. ఆఫ్రికాజాతుల అభివృద్ధికి ఇంకను తగు ప్రయత్నములు చేయవలయునని ప్రజలుకొనుచున్నారు. వైద్యసహాయము, పాఠశాలలు, పశుచికిత్స సౌకర్యములు, సాంఘిక రాజకీయ నిర్మాణాభివృద్ధి మున్నగువిషయముల కొనసాగించుట ప్రభుత్వమువారి ధర్మము. ఇటీవలను కొనసాగింపవలయుననిన ఆఫ్రికావాసుల ఆర్థికపరిస్థితులుగూడ తృప్తికరముగ నుండవలెను. ఆఫ్రికావాసులెంత పన్నులను చెల్లింపగలరో దానిపై ఈ పనులు క్రమముగ కొనసాగించుటకు విజయము.

సాగుబడి భూములపై ఆఫ్రికా ప్రజలకు గల హక్కుల విషయమై కమిషనువారు పరిశీలించిరి. ఆఫ్రికాజాతులు స్థిరవాసులు నేర్పరచుకొని జీవితములను గడుపుచున్నారు. సాగుబడిభూములు వృద్ధిగాంచవలయునని ఆఫ్రికాప్రజలు స్థిరముగ ఒక చోటుననే నివాసము లేర్పరచుకొనవలెను. ఒక జాతివారికిగాని ఒకతెగవారికిగాని భూమిపై సంయుక్తపు హక్కు ఉన్న అభివృద్ధికి భంగకరమని వాదించుటకు విలులేదు. కాని వ్యవసాయ కుటుంబములను భూములను పంచుకొట్టిన అభివృద్ధికి చక్కని అంకాకమేర్పడును. ఇదియే సరియగు పద్ధతి. ఒక్కొక్క ప్రదేశముపై ఒక్కొక్క కుటుంబమువారికి సంపూర్ణముగ హక్కుల నిచ్చిన భూములను శక్తిపెట్టుకొని వృద్ధిచెందవలయునని అభిలాష పుట్టును.

కెన్యావిషయమై కమిషను లిట్లు వ్రాయుచున్నారు: ఆఫ్రికా ప్రజలకు భూమిపై కార్యతమగు హక్కులను కలుగజేయుట అవసరమనియు న్యాయమనియు మాఅభిప్రాయము. కెన్యానుండి ఆఫ్రికాప్రజల భూములను ప్రభుత్వమువారికి మరలబెట్టినై సాగుబడి చేయుచున్నారో వివరించుచు ప్రభుత్వమువారికి ప్రకటనము గావించుట అవసరము. తూర్పు ఆఫ్రికాయందు న్యవసాయ పరిస్థితుల నభివృద్ధిపరచుట ప్రభుత్వము వారి ధర్మము. వ్యవసాయ విషయములందు ప్రజలకు తగు ప్రోత్సాహముకలుగజేసి నూతనపరికరముల నుపయోగించునట్లు శిక్ష కరువవలెను. ఇట్లుచేయుచున్న గొప్ప విస్తీర్ణముగల సారవంతముల భూమి నిష్ప్రయోజనముగాలదు. ఈవిషయములందు ప్రజలకు ఉత్సాహము కలుగజేసినవారిని ఆర్థికముగను వైతికముగను సాంఘికముగను అభివృద్ధికి తెచ్చిట్లుగవని కమిషనువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

కార్మిక సమస్య

తూర్పు ఆఫ్రికాయందు కార్మిక సమస్య తీవ్రముగ నున్నది. ప్రభుత్వము వారి పనులకును, క్వేటజాతుల భూముల సాగుబడికి, ఇతరభూముల సాగుబడికిని కార్మికులు కావలసియున్నారు. ఎక్కడ ఎక్కువ శీతము దొరకునో అక్కడ ఆఫ్రికాప్రజలు పనిచేయుదురు. ఇది సహజము ప్రభుత్వమువారి పనులందు, ఆంగ్లేయుల వద్దను ఎక్కువజీతము లభించునట్లు కార్మికులు అక్కడనే పనిచేయగలరు. అట్లుకాక తమ భూమినే సాగుబడిచేసికొనెను ఎక్కువ లాభము కలుగునెడల కార్మికులు తమభూమియందే యుండి పనిచేసికొనెదగు. కాని తనభూమిపై పనిచేయక ఇతరులవద్ద గూడ పనిచేయక సోమరులుగ నుండుటను ప్రభుత్వమువారు సహించజాలరు. ఈవిధమున పనిపాటలేక సోమరిపోతులుగ ప్రజలుండుట నాగరికతాభివృద్ధికిని దేశభూభౌతికాభివృద్ధికిని భంగకరముగ నుండును. కావున పనిచేయుట వారి ప్రథమ ధర్మమని వారు గ్రహించునట్లు ప్రభుత్వమువారు నేర్పవలెను. తనభూమిపై క్రమముగ పనిచేసికొన జాలనివారు ఇతర చోటులందు పనులకు చెదకుకొనవలయును. యుద్ధము చేయుచు ఇప్పుడులేనందున దేశపు ఆర్థికాభివృద్ధికి పాటుబడుట ప్రజలధర్మము. కాని నిర్బంధముపై ప్రజలచే పనిచేయుమని కొనుటకు ప్రభుత్వమువారు చర్య పుచ్చుకొనకూడదు. ఇది బ్రిటిషు పరిపాలనాసాంప్రదాయములకు భిన్నముగ నుండును. క్వేటజాతులకు కార్మికులను పట్లించేయూ బాధ్యతను ప్రభుత్వము లేవరు డిపార్టుమెంటు వారు భరింపకూడదు. కార్మికసమస్యను నిర్బంధవిధానమును అమలనందుచు పరిష్కరింప దలచుట అవిశేషముగను పనివారి ప్రేమకుపాత్రుడైన యజమానికి పనిచేయువారు దొరకుట మిగుల సులభము.

విద్యావిషయములు

ఆఫ్రికాలో సాహిత్యాభివృద్ధికి విద్యగరవుటవల్ల ఉద్యోగములేని గుమాస్తాలసంఖ్య అధికముననే నూయని కమిషను వారు భయపడుచున్నారు. ఇటీవల తమ జాతివారితో కలసి కూలివారిపనులను చేయరు. అటుఉద్యోగము దొరకక చెడిపోయెదరు. కావున ఆఫ్రికాప్రజలకు గరవబడు విద్యయందు వ్యవసాయము, ఆరోగ్యశాస్త్రము, వృత్తివిద్య ప్రధానముగ నుండవలెను. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు తమచర్య పుచ్చుకొనవలసియున్నది. విద్యకై ప్రత్యేకింపబడుమొత్తమును మూడువిధముల వ్యయమొనర్పవచ్చును.

- (1) ఒక్కొక్క రాష్ట్రమునకును ఎడ్యుకేషను డైరెక్టరు ఉండవలెను. ఇతర ఇచ్చి పెట్టెను ఉద్యోగులు కూడ నుండవలెను.
- (2) పైన నూచించబడిన విషయములందు శిక్షకర ప్రమిషనరీ పాఠశాలలకు తగు గ్రాంటులు నిగ్గవలెను.
- (3) ఆఫ్రికాప్రజలనే ఉపాధ్యాయులుగ తయారుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేక పాఠశాలలను స్థాపింపవలయును.

ప్రజలకు చక్కని వైద్యసౌకర్యములను కలుగజేయుట అవసరమని కమిషనువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఆఫ్రికాప్రజల ఆరోగ్య సంరక్షణముపై ఆఫ్రికాదేశపు భావిదళ అధారపడియుండును. కావున రోగనివారణము రోగనివారణమునకు తగు విధమున పనిచేయుట అవసరము. తూర్పు ఆఫ్రికాలో అన్నికడులవారును వైద్యసౌకర్యములపై ఇంకను ఎక్కువ మొత్తమును ప్రభుత్వమువారు వ్యయపరచవలయునని కోరుచున్నారు. ఈరోగ సరియైనదనియు ప్రభుత్వమువారు ఈరోగ కను సఫలపరచుట అవసరమనియు కమిషనువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ప్రపంచము నివేదికయందలి ఇతర భాగములు లేపటిదినము ప్రకటించబడును.

వ్యతంత్ర పక్షుల రాజకీయ

విధానము

జిల్లాగారి సమాధానము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారికి

జాంబాయి, జూన్ 2:—ఆసంబ్లియందలి వ్యతంత్ర పక్షుల సాయకుడగు యం. ఎ. జిల్లాగారు ఈ దినవ ప్రకటించిన ప్లేటుమెంటు ప్రతికర కంపిరి.

ఆసంబ్లియందు స్వరాజ్యవాదులు గావించిన కృత్యములను, వ్యతంత్ర పక్షుల జీవితము చేయలేకయు, ముఖ్యముగ నేను పట్టినట్టియు నేరములనుగురించి పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు ప్రకటించిన విషయములకు సమాధాన మిచ్చుటకు ఆలస్యమైనది. పండితుడు ప్రకటించిన క్షీణకలలో నెనియదనదానియందు మరియొక క్షీణకను ప్రకటించెదననియు నెహ్రూగారు చెప్పిరి. వాగ్దానము ప్రకారముగ కడపటిదియు తొమ్మిదవ క్షీణకమునకు వేరుబాటుగా, పండితుడవ్యవస్థాపకమునకుండుటయేయందులకు గారణమై యుండును. స్వరాజ్యవాదుల వ్యతంత్ర పక్షులకు బయలుదేరిన భేదాభిప్రాయములను గురించి పెద్దసారాంశములను గురించి నేను ప్రజలకు కొంతవేవ్వలనియున్నది. ఆసంబ్లియందలి కార్యక్రమమును చర్చించుటయందు పండితుడు నాపై గావించిన కొన్ని ఆరోపణలను త్యజించి నేను శిష్టవలసినది మనవి చేయుచున్నాను. తిట్లుగాని, దోషాకోశము గావించుటగాని వాదము గాజాలదని నానమ్ముకము. వివిధ రాజకీయకక్షలును యీ సమయముందు పరస్పరాభిప్రాయములను గుర్తించి సాధ్యమైనచో నేకీకరించి కృషిసల్పుట ఆవశ్యకమై యున్నది. గత ఆసంబ్లి సమావేశముందు వ్యతంత్ర పక్షులు గావించిన కార్యముల విషయమై వారు న్యాయముగ సంచరించినయు, ప్రతి ఆంశమును సంచరించెడి లను బట్టి మంచి అంశములను వ్యతంత్ర పక్షులు ఆమోదించినయు, చెడ్డ అంశములను ప్రతిఘటించినయు నిష్పక్షపాతులకు తెలిసికొని నేను రుజువుచేయగలను. వ్యతంత్ర పక్షులు వ్యవస్థాపకాలగు గాని స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు అడ్డుదగులునున్న అభికారవర్గముతో జోరబుట్టుదురు యితర దేశభక్తులతో వీరు దీనిపొరని వాదమును నేను చెప్పుచున్నాను. ఆసంబ్లియందు జరిగిన విషయములను ప్రతివారును జరుపుటకును, వ్యతంత్ర పక్షులవలించిన విధానముయొక్క బాగోగులను గురించిన అభిప్రాయమును వ్యక్తపరచుటకును, ప్రతివారికిని అవకాశము గలదు. ఇదిగో కే యిట్లని రెండుసార్లు ఆసంబ్లియందు జరిగిన అంశములను గురించి విశేషములతో నేను చెప్పియుంటిని. గాన యిప్పుడీ వివాదమును నేను తిరిగి తవ్వడలచలేదు. నే నా రెండవసారి విశేషముతో తెల్పినట్టి స్వరాజ్యవాదులకును వ్యతంత్ర పక్షులకును వివాదములకు గారణము ప్రతిఘటనముకొరకు ప్రతిగటనమునట్లు అనుబంధమునట్లుయు, ఆగస్టు 1924 లో ఆసంబ్లియందు స్వరాజ్యవాదులు ప్రకటించిన విధానమునకు ప్రతిఘటనముగ నాశనము గావించుటయు అనువిషయములపై స్పష్టము బయలుపెట్టెను. పండితుడు ప్రకటించిన ఎనిమిది క్షీణకలందు యీ ముఖ్యమైన విషయమును గురించి మూలకావము వహించుట చాలచిహ్నకరముగ నున్నది. వ్యతంత్ర పక్షులు నిజంధనల అవసరమైనయెడల నందు పార్లమెంటు ప్రతిఘటనము సల్పి ప్రతిఘటనము గావించవలయునను నిబంధనగలదు. అనియు అది పండితు డెరింగినదనియు నేను చెప్పుచున్నాను. మార్చి 1925 న సంవత్సరములో యీ నిబంధనను అమలునందు తెట్టుట సజబుగా లేదని మేము దలంపితిమి.

దాసుగారి ఫరీదుపురపు ప్రసంగము

దేశబంధు సి. ఆర్. దాసుగారు ఫరీదుపురముందు గావించిన ప్రసంగము స్వరాజ్యవాదుల విధానముందు సంపూర్ణముగ మార్పును సూచించుచున్నదని నా అభిప్రాయము స్పష్టమై నాధారపడుట బహు ఉత్పన్నమైనది కాననభలయందును యితర ప్రజా హిత విచారముందలి సంస్థలందును గల జాతీయ ప్రయత్నముల నేకముఖమునకు దెప్పుట మిక్కిలి అవశ్యకము. ఎన్నికలవర్గములకు సన్నాహము గావించుట, ప్రబోధించుట, వికల పునరుత్పత్తి నాధారము గావించబడిన నిర్మాణకార్యక్రమమును నెరవేర్చుట, తీవ్రమైనట్టి రాజకీయ ప్రచారము గావించుట కేర్పాట్లు గావించుటకు ఎల్ల పక్షములవారును గలసి కృషి చేయవచ్చును. సంయుక్త కార్యక్రమమునకు సర్వసామాన్య మగునట్టి విధాన

ము ముందుగ నియమింపవలయును. లేనియెడల ప్రయత్నములు కృత్యములగును. జాతీయవాదములనుబట్టి కాననభలందు వ్యతంత్ర పక్షుల బాగోగులనుబట్టి నిరసించుట లేక జలపరముల ప్రస్తుతపు రాజకీయవిధానము తొలగివైపు మొనరియు, దానిని అమలునందుండు దుర్మటమునియు, దానిని నడపటా ముట యెల్లప్పుడును ఆత్మపించుటయు, వికలమైన పునరుత్పత్తి వికల నిర్మించబడినట్టి నిర్మాణకార్యక్రమమును గొనసాగించుటయు తెల్ల రాజకీయ పక్షములను గలసి పనిచేయుటకు సర్వ సామాన్యమైన విధానము సమకూర్చి కృషిసల్పుటకు అవకాశము లొసంగు నని నా అభిప్రాయము. స్పష్టమై నాధారపడుటయే తారకమంత్రముగ నుండవలయును. విద్య అందోళనము, నిర్మాణము కార్యక్రమాంశములు జేయవలయును. నేను వైసవిసరించినవిధానము స్వరాజ్యవాదుల మతమునకు విరుద్ధమైనదిగాని నేను మనవిచేయుచున్నాను. ఏలయన యీ విధానముందుండి పార్లమెంటులో ప్రతిఘటనము విగర్జింపబడలేదు.

సర్వపక్ష అంగీకారముగ కార్యక్రమావళ్యకర

సర్వపక్ష అంగీకారముగ విధానమునకు లక్ష్యముగా వైయుండవలయును. జాతీయవాదమును ప్రభువు సోపానముగ ముందు వ్యతంత్ర పక్షులు స్వరాజ్యవాద్యంతోగాని లిబరలు పార్టీతోగాని జేరవలయునని నూచనము నొనరుచున్నది. నా అభిప్రాయము ప్రకారమున అన్ని పక్షములు కాంగ్రెసునందు లీనమగుట ఉచితము. కాని రాజకీయపు ఆందోళనము గావించుట కాంగ్రెసు లిగి ప్రారంభించిన గాని అన్ని పక్షములందు జేయుటకు వీలులేదు. రాజకీయ విషయములందు కాంగ్రెసు తరపున యిప్పుడు స్వరాజ్యపక్షము పనిచేయుచున్నది. నాలు చందా మరీయుక ప్రతిఘటనమును గలగజేయుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములందు అభివృద్ధిచూచనకరముగనన్న ఎల్ల పక్షములును కాంగ్రెసునందు లీనమగుటకు ప్రయత్నించుచు సర్వపక్ష అంగీకారముగ విధానము అవకాశమిచ్చునంతవరకు వివిధ రాజకీయ పక్షములనుగలసి పనిచేయుటయే ప్రశస్తమందు విచారమున్నది. వివిధ రాజకీయ కార్యనిర్వాహక వర్గములను గలసి పనిచేయుటవలన గాని లేక అభివృద్ధికరములగు వివిధ రాజకీయ పక్షములను గలసి పనిచేయుటకు మరియొక సంస్థను స్థాపించుటకు గాని పూనుకొనవలయును.

1. కాననభలద్వారా, వ్యతంత్ర పక్షులమున వికలమైన పునరుత్పత్తి నాధారపడినట్టి నిర్మాణకార్యక్రమము నిర్వర్తించుటకు తీవ్రముగ పూనుకొనవలయును.
2. కాననభలందును ప్రజాహిత జీవితమునకు దోడ్పడు యితర సంస్థలందును యత్నములు ఏకముఖమునకు దీసికొని రావలయును.
3. కాననభలయందును, ప్రజాసంఘములందును ఏవిషయమునైనను బాగోగులను విచారించి ఆమోదించుటగాని ప్రతిఘటించుటగాని జాతీయవిధానముగ నుండవలయును.
4. ఎన్నికలవర్గము నిర్మాణము గావించవలయును.
5. వైస విసరింపబడిన విధానమును బలపర్చుటకును ప్రజల రాజకీయజ్ఞానాభివృద్ధిగావించుటకు ప్రచండముగ ప్రచారము గావించవలయును, ఇవి సర్వపక్షములందు సల్పవలసిన కార్యక్రమాంశములు.

"SMILE" "స్మైల్" "వన్దన్"

ఈ దివ్యవర్ణము శ్రీ పురుష జాతులకు సంభవించు కీర్తి బలహీనత, శుక్ల నవ్వు, ప్రసన్నవర్ణము, స్వప్నవర్ణము, అతీత శ్రీ సంభోగము వగైరాలన్ని కలిగి చిత్తైన వ్యాధి చిహ్నములకు నిష్పంతము నివారిణి. ఇందులో డిటిమ్ (ఫార్మకోసియ) ఔషధ గ్రంథములన్ని బయలుపడిన మిక్కిలి ముఖ్యమైన సుప్రసిద్ధ బలవర్ధకావధముల (టోనిక్సులు) ముఖ్యముగా సంభోగముల గలించి చేర్చబడియున్నది. అట్టి లబధిముచే కున్నయైన యీ "వన్దన్" అను సిద్ధావధము, సవీర రసవాద (Chemistry) వైద్యచికిత్సాస్త్రము (Therapeutics)ల విషయ చర్చలతో బయలుపడిన సరములకు పలుకెప్పుడును కలిగించు టోనిక్సులలో మిక్కిలి శ్రేష్టమైనదని సంపూర్ణముగా నర్థమైనది.

ఇది యీ క్రింద కనిపించుచున్న కొరకును:—
మదరాసు రాజధాని సోల్ యేజెంట్స్ లిమిటెడ్ దాదా అండ్ కో., కె. మి. ప్లెస్.
ఎన్. ప్లెస్, మదరాసు.

ప్రస్తుతముందు, నా అభిప్రాయము ప్రకారముగ మనకింకం తెలియలేదు. అన్ని పక్షములతో వైసవిసరియు ప్రకారము గలసి పనిచేయుటకు కృత్యంతరములేదు అని జిల్లాగారు ప్రయోచించుచున్నాడు. (అ. ప్రె.)

మహాత్ముని పర్యటనము

భవానిపురంలో సన్మానపత్రములు
కలకత్తానగరమునం దొక పేట యనవగిన భవానిపురము నందు 2 వ లేదని దక్షిణ కలకత్తా జాతీయపాఠశాలవారును, నేనకసమితివారును సన్మానపత్రములను సమర్పించిరి. మహాత్ముడు బోధించుచున్న త్రివిధ నిర్మాణ విధానమునందు (ఖద్దరు అస్పృశ్యతా నివారణము, వికలత్వము) తమకు సంపూర్ణ విశ్వాసము కలదని వారు వివరించిరి.

"రాట్నము నాకు ప్రయోజనము. జాతీయపాఠశాలలలో నూలుడడత వద్దతి నేర్పరచిన విద్యార్థులకు మంచి నైపుణ్యము కలుగును. దేశమునందలి పీదంపై కనికరముగల వారందరూ గూడ దినమున కొక అరగంబయైన నూలునుడకవలెను. నీ దనుకు భవిష్యత్తును అన్వేష్యమును కలిగింప గలసాధనము రాట్నముకొనియే గాన ఖద్దరును అస్పృశ్యతానివారణమును వివిధ సలభములవారిలో నైకమత్యమును ముఖ్యములు" అని మహాత్ముడు నుడివెను.

పిమ్మట మహాత్ముడు 2వ తేదీనే డార్జిలింగుకు వెళ్లెను. అచట దేశబంధు దాసుగారి బసలో వారమురోజు లుండును. మహాత్ముడు 8వ తేదీ మధ్యాహ్నమున డార్జిలింగు చేరని ఆట నుండి తిరిగివార్త వచ్చినది. (అ. ప్రె.)

సరిహద్దుగలభాలు

రైల్వేవారి ప్రకటన

పారశీక దేశపు సరిహద్దుగల భాలు జరుగుచున్నందున రైలుబండ్లు దాల్చాండిను మరి మూడ్రెమే పోవునని ఎన్. డబ్లియు. రైల్వే యేజెంట్స్ ప్రకటించెను. (అ. ప్రె.)

మానుమంత రాయ శిల్పాప్రతిమ

జాతీయవిద్యా స్థాపకులును, ఆంధ్రజాతీయకళాశాలా నిర్మాతయు, ఆంధ్రదేశాభ్యుదయపోషకులును శ్రీమంత శోప రై మానుమంతరాయగారి స్మారకచిహ్నముగా కళాశాలయందు శిల్పాప్రతిమనుంచ నుద్దేశింపబడినది. అందులకై నలయుధనము 8000 రూప్యములు ఆంధ్రదేశవాసుల ఔదార్యముచే సంపాదించ యత్నించుచున్నారు. బంసరు పరస్మతీవిగాపదభవారును ప్రసిద్ధ నటశేఖరు లగుఆంధ్రరంగోవారిక వెల్లువారు నాగ రాజరావు గారు, నటపితామహ హరివ సామరావు గారు, అభినవకారదలిరు దాంకితు లగు రామకృష్ణయ్యగారు, నట శేఖర శ్రీనివాసాచారి గార్ల సాయముతో సోదానలుల ప్రాపకముతో బంధువు తె నాతి, గుంటూరు, తెజవాడ పల్లములయందు రామరాజు, హరిశ్చంద్ర శ్రీకృష్ణతూలాధారము, ప్రహ్లాద ప్రదర్శించి నికరాడయములో 2/8వంతు 1116 రూప్యములు మించునంద బహూకరింపప్రయత్నించుట శ్రేయోదాయకము.

కార్యదర్శి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూన్ నెల 4-వ తేది గురువారము

1. ధాన్యములు

చనియాల బా 1-8 రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 ముత		
చియను బస్తాలు	మొదలు వరకు	
కుసుమ తెనాలిది,, వ 48 గలది రు	18 0 0	15 0 0
నెల్లూరిది,, డిటా,,	15 8 0	17 0 0
దిల్లిది,, డిటా,,	16 0 0	18 0 0
బాగులు రా. 164 బస్తా 1-8,,	8 12 0	9 0 0
నవ్వులు,,	20 0 0	24 0 0

2. వస్త్రధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-8 రు 205,,	12 8 0	18 8 0
సెనగలు,, డిటా,,	12 0 0	128 0
పెసలు,, డిటా,,	14 8 0	15 0 0
మినుములు,, డిటా,,	18 0 0	16 0 0
ఉలవలు రు 164,,	8 8 0	9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-8,,	154 0 0	155 0
నెయ్యి మ 1-8,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురం వేరు నెయ్యి వస్త్ర బా 15,,	55 0 0	60 0 0
ఇతర ప్రదేశము,,	50 0 0	58 0 0
వేరు నెయ్యి నూనె గానగ బా 1-8 రు 128 మిమనూనె 125		
జుమనూ బా 1-8,,	189 0 0	140 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాచువకుపు బా 1-8,,	135 0 0	
కుర్రవకుపు,,	55 0 0	60 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరిది) బా 15,,	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-8 రు	50,50	
బాళపా నీలపాయకట్టు,,	70,75	
బెల్లము బా 1-8,,	85 0 0	45 8 0
చింతపండు బా 1-8,,	40 0 0	60 8 0

5. ఇనుము

వట్టారకం బా 1-8,,	88 0 0	84 0 0
చదరం,,	86 0 0	40 0 0
రవుండు,,	85 0 0	86 0 0

6. లోహములు

వండి 100 కులంక,,	71 0 0	78 0 0
జంగారము, కులము 1-8,,	21 10 0	21 12 0
నవరము 1-8,,	13 11 6	
ఇత్తడి బా 1-8,,	254 0 0	260 0 0
రాగి డిటా,,	285 0 0	290 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పా 1 గలది	85 0 0	85 4 0

7. రంగులు అలిజరైను

అవుక్కమ్మడు 30 డిగ్రీలు,,	62 0 0	70 0 0
తోట్టిక్కమ్మడు డిటా,,		
సింహం డిటా,,		
గుర్రం డిటా డిటా,,	67 0 0	68 0 0

8. దూది

కోండావస్తుబాధన 1-8,,	రు 800 0 0	
రల్నాదు దూది,,	240 0 0	

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-8,,	7 8 0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-8,,	5 1 0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-8,,	7 4 0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-8,,	7 4 0	
నూళ్ యేనుగ నెం 20,,	9 8 0	
జపాన్ నెం 20,,	9 8 0	
,, నెం 40 ఏ తేలియ అయినను,,	12 0 0	
వడ్డాక్ నెం 24½,,	10 4 0	
14½ క్విలక్ పక్షి,,	7 6 0	
నెం 20 చెన్ని సింహం యాటె,,	10 8 0	
నెం 22,,	10 12 0	
నెం 12½ చెన్ని పక్కను,,	8 8 0	
నెం 14½,,	8 12 0	

ఆర్యక్షత్రియ మహాసభ

చిత్రదుర్గము

మైసూరు

ఈ మహాసభ మైసూరుదేశమునది చిత్రదుర్గమున జిల్లా కలెక్టరుగారు శ్రీమాన్ ఎస్. వెంకటరంగం డి. ఏ. బి.యల్ గారి యాధిపత్యమున శ్రీ మచ్చామరాశేంద్ర మెమోరియల్ హాలులో మే 10, 11, 12 వ తేదీలందు చాల విజృంభణముగ జరిగినది. ఈ సభకు మైసూరు, తెంగుటూరు, మద్రాస్, కోలార్, హిందూపురం మొదలగు అనేక ప్రాంతీయములనుండి సభికులు విచ్చేసియుండిరి. శ్రీమాన్ కేశవ పరవస్తు వెంకటకృష్ణ రామానుజాచార్యులు వారు, పండిత శ్రీమాన్ పి. యస్. శేషగిరి శర్మగారు, తెంగుటూరు కల్లూటక ఆర్యసమాజపు నెట్టెరిగారు శ్రీమాన్ వెంకటవరదయ్యంగారు, హిందూ పురమునండి వైదికాంగ్రగ్రంథమాలాధిపతి యగు శ్రీమాన్ పండిత ఆర్యవారాధామూర్తిగారు సభకు ఒక్కడినము ముందుగానే విచ్చేసి సభాకార్యములకు వోద్యడిరి.

10-వ తేది ప్రాతఃకాలము పది గంటలకు రైలునుండి సభకు దయచేసిన సభ్యులను పండితులను మోటారులలో సంగీత వాద్యములతో సంగీతరసము సల్పుచు ఆర్యవిద్యార్థినిలయమునకు తీసికొనివచ్చిరి. తర్వాత వేదోక్తిరీత్య యొక శామకరణ సంస్కారమును, మరియు రెండుచూడాకార్యసంస్కారములను జరుపబడెను.

మధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు సభాసదులతో నిండిన శ్రీచామరాశేంద్ర మెమోరియల్ హాలు చూచుట కత్యానంద ముగ నుండినది. సమాజపు సభ్యులు సభ్యురాండ్రు మరన్ని సమాజపు హితైషులు చేరి నుమారు వేయించి క్రిక్కిరిసి యుండిరి. అధ్యక్షులు తమ ఉచితస్థానమును స్వీకరించుట కత్యాకురతి గలుగునంతటి మంగళ వాద్యములు మ్రోగెను. విమృట సర్వజనసమృత్త మగు ఏకేశ్వరోపాసన ముచ్చటిప బడెను. తదుపరి సమాజపు ప్రెసిడెంటుగారు శ్రీమాన్ యస్. వి. హనుమంతరాజుగారు, యీ ఆర్యక్షత్రియ సమాజపువారు లోకహితకార్యములను సంబంధబాంధవ్యము లలో క్షత్రియ అంతఃకాలం శోకక్రీడిగ జేసియు, జేయుచుండియు ఇంకను మహాత్కార్యములున్న మరన్ని క్షత్రియులలో వ్యాపించియుండు దురాచార దుష్ప్రవర్తన దుర్విద్యలను బోధించుచు, సత్యసతాతన సదాచార సన్మార్గాలనుబలుగు జేయును. 30 సంవత్సరములకు బాటుపడుచుండు విషయముల సంగ్రహరేఖను చదివిరి. అటుపిమ్మట పండిత శ్రీమాన్ కే. ప. వెంకటకృష్ణ రామానుజాచార్యులవారు శ్రీస్వామిదయానందుల వేదోపదేశమును సరళ భాష లో సమస్తులకు తెలియనుట్లుపర్యవేందిరి. పిమ్మట శిష్యులట్టి సభా రిజిస్ట్రార్ గారు శ్రీమాన్ పండిట్ వేంకటేశమూర్తిగారు (Civic & Social) అసోసియేట్ నియమములను ఆర్యక్షత్రియులందరు స్త్రీపురుషు లాదిగా విద్యావంతులు కావలయునని వక్కాణించిరి. శ్రీమదార్యవారాయణ మూర్తిగారు వా రీసమాజమును స్థాపించిన యుద్దేశ్యమును వారిందుపై అనుభవించిన కడు ఇషములు ఆర్యక్షత్రియులు ముందు చేయవలసిన కార్యములను గురించి ఉపన్యసించిరి. యీ సమాజపు కార్యదర్శిగారు శ్రీమాన్ యం. ఆర్యమూర్తిగారు జీవకారుణ్యమును గురించి ఉపన్యసించుచు ఏరాష్ట్ర జనము గాని ఏమతమువారుగాని ఎవ్వరుగాని ఎందుగాని అభివృద్ధి నొందవలయునన్న ఆత్మవత్సర్యభూతాని అజలగు. తనవలెనే ఇతరులను జూచుచు, అహింసాధర్మావలంబుడు గావలయును. సమస్త ప్రాణులకును, అభయ మొసగవలయును. రాష్ట్రజన లందరు సాత్వికాహారై దేశీయవస్త్రములను తయారుచేయు రాట్టుములను (పత్తిక్షత్రియుని యింటను నుండి క్షత్రియ స్త్రీపురుషు లందరను నూలుదీయుట నేయుట నేర్చి వారి బట్టలను వారే సంపాదించుకొనినగాని దర్శితవతను తఱుకునేవని మొదలగు అభిప్రాయములతో సుపన్యసించిరి. తరువాత ఆర్యక్షులవారి యుపన్యాసము ఈక్రిందివిధమున నెలవియ్యబడినది.

ఆర్యక్షత్రియులు కార్యాదంబరలు కారు. కార్యదక్షులు. వాక్ శూరులుకారు కార్యశూరులు. ఈజనులు వీడలే యైనను అనేక అసాధారణ కార్యములకు పట్టుదలతో సాధించినారు. ఇంకను సాధించుచున్నవారు. ముఖ్యముగ పరస్పర వికృతము కలిగి స్త్రీపురుషు లాదిగ ప్రాథవిద్యాకు

టు లగుచు శ్రీఆర్యమూర్తిగారు చెప్పినట్లు ప్రతివారను చేతిపములు నేర్చుచు విశ్వవిద్యవంతులు కావచ్చును. వీడు (బా) వ్యాఖ్యలకు రెండవము గనుక ద్వితీయగనండియు వెనుకబడి యుండుట శోచనీయముగ నున్నది. ఇందుకు కారణము వికృతము లేమియు. పరమేశ్వరునికృపచే మీ యుద్దేశ్యము లన్నియు నెరవేరునని సమ్మివానని తమ యుపన్యాసమును ముగించిరి. తరువాత ఉత్సాహములందు భాగముందు దేశీయ వస్త్రీల జట్టిలు జరుపబడినవి. ఇయ్యది చూచుటకు చాల వేడుకగను, మరి మనదేశీయుల దేహసామగ్ధ్యములను బుద్ధిమతము నెల్లడి జేయుచుండెను. వివాహాది సభకార్యములందు వేక్యాంగనలను పిలువనంపుటకు మారుగ మనదేశీయ జట్టిలను పిలువనంపి గృహస్థులగు సభావరుల వృద్ధులుములలో దేహసంపత్తిని ప్రదర్శింప జేయును. కాని కేశ్వల చిత్రస్వశ్యము లక్కరలేదని చూపుట శ్రీ సభవా రీతి వివాహకార్యములందు వీరిని పిలువ నంపినారని శ్రీ హనుమంతరాజుగారు, క్షత్రియులందరికిని ఒత్తిచెప్పినారు. నాటికారము లంతటితో నుగిసెను.

మరుదినము ప్రాతఃకాలము 9 గంటలకు, జిల్లా కలెక్టర్ గారును పోలీస్ నూపరెం టెండెంటుగారును (ట్రైబరి అసిస్టెంటు) గారును, ప్రిడెన్టు, గ్రామ పెద్దరునుపులు, ఇంకను అనేకమంది అధీపర్లు అందరును ఉత్సాహములతో ప్రవేశమైయుండిరి. వివాహ వేదికపై నలుగురు పండితులకు పురోహితులు, నలుగురు సభావరులు సిద్ధముగానుండిరి. సభయందే వైదికరీత్యా రెండు వివాహములును జరుపబడెను. తరువాత కలెక్టరుగారు పవిత్ర హస్తముతో పండితులకు కాశ్మీరకాలపులను కుస్మిందకి వెండి కడియములను, సభావరులకు భూదానములున్న సభవారి నుండి చేయబడినవి. చాలమందికి విప్లయానందముగనండినది. తరువాత సభాసదులందరికిని ఫల పుష్పగుంధాది తాంబూలములను బంచిరి. మధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు జట్టిల సంబాధమున్ను, మరిన్ని శ్రీమదార్యవారాయణ గాజుగారిచే కుచలోపాఖ్యానము హాసకథయు, అందుల కనుసరముగ పత్తిప్రతాధర్మమును ప్రేమాభాసమును, దైవిభక్తియు, మున్నగు ధర్మమార్గములను బోధించిరి. తదనంతరము సమాజపు కార్యదర్శిగారు శ్రీయంతయం. ఆర్యమూర్తిగారు మ్యాజిక్ ల్యాంబర్ను ముఖాంతరము శ్రీ బుద్ధవర్ధమాన పర్వమాసమువ్వు రామానుజ శంకరాచార్యుల జీవితములను, ప్రాణహింసచే పరితపించు సాధు దీవ మూర్తి ప్రాణముల ఘోరమగువిధ మున్నగు చిత్రపటములను జూపి జీవతయునుగురించి ఉపన్యసించిరి. 12 వ తేది ఉదయము యథారీతి వేదోక్తిరీత్యా నలుగురు బ్రహ్మచారులకు, ఉపయోగ సంస్కారములు నడుపబడెను.

ఏకతో సాయంకాలముందు ఆర్యక్షత్రియ ప్రముఖులందరు శేరి కొన్ని తీర్మానములను జేసిరి. ముందు జరుగు సభ ఆంగ్రదేశీయ జరుపవలె ననియు, సమాజమునకు మూలనిధిని కేర్వనలెనియు, ఆర్యక్షత్రియ వీడబాలరకు, బాలికలకు విద్యావ్యాపంగవసతు శేర్వాటుజేయవలెననియు, తీర్మానించిరి. కాక ఫరెన్సులో జరిగిన ముఖ్యతీర్మానములు

ఈ ఆర్యక్షత్రియులలో కొందరిని మైసూరి సర్కారు వారు మిలిటరీ కాలనీజీ పంపుటకై వేడుకొనుట, ఆర్యక్షత్రియ విద్యార్థులకు డి. ఏ. వరకు ఉచిత విద్యాభ్యాసానుకూల తన గలుగ జేయవలయునని కోరెట, సదరువిషయమును శ్రీ మన్ ఎ. హోరాజుగారికి తంజిమాలకుముగ తెలియజేయుటయు, శ్రీమాన్ మహారాజుగారికిని శ్రీబాద్రి చక్రవర్తిగారికిని తక్కిన దేశభక్తులకును దేవుడు దీర్ఘముగారోగ్య విశ్వర్యము లిచ్చి కాపాడునట్లుగ ప్రార్థనలుసలసి సభ ముగించిరి.

మరాఠీ అనేక బంధువులు స్నేహితులు పండితులు కూడిన సభలోనే అతివైభవముగ వికృతములతో వివాహాది ఉపనయనములకూడ కర్మసంస్కారములు శామకరణ మహోత్సవములు జరిగినవి. కాబట్టి ఆర్యక్షముగ వీరిని ఆనర్వక సభ యని చెప్పనంశయముండదు. మన దేశమునది దరిద్రదేశతను సులభోపాయముగ పారదోలవలసిన నిదియే ముఖ్యసాధనము. ఈపద్ధతిని అందు అవలంబించిన ఖర్చులను తగ్గింపవలెను. (పత్తిక్షుదర్శి.)

దంతశూల హరి

వెల సీసా 1 కి 0-8-0
దంతశూలకు కైతము, రసపట్టు, పుష్పిపన్నులు, కల్లిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగలచోటున దూదిన మందులలో తడిపి పెట్టిన నొప్పివెంటనే పోవును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

ప్రధానామిత్య శేఖరుల రాక బెజవాడ

మున్యసిపల్ చైరమన్ గారితో సంభాషణ

కొన్నిరోజులనుంచి పానుకలరాజుగారు బెజవాడ దయచేస్తారని భయపడుతుంటుంటే నిజంగా దిగారు. పానుకలరాజుగారు మొదట మాకు అందరూ దురదృష్టవశాత్తూ వుండి, తుపానుల యిక్కడ ప్రజలకు కలిగిన నష్టము మాసిపోవడానికి వస్తున్నారట. అంతా మాటుమణి పోయి జనమంతా యిక్కడ కన్నులు తరువార పీరు శ్రవణ శ్రమలు చూడడానికి వచ్చారు. తుపాను నష్టం చూస్తే మాత్రం తీరేమి చేయగలరు? రైలుదిగగనే వీరికి స్వాగత్యత్రాలూ తేలు! వారిని కలుసుకోవడానికి వచ్చినవాళ్లు పట్టుమని పదిమందే వారేరు. గవర్నమెంటు పక్షములో చేరినవారు కొలదిమంది రైలు దగ్గర కనిపెట్టుకొని వున్నారు. ప్రధానమంత్రిగారికి బొత్తిగా సన్మానం జరక్కపోలేదు. బ్రతు నరైలువచ్చి అగి స్పెషలు సెలూనునుండి మంత్రిగారు దిగేట పుటికల్లా డిప్రీటుబోర్డు ప్రసిడెంటుగారు చెంగన మందుకు వెళ్లి వారిని ప్రస్తుతాలంకృతులను చేశారు. బెజవాడ పుర పాలక సంఘాధ్యక్షుడుగారు రానేలేదు. మంత్రిగారు మోటారులోయెక్కి పూర్వోక్త బయలుదేరినారు. పూర్వోక్తా మంత్రి గారికి ఒకరద్దరు పూలదండలు వేసినారు. హిందూమోహాలు హెచ్చార్చుకున్నారని ఒకపూలదండ వేసి మంత్రిగారిని గౌరవించి వారు. అట్లు సన్మానింపబడి తిన్నగా బండి ముగిసినంతవరకు మీరుగా పోనిచ్చారు. అఫీసువద్ద స్వాగతం అని (వాయబద్ధ పలయములా తేవు ఏమీలేవు. అఫీసులో శ్రీ కాశ్యపరావు పంతులుగారు అంకా కొందరూ మంత్రిగారు వస్తారని కని పెట్టుకుని కూర్చున్నారు. కాని రాకుండానే మోటారు పోని చ్చాడు. పూర్వోక్త కొన్నిరోజుల తిరిగి మోటారు కాశ్యపరావు గారియింటికి వచ్చిందా.

ఇంటికివచ్చి అతిథి కనగగృహాన్ని దర్శనకారం కాశ్యపరావుగారు వారిని ఎంతో గౌరవంచేసినారు. మంత్రిగారికి రెండుగట్ల యివ్వబోతే వారు స్వీకరించలేదు.

వీరియుభయులకు విచిత్రమైన సంభాషణ జరిగినది. విచిత్రాలి. మంత్రిగారు కాశ్యపరావుగారిని స్వగృహాన్ని సానుకలరాజుగారు ఎగతాళిచేయడం మొదలుపెట్టినారు.

మీరు ఎలావున్నారు మునిసిపాలిటీ ఎలావుంది అని పరామర్శించారు. బాగాలేవున్నామని కాశ్యపరావుగారున్నారు. సంభాషణంతా ఇంగ్లీషులోనే లేండి మురికికాటనలు బాగాలేవు. రోడ్లు బాగాలేవు. డబ్బులేదు అని చేరుమొనగారనగా డబ్బు కోసం అప్పీలుచేస్తున్నామని రెడ్డిగారన్నారు. రామారాయణం గారు మీరు సామ్యుకోసం గవర్నమెంటును ప్రార్థిస్తారా? డిమెండుచేసి ప్రయత్నించటానికాని మీరు స్వరాజ్యము అంటూ ఎత్తిపాడివిన్నారు. స్వరాజ్యము ఇతరులకు గౌరవించకపోవడం వారి రాజకీయ సిద్ధాంతములలో ఒకటా ఏమిటండి? అని ప్రశ్నించేసినారు. ఈ స్వరాజ్యార్థి వ్యవహారం అంతా కమ్యునిటీ చేసికొనినాడ నడుస్తూ ఉన్నట్లున్నదే అన్నారు. అంటే అలాంటి జీవితపు అని చైరమన్ గారు రన్నారు. తరువాత సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారికి మీలో ఒక తెగవారుపోరి నిచ్చి గౌరవించినారు కూడామని అని రాజాగారు రన్నారు. ఆయన మాత్రం రానేలేదని ఒకటాపెచ్చరించినారు. అంతటి తో సంభాషణ ముగిసినది. ఇంతలో రెడ్డిగారు సాయంత్రం విందు ప్రసాదించి చెప్పగా నేను అట్టివిందులు గుడనడానికి రాతే దని మంత్రిగారు వెలవిచ్చినారు.

(యథార్థవాది.)

* * * (స్వకీయవిలేజ్)

గుంటూరు కృష్ణాజిల్లాలోయందు ఇటీవలి తుపానువలన తలపడమైన నష్టమును స్వయంకర మాయుక్త ఈ రెండుజిల్లాల యందును సంచారముచేయుచున్న ప్రధాన మంత్రిగారు పునరుద్ధరించిన రాజా పానుకలరాజుగారు నిన్న ఉదయం 11 గంటలకు తెనాలి ప్యాసెంజరుబండివిందు నిజటికి విచ్చేసిరి. రైలుప్రేషనువద్ద వారికి స్వాగత మొసంగుటకు కృష్ణా జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు మీర్జాపురం రాజాగారు, దాదాపు ఈజిల్లాలోని అన్నితాలూకాబోర్డుల ప్రెసిడెంటులు, కృష్ణా జిల్లా సర్జక్, ఈయారి అసిస్టెంటుసర్జక్, ఇద్దరు కోర్టులు సలూలు, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీయరులు హాజరగుండిరి. మరియు ఈయారికారిలో సి. రాజగోపాలాచార్యులు, కాతా నుబ్బా రావు, కట్టమంచి కొళ్లపైరెడ్డి, యల్లంరాజుగార్లు, జిన జహి వెంకటపానుకలరావు, కోవెలమూడి గోపాలకృష్ణయ్య, మాదిరెడ్డి శేషగిరిరావునాయుడు, బొడ్డుపాటి వెంకటప్పయ్య,

రాజనాల శేషయ్యనాయుడు, గుంటెని పానుకలరావు నాయుడు, గురుమహంతు అప్పలస్వామిపాత్రుడు, మరెన్ని చిట్టయ్యపాత్రుడు, విన్నకోట వీరరాఘవయ్య, సి. రాంగో పాలోసింగు, పోలిన రాములుగారలు మున్నగువారుపాడ మంత్రి గారిని గౌరవించుటకు వచ్చియుండిరి. మంత్రిగారు ప్రేమకుండి దిగగనే మీర్జాపురం రాజా గారిచే ప్రస్తుతాలంకృతులై బ్యాంకు వాడ్లములతో మోటారుపట్ల గొంపోబడిరి. అటుపిమ్మట మంత్రిగారు, కొళ్లపైరెడ్డిగారును, మీర్జాపురంరాజా గారును తోడై యింద పట్టణ ముఖాని నష్టప్రదేశములను చూచుటకై వెళ్లిరి.

మంత్రిగారు రాజనూర్ని తెలియగనే మాయూరి చేరు మకాగారు ప్రోగ్రామును తెలుపుటకు కొరకు మంత్రిగారికి తంతునంపిరి. జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు మంత్రిగారి ప్రోగ్రామును స్థిరపరచి రైలుదిగగనే మున్యసిపల్ అఫీసునకు వచ్చి దరిని చేరుమకాగారికి తెలిపిరి. జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు చెప్పినమాట శాధారణమకాని కానియల లందరు మంత్రిగారు మున్యసిపల్ అఫీసు వచ్చెద రనిన సమయమునకు రావలసినవని కొరకు చేరుమకాగారు నోటికొనంపిరి. ఈ నోటికొన నేను కూడ చూచుకొని మంత్రిగారు మున్యసిపల్ అఫీసుకు వచ్చెద రనిన సమయమునకు వెళ్లియుంటిని. చాలమంది కానియలకూడ వచ్చియుండికాని మంత్రిగారు అఫీసునకు రానియు, చేరు మకాగారిని వారి యింటికి వెళ్లియే చూచెద రనియు మాయూరు ఒంటిగంటకు వర్తమానము తెలిసెను. ఈ వర్తమానము వచ్చు సరికి భోజనపుజేళ మించినందున అందరు ఇంటివారిబట్టి మరి యొకచిత్రము చేరుమకాగారు ప్రోగ్రామును తెలుపుటకు కొరకు మంత్రిగారికిచ్చిన తంతికి బయలు జనాలు మంత్రిగారు ఈ యూరికి వచ్చిన పిమ్మట ఒకగంటకు మంత్రిగారు శేషయ్యగారి పంపినతంతి చేరినది. ఆ జనాబులంతిలో ప్రోగ్రాము సంగతి జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారి నడికి తెలిసికొనలసినదనియున్నది.

బెజవాడ పట్టణములో చాలనష్టము కలగడము. నష్ట పడిన వారలకు మున్యసిపల్ కానియల వారు విరుజో రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి సహాయముచేయడము. ఏదివేల రూపాయలు గ్రాంటును మున్యసిపాలిటీవారు కొరడము. ఇట్లుండగ పట్టణ ముఖా నష్టమును స్వయంకర మాయుక్త మంత్రిగారు తమ రాకసంగతి చేరుమకాగారికి తెలియజేయగనే వారు వచ్చి ఈ నష్టమును ఎటుల చూడగలగుదురో ఊహింపజాలము. ఆయి నను కొళ్లపైరెడ్డిగారు గుంటుచే నష్టప్రదేశముల నన్నింటిని చూచి యిందురని నమ్ముచున్నాము. ఈ ప్రదేశముల నన్నింటిని చూచిన పిమ్మట దారిమధ్యను మున్యసిపల్ చేరుమకా అయ్యదేవ కాశ్యపరావుపంతులుగారి ఇంటికి మంత్రిగారు వెళ్లి మకలప్రశ్నల నడికి పిమ్మట వారి విడిదికి వెళ్లిరి. భోజన మైన పిమ్మట తమ దర్శనార్థము వచ్చిన పెద్దమనుష్యులతో మాట్లాడి తర్వాత బెజవాడ శేరిలింగంపల్లి నున్న బ్రంకుకోడ్లను చూచివచ్చిరి. ఆదగంబులకు మ్యాజియం హాల్లో సభ జరిగినది. సభకు మ్యాజియంహాల్, ఆవరణ అలంకరింపబడియున్నది. ఉత్సాహమును, ఉత్సాహము పెద్దలలో కొందరు సభ సలం కరించిరి. మంత్రిగారికి కృష్ణాజిల్లాబోర్డు పక్షమున స్వాగత ప్రత్యమ సమర్పించబడినది. స్వాగతప్రత్యమ అందముగ తయారు చేయబడిన నెండి పేటికయం దమర్చబడినది.

మంత్రిగారు జవాబు చెప్పమ స్వాగతప్రత్య మర్పించిన బోర్డువారిని కృతజ్ఞతను వెలిబుచ్చిరి. కృష్ణాజిల్లా బోర్డుకు చెండు భాగములకు విభజించుట యవసర మనిరి.

తుపానువలన కడిగిన నష్టమును స్వయంకర మాయుక్త వచ్చి యుంటిమనియు నష్టమపారముగ వన్నదనియు, అధికాల నష్టముయిన దనియు, రోడ్లు నంతెనలు చాల నష్టమై పోయిన వనియు, పిలుస్తూంటి మరల బాగుచేయుటకై చాల ప్రయత్నమువలన మనియు, ఈనష్టప్రాతిని గావించుటకై ప్రభుత్వము వారికి పంపబడిన దరఖాస్తు ఆలోచించ బడుననియు చెప్పిరి. ఏమి సంవత్సరాలలో రాజభానిలో అనేక గ్రామములు రోడ్లను ఏర్పాటు చేయగలగునటుల దొరతనము నాగొక స్పీచును తయారుచేయుమన్నటులగూడ చెప్పిరి. కృష్ణాజిల్లాకు ఇచ్చుట 16 ఆసుపత్రులు గలననియు, విభాగమై నష్టము ఒక్కొక్క భాగమునకు 16 వలెను 32 చేయబడుననియు చెప్పిరి. గుర్తావాయచట్టమునుగూర్చి సమిష్టితయ మొనగినందుకు కృష్ణా జిల్లాబోర్డు వారిని మంత్రిగారు ప్రోత్సము చేసి నారు. ఈ చట్టమును జేయించుటకై మంత్రిగారు చాలా కష్టాలు పడ్డారు. చట్టములో నేర్పరచబడిన రోడ్లు, కమిటీలు అమలులోనికి వచ్చి చేరాలయ్యెలలో ఇప్పుడు స్వభా ఖర్చు

అనుచున్న సామ్యును ముందమాగ్గాలలో ఖర్చుపెట్టిచే బహుము చట్టమును గూర్చిన ఆలోచనలన్నియు మాయమై పోగలవని చెప్పిరి. రివిన్యూవారు, మునిసిపాలిటీవారు, జిల్లా బోర్డువారు తుపానువలన ఇండ్లను కోల్పోయిన వీరజనులకు చేయచున్న సహాయముగూర్చి పంతోమమును వెలిబుచ్చిరి.

అల్పాహారవిందు

అనంతరము అల్పాహారవిందు జరిగినది. అనేక మిఠాయిలు దేశీయలకు, విదేశీయులకు పంచిపెట్టబడినది. రాత్రి 12 గంటలవరకు ఇది జరిగినది.

ఈరోజు ఉదయము మంత్రిగారు రామమోహన వైద్య శాలకు వచ్చిచూచిరి. పిమ్మట గుడివాడ మోటారువిందు వెళ్లిరి.

* * * బెజవాడలో సన్మానము

బెజవాడ, జూన్ 2-గా ప్రధానమంత్రిగారు నేడుద యము బెజవాడ వచ్చిరి. గుంటూరుజిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులగు డి. బి. ఎలిరాజులనాయకుగారు వెంటవచ్చిరి. పురజనులలో అన్నిపక్ష నాయకులను స్థానికోద్యోగులను ఉద్యోగేతరులను చూచుండి సచ్చి మంత్రిగారినిబ్యాంకు వాయిద్యములతో సన్మానించిరి. కొవ్వారు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడు కె. సర్వారాయుడుగారు సర్వాపురం భీమవరం బెజవాడ నుజిదిగు ను కైకలూరు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులకు ఏలూరుపురపాలక సంఘాధ్యక్షులగు రా. పా. బడేటి వెంకటరామయ్యనాయుడుగారును మైలవరం మూడవ జమీందారు రా. బి. కె. గోపాల క్రీష్ణయ్యగారును జిల్లా సర్జకుగారును బెజవాడ సము కల్ప రుగారును పలువురు ఇంజనీరులు ప్రేషనునడకు వచ్చి యుండిరి. బెజవాడ పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు మాత్రమురాతేదు. మంత్రి గారు ప్రేషనుమండిసరిగా మునిసిపలుఅఫీసుకువచ్చురని చెప్పి చెరు మెకాగారుకొందరు సంఘ సభ్యులతో గలసి తన కచేరీలో కేచియుండెను. రైలుదిగగానే కృష్ణాజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులగు మిర్జాపూర్ రాజాగారు మంత్రిగారికి పూలమాలవేసిరి. సన్మానము చాలవైభవముగ నుండెను. గౌ. మంత్రిగారు స్వయముగా తు పాను బాధలను బుడమేరనది వరదలనష్టమునుకాడవచ్చిన యీ పందర్భమున సన్మానించుటకు అన్నిపక్షములవారు వచ్చిరిని జెప్పవచ్చును.

గౌ. రాజాగారు, జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షునితోడను, పుర పాలకసంఘ ఉపాధ్యక్షులగు సి. కె. రెడ్డిగారితోను పురముఖా నన్ని భాగములను మోటారువైభోయి జూచిరి. పిదప మునిసి పలు ఆస్పత్రిగాంచిరి.

మత్స్యాహ్లాము మంత్రిగారు యాదిగవ పురవెద్దలకు దర్శనమొనగిరి. డి. బి. టి. రాఘవయ్యపంతులు, పురపాలక సంఘాధ్యక్షులగు అయ్యదేవ కాశ్యపరావు పంతులుగారు, ఎస్. భాస్కరఅయ్యరు, టి. ఎల్. ఆర్. చంద్రుగారు, జి మునసములు యితరులు కొందరు మంత్రిగారిని కలిసిమాట్లాడిరి.

పిదప, బుడమేరనది వరదలచే కొట్టుకొనిపోయిన బ్రం కుకోడ్లలో కొంతభాగమును జూచిరి. 5-80 గ. బయ్యూజియ ముహాల్లో జిల్లాబోర్డు వారు సన్మాన పత్ర మొ నంగిరి. జనుల చేతులా సభకు వచ్చిరి. మిర్జాపూరు జమీందారుగారు సన్మానపత్రమును జదివిరి. అందు, జిల్లా బోర్డువారి తుపానువలన రు 2,00,000 నష్టము వచ్చినదనియు, దానికి తగిన సహాయము మంత్రిగారు జేయవలసినది విన్నవించిరి. ఇతరజిల్లాలకన్న యీజిల్లాకు ప్రభుత్వసహాయము తక్కువనియు వైద్యసహాయము చాలకున్నదనియు నూచించిరి. గౌ. మంత్రిగారు ఉచితరీతిని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ప్రభుత్వ గ్రాంటువిషయమున సానుభూతితో పరికింతుననిరి.

మ్యాజియము తోటలలో మిర్జాపూరురాజాగారు మం త్రిగారి గౌరవాధ్యము తోటమందువేసిరి. జిల్లా కలెక్టరునుపు గారు, రివెన్యూబోర్డు కమిషనరు టి. రాఘవయ్యగారు వచ్చి యుండిరి. తోటంతయు చక్కగ నలంకరించబడెను. నాగ స్వర వాయిద్యము జరుగుచుండెను. మంత్రిగారు మూపాగా అర్ధగంట గడసి, హర్షస్వము చెలరేగ విందు విడిచిరి.

టి. సుబ్రహ్మణ్యం, (గుడివాడ.)

* * * జిల్లాబోర్డు సభ్యులొసంగిన సన్మానపత్రము

గౌ. రాజా పి. రామారాయణంగారు ఎం. ఏ. ఎం. ఎల్. సి. మదరాసు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రిగారికి:—

ప్రస్తుత మిజిల్లా పూర్తిగా తుపానుచేతను బుడమేరు నదివరదలచేతను నష్టపడి, ప్రజానాశనము, పశునాశనము జరిగి

పంటలు పాడయి, ఆస్తులను గంటి న యీ సమయమున మీరాక సమయము చితముగ నున్నది. మానునూరక స్వాగత మొసరున్నాము. అనేక కుటుంబములకు ప్రబల వర్షము కలిగినది. లోకంల ఘనురొడ్డు భోజనములను గూడ వర్షపడినవి. రోడ్లచక్క చాలచెట్లు తిరుగబడినవి. మేము చేపప్రజలకు సాగ్యమైనంత సహాయము చేయ యత్నించితిమి. ఉచితముగ చెట్లను, తాటియాకులను పాకలు నిర్మించునట్లు కొసంగితిమి కాని మావర్షము స్వల్ప ఆదరువుతో విధానము ప్రజలందరికీ తగురీతి సహాయము చేయ జాలక పోయితిమి.

చాలా రోడ్లు పాడయినవి. ప్రభుత్వమువారి సహాయములే నిది పూర్తిచేయు వానరొడ్లను పానుచేయించజాలరు. గ్రాండు బ్రిటన్ రోడ్లు 277 నుండి 281 మైలు రాళ్లమధ్య పానుచేయించబడునది 29,000 గ్రాండు చేయవలసినదని ప్రభుత్వము వారికి అర్థమై యున్నది. లోకంల ఘనురొడ్డు, భవనములు 350 మందికిని తేములకు రూ. 1,50,000 కావలసియున్నది. ప్రభుత్వమువారు రూ. 2,00,000 వేలైన సహాయము చేయనిది యీవరకు జరుగుట కష్టము. మిగిలిన కిదివరకు రెండు సార్లు నిర్మించునట్టి కాని ప్రస్తుత సమయమున స్వయముగా జూరూరు వచ్చుట మాన మాకు చాల సంతోషమగుచున్నది. చేతిమునుంతుల సహాయమున పానుచున్న ప్రభుత్వమువారికి కృతజ్ఞతనుభవించునది యెంతో ప్రశంసలతో వెల్లడియగుచున్నది.

ఈసంవత్సరమున యితర రోడ్ల నివయమునగూడ జెప్పవలసివచ్చును. ఈ జిల్లాలో చాల గ్రామములకు రోడ్లులేక యిబ్బందిగా నున్నది. క్రొత్త రోడ్లు వేయుటకు మాకు సమయము చాలకున్నది. జిల్లాలోనున్న బ్రిటన్ రోడ్లు ముగియునట్టి ప్రభుత్వమువారు మైలునకు రూ. 500 యిచ్చు భవనము చాలకున్నది గావున రూ. 1000 కు అధికము చేయగోరవలదు. మొదటి తరగతి రోడ్లన్నియు ప్రభుత్వమువారిచే నిర్మించువలసివలెననిమాకోర్కె. క్రొత్త రోడ్లను నిర్మించు విషయమున జిల్లాలోనున్న సగము ఖర్చులు భరించినచో మిగిలి వదిలిన ప్రభుత్వమువారికిని జెప్పియుండిరి. ఈజిల్లాలు కలిసి యిచ్చు భవనములకు చాలా ఖర్చు యందుట చేత ప్రభుత్వము వారు వివిధ గ్రాండు కొసంగవలెను. ఇందు నిమిత్తమై ప్రత్యేక నియామక 12 1/2 లక్షలలో 2 లక్షలు యిజిల్లా కొసంగవలెను.

గ్రామములలో నూతన విధానము ప్రకారము వైద్యశాలలు వేస్తున్నామని వారికి గ్రాంట్లుకొసంగిరి. అట్టివి ప్రస్తుత విజిల్లాలో 16 మాత్రమే గలవు. ఇవి బాగా పనిచేసిన వీటి సంఖ్యను తగ్గిస్తే యవలెను. మీరు ప్రవేశపెట్టిన జేవాదాయముల చట్టము నూతన విధానము ప్రకారము జేవాలయముల భవనములనుగా వేర్వేరుపరచిన నమూనూనాము. వీనిలో సర్వముగ మీరు భవనము భర్తకావలసివచ్చు వివిధానింపబడునట్లు చేర్చబడియున్నందునాము.

నియోజకవర్గమునకు సంబంధించిన స్థానిక స్వపరిపాలన శాఖకు మీరు నాగులుగ నున్నాను. ఎన్నిక పూర్తిమీ విస్తరింపజేయుటకు వెళ్తున్నందున అన్ని తరగతులవారికి ఓట్లెక్కు అధికార మీదగోరుచున్నాము. మీ ఉద్యోగపరిమితియందూర్చు సహాయము నిట్టిగతుల నొసంగి గ్రామముల నుద్ధరించెదనని చూచెదము.

కృష్ణాజిల్లాలో అధ్యక్షుడు, సభ్యులు. 2 జూన్.

మహారాష్ట్రలో ఒక పాశ్చాత్యుని మరణము

మరణము

హిందూ మతసాంప్రదాయ ప్రకారము

దహనక్రియను జరిపిరి

మహారాష్ట్రలో గొప్ప ప్రాచీనపురాణమునది. ఎం. గ్రెగోరియస్ (మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వము) మే 31 వ తేదీన మరణించెను. అతని శవమును హిందూ మతాచారము ప్రకారము హిందూవుల సృష్టానమునకు గొనిపోయి అచట దహనము చేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

తిరుపతివార్తలు

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

అమావాస్య భజనలు

మే 29: ఈపురమున తొలవొల్ల 5, 6 సం॥ రమలకు పూర్వము ఉమామహేశ్వర పండితులవారు అమావాస్య భజనలను ఏర్పాటుచేసిరి. వారు ఈపురమున నేగాక మండల మందంతటను సంచించి అమావాస్యరోజు భజనలు సక్రమముగా జరుగు నేర్పాటు గావించిరి.

అమావాస్యరోజున వర్తకులు అందరూ అనగా హిందువులు, మహమ్మదీయులు మధ్యాహ్నము రెండుఘంటలవరకు ఆంగళ్లను తెరవకయు, వ్యాపారములు చేయకయుండెడిరు, మహమ్మదీయులపండుగ రోజులలో హిందువులు తమ ఆంగళ్లను తెరవకయుండు కొన్ని ఏర్పాట్లతోను, భజనలు ఉదయము 7 ఘంటలమొదలు 12 ఘంటలవరకు వీధులలో భజనసంకీర్తనము గావించుచు శ్రీరాములవారినుడికి వెళ్లి దీక్షవముచేసికొనుచుండెడివారు. తిరిగి సాయంత్రము భజనలవారు భేషిధియందుండు మండపమునుండి సం॥ రోజున పురతొటలయందు పుష్పించువులముల నేకరించి, శ్రీరాములవారి అలంకారమునకు మంగళవాద్యములతోను భజనలతోను వీధిమెరవలతో శ్రీరాములవారి సన్నిధికి చేరి, పూలంగి అలంకారమై అందరూ శ్రీవారిని దర్శించుకొని రాత్రి 10 ఘంటలకు యిండ్లు చేరుచుండెడివారు.

జవులివర్తకులలో కొందరు వైయేర్పాట్లమేరకు ఆంగళ్లు అమావాస్యరోజున మధ్యాహ్నంవరకు ఒక రోకరు మూయక పోవుచేతను, రహస్యముగా పెరటితెట్టు అమృతముచేసికొనుచుండుటచే భజనలున్నా క్రమముగా తగ్గినవారంభించినవి. మహమ్మదీయుల వర్తకులను, మే మేల ఆంగళ్లు మూయవలె ననుచుండెడివారు.

కడదిన శుక్రవారము అమావాస్యరోజు 22.5.25 ఉదయం 8 ఘంటలకు జవులివర్తక సంఘమువారు, చిత్రాలచావిడి యందు మి॥ రా॥ రా॥ శ్రీ, యం. వెంకటకృష్ణమాచార్యుల బి. ఏ. బి. యల్. వారి యధ్యక్షతక్రింద కూడి అమావాస్యభజనలు, ఆంగళ్లు మూయులు యావించుచులు కొంతవరకు చచ్చించి 11 ఘంటలు కాగానే రాత్రి 8 గంటలకుతెగా చేరులను శ్రీరామనియమకొని వెళ్లిరి. రాత్రి 8 ఘంటలకు తిరిగి, ఆచార్యులవారి అధ్యక్షతక్రింద సభకూడికొన్ని తీర్మానముల గావించిరి. వాటిలో ముఖ్యమైన వేవనగా (1) జవులి ఆంగళ్లతో ఒక ఆంగడియు, ఘనధకుల ఆంగళ్లతో నొకటియు మాత్రం మాత్రముల సౌకర్యార్థము తెరచియుంచవలె ననియు,

(2) అటుతెరచు ఆంగడిని, అమావాస్య ముందురోజు ఏలములో పోటాపోటితో ఎవరు అధికమొత్తములకు సహా చేయుచురో అట్టివారు తెరవవలె ననియు,

(3) సీ ఏలములో వచ్చుయెల్లమును అమావాస్య భజనలకు ఖర్చుచెట్టుపలసినదనియు (4) ఒకకమితమును ఏర్పాటు చేసిరి.

మ. రా. రా. శ్రీ లి. సుబ్బన్నశెట్టి, పుట్టన్నశెట్టి, అప్పయ్య, కొండా రామకృష్ణయ్యశెట్టి, బంగ్లొలు నాథుని రావు, శ్రీరాములశెట్టిగార్లు ఇంకను కొందరువర్తకులు ఈ సభను ఏర్పాటుచేసిరి. వీరిందకు పురప్రముఖులతో కలిసి ఊరనశను పొందుచుండు అమావాస్యభజనల కారని ప్రోత్సహించి యభ్యుత్థిగ అమావాస్యభజనల జరుగుటకు వివిధ ప్రయత్నములు సలుపవలసినవారుగా యుండున్నారు. వారందరు శ్రద్ధసహించెదరని నమ్ముచున్నాను.

మహాత్ముని రాక - ఆహ్వానసంఘము

శుక్రవారం సాయంత్రము తిరుపతి కాంగ్రెసు కమిటీ వారు శ్రీమంత్ చట్టాల్ దొరసామయ్యగారివారి అధ్యక్షతక్రింద కూడిరి. మహాత్ముని జూలై నెలలో వచ్చెదరు. ఆహ్వాన సంఘము ఏర్పాటు చేయవలయునని శ్రీమంత్. రాజగోపాలాచార్యులవారు చెప్పిరి. వైకము వనూలుచేయుటకు బసల, సందిళ్లు, నగరాలంకారము, బీదలకు అన్నదానము, వాలంబీర్లు, పిల్లలకు టిఫిన్ కొక్క కొట్టిని ఏర్పాటుచేసిరి. శ్రీయతులు సి. దొరసామయ్యగారు, బి. ఏ. బి. యల్. యం. యల్. ఏ. లి. సుబ్బన్నశెట్టిగారు, మునిసిపల్ కమిషనరీ, యం. వెంకటకృష్ణమాచార్యుల బి. ఏ. బి. ఎల్. మునిసిపల్ కమిషనరు, యం. యం. వెంకటాచార్యుల బి. ఏ. పీడిరు, యం. గోపాలాచార్యుల బి. ఏ. పీడిరు, కొండా రామకృష్ణయ్యశెట్టి, తిరుపతి కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యదర్శి, క. రాజగోపాలాచార్యులు, శ్రీరాముల శెట్టిగారు ఇంకను ప్రబలప్రయత్నముల చేయుచున్నారు. చిత్రారు, మదనపల్లె, నారాయణవం, ఈశ్వరములవారు మహాత్ముని ఆహ్వానంపడలచియున్నారు. ప్రయత్నములన్నూ సలుపుచున్నారు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షులు, కార్యదర్శిగారు ఆశ్రధసహించక, చిత్రారుమండలమునందు మహాత్ముని పర్యటనమునకు తగు ఆవకాశములను ప్రయత్నిపడుటయేగాక

మునుపు కాంగ్రెసు ప్రచారము చేయుదురనియు నమ్ముచున్నాను. కడదిన రెండుసంవత్సరములుగా ఆంధ్రరాష్ట్ర నాయకులు యామండలమున ప్రచారము సలుపకపోవుట చాల విచారకరముగ నున్నది. శ్రీయల్ బులుసు సాంబమూర్తిగారు- జేతభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు మహాత్మునితో కూడ సంవరించవలయుననియు, తిరుపతి, చిత్రారు, మదనపల్లె, నారాయణవం, కాళహస్తి, శ్రీపురములకు తప్పక సంచరించి ప్రజలతోర్కల నెరవేర్చెదరుగాక. ప్రజలు మహాత్ముని రాకకై ఎదురుచూచుచున్నారు.

కాంగ్రెసు రిపోర్టు

మే, 30వ తేదీన తమ ప్రెస్ లో కాకినాడ కాంగ్రెసు రిపోర్టు (పరినిధులకు కాంగ్రెసు రిపోర్టులు అందలేదని వ్రాసిన జాబును నేను నేడే చూచి యుంటిని ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యస్థానము రాజమండ్రిలో యుండగా ప్రతిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమునకు ఆయా పరినిధులకు రిపోర్టులను పంపునని త్రమై అప్పటిరాష్ట్ర కార్యదర్శిగారికి ర జమండ్రి నుమారు రెండు మాసములక్రిందట 360 పుస్తకములు సన్మానసంఘ కార్యదర్శిగా నేను పంపియుంటిని. నేటివరకు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములకు ఆపుస్తకములు పంపియుండక పోవుటకు కారణము తెలియదు. రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యస్థానము నూతనముగా కాకినాడకు మార్చబడియున్నది. రికార్డుయంతయు యింకను యిక్కడకువచ్చి యుండలేదు. కాంగ్రెసు రిపోర్టులు రాజమండ్రి నుండియే జిల్లాలకు అందజేయుచున్నట్లు వెంటనే చేయవలెను. ఈవిషయమును తెలియబరచినందులకు నర్సింహారావుగారికి అనేకవందనములు.

బులుసు సాంబమూర్తి,

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు.

గుంటూరుజిల్లాలో 1925 సం॥ ఏప్రిల్ నెలలో నూలుచెల్లించి కాంగ్రెసుసభ్యులుగా చేరినవారి వివరముల తెలుపు లేఖ

సభ్యులు		అభి సభ్యులు	
తొలకా. స్వంతులుం బదిలీ కొన్నది మొత్తం మానుల అభిమాతం	జపు చునిపి	మొత్తం నుల	మొత్తం
తెనాలి	34 3	4 43	43
రేపల్లె	20 2	4 34	24
గుంటూరు	5 2	4 14	14
ఒంగోలు	2	2	2
సత్తెనపల్లి	4	4	4
పల్నాడు	4	4	4
ఈనెలవరకె 1925.04	4 14 100	4 14 100	4 14 100
మార్చి నెల 1925.03	2 14 100	2 14 100	2 14 100
ఏప్రిల్ నెల 1925.04	13 14 100	13 14 100	13 14 100
అఖరుకు	13 14 100	13 14 100	13 14 100

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘం } మాచిరాజు రామమూర్తి కార్యదర్శి.

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము - బందరు 1925 ఏప్రిల్ నెల జమాఖర్చు లెక్క.

కాతాపేరు	జమ	ఖర్చు
ఖర్చుకాఖ ఖాతా	230 4 3	230 4 3
సాదరు	0 0 0	0 0 0
అప్పు ఖర్చులు	0 0 0	0 0 0
అఫీసు గుమాస్తా వేతనము	3 0 0	3 0 0
తపాలా తంతి	0 0 0	0 0 0
విరాళములు	0 0 0	0 0 0
కడుక్కు	0 0 0	0 0 0
రాబుములు	0 0 0	0 0 0
బాణీలు	0 0 0	0 0 0
ఏకులు	0 0 0	0 0 0
నూలు	0 0 0	0 0 0
డిపోజిట్ లాభములు	0 0 0	0 0 0
హిందీపుస్తకములు	0 0 0	0 0 0
టెలిగ్రాఫ్	0 0 0	0 0 0
నూలుచందా	0 0 0	0 0 0
అఫీసు ప్రయాణపుఖర్చులు	0 0 0	0 0 0
అఫీసుఖాతా	0 0 0	0 0 0
నాల్గి అఖరుచితానిల్య	0 0 0	0 0 0
ఏప్రిల్ అఖరుచితానిల్య	0 0 0	0 0 0

1925 04 3 1925 04 3
భే. వెంకటసుబ్బారావు, కార్యదర్శి.

త మా పా లు

(అంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకం)

ఈల

యజమాని:—నీవు వెంటనే పోకపోతే, పోలేనువారి శాసనం ఈలకేస్తాను.

అమ్మవాడు:—నాదగ్గరకొత్తయీలున్నవి. కొంటారా?

కుక్క

అమ్మవాడు:—చూచారా, ఈకుక్క మొరుగులే, దొంగలూరారు. ఇంట్లో ఏమయిన పెట్టితే ఎంతదూరమయిన పట్టుకుంటుంది. ఇట్టివల మాయంటికి దొంగలు వచ్చారు.

కొనేవాడు:—కుక్క మొరిగిందా?

అమ్మవాడు:—మొరగడానికి తీరుబడితేక పోయింది. దొంగలు లాంతరును నోట్లో పెడితే, దానిని తీసుకుపోయింది.

చెరినగం

ఇంటి యజమాని:—నీవు దొంగవా?

దొంగ:—అవును. అయితే ఏమి?

యజమాని:—నేను దొంగనే.

దొంగ:—అయితే చెరినగం తీసుకుందామనే.

మోసం

న్యాయాధిపతి:—నీవు జోస్యం చెబుతానని చెప్పి మోసంచేసావని నేగంమోపారు. నీవు ముందు జరిగే సంగతిని, నిజంగా చెప్పగలవా?

ముద్దయి:—చెప్పగలను.

న్యాయాధిపతి:—అయితే, నీకు ఏంజరగ బోతుందో తెలుసునా?

ముద్దయి:—తెలియదు.

న్యాయాధి:—నాకు తెలుసును. రెండు సంవత్సరాల చాకా ఖయిదులోనే ఉంటావు.

సలహా

ప్రశ్న:—ఈకొట్లా, తెల్లని చొక్కాలు దొరుకుతవా?

వరకుడు:—మీకు కావలసినన్ని దొరుకుతవి.

ప్రశ్న:—అయితే, నీమంటిమీది మాసిన చొక్కాతీసి అందులో ఒకటి తొడుగుకో.

బహుమానం

సముద్రంలోపడి కొట్టుకుంటుంటే, నీళ్లలో నుండి ఒక పెద్దమనిషిని పట్టెవాడు బయటకు దీసెను. బహుమానంక్రింద, పెద్దమనిషి రూపాయి పంపెను. కొంతసేపటికి వల్లెవాడు పది పాను ఆజాల్ చిల్లరను తిరిగి పంపించెను.

పొరబాటు

పెద్దమనిషి పట్టు జేబునూలూను పోగొట్టుకొనెను. పక్కనున్న రయతు తీసెనని నేరంమోపెను. కాని కొంతసేపటికి ఇంకొక చేబులో కనిపించడంచేత, పెద్దమనిషి రయతును తూమాపణ కొరుకొనెను.

రయతు:—సరవా లేదు తెండి. నేను దొంగనని మీరు అనుకున్నారు. మీరు పెద్దమనుష్యులని నేను అనుకున్నాను. మన యిద్దరం పొరబాటుపడ్డాము.

విరుద్ధం

చెన్నపట్నం మ్యూజియం మాడపోతే, పోతకుండలు, బిందెలు, విగ్రహాలు రామయ్యకు కనిపించెను.

రామయ్య:—ఇవన్నీ ఎక్కడివిండి?

మ్యూజియం గుమాస్తా:—భూమిలోనుంచి తీసారు.

రామయ్య:—ఇట్లాగేతీసారా?

గుమాస్తా:—వాటిని నీవుడు కడిగారుగాని, రూపం మార్చలేదు.

రామయ్య:—చాల్లేవయ్యా, భూమిలో బిందెలు, విగ్రహాలు పండుకవటయ్యా? విరుద్ధంనూటలు!

గర్వం

ఉపాధ్యాయుడు:—గర్వం అంటే అర్థము మీకు తెలియలేదు. నేను చాలా అందగాడినని అందరితో చెప్పతానుకో. అప్పుడు నన్నేమని పిలుస్తారు?

విద్యార్థి:—అబద్ధాలాడేవాడవంటారు.

తృప్తి

మామగారు:—నేను చనిపోయేవరకు నాకూతురికి డబ్బేమీరారు. నీవు సంపాదించుకోకపోతే, చాలాయిబ్బంది పడుతావు.

అల్లుడు:—రెండుమాడు సంవత్సరాలకు సరిపాయ్యే డబ్బు నావద్ద ఉందిలేండి.

తెక్కలు

బాలునితల్లి ఉపాధ్యాయునికి యిటులకేప్పెను. “ఇక మాపిల్లవాడికి ఇంటికి తెక్కలియ్యవద్దు. బెజవాడకు నడిచిపోవడానికి ఎంతసేపు పడుతుందనే తెక్కకోసమా ఆయన అంతదూరం నడిచి కాళ్లతీపులతో ఇంటికివచ్చారు.”

దోషి

జడ్జి:—నీవు దోషివని జ్యూరీ నిర్ణయించింది. ముద్దయి:—తమరు అంతకంటే తెలివైనవలబి జ్యూరీ తీర్పు తోసేవెయ్యండి.

బొమ్మ

చిత్రకారుడు ధనముని బొమ్మను చూచెను. అంతభరితులైన ధనముని ధనికుడు బేరంచేయసాగెను.

చిత్రకారుడు:—మీరేమీ ఇయ్య నక్కరలేదు. బొమ్మ అక్కటలేకపోతే వెళ్లవచ్చును.

ధనికుడు:—నేను తీసుకోకపోతే నీకు నష్టంరాదా? ఇంకా ఎవరు తీసుకుంటారు?

చిత్రకారుడు:—బొమ్మకొకతొక పెడుతాను. అప్పుడు ఎవరయినా కొంటారు.

అంతట ధనికుడు భయపడి సామ్యిచ్చెను.

మరం

క్రైస్తవుడు మరం మార్చుకుని, మళ్లీ పాతమరం లోనికి పోతానని, విమనరీకి చెప్పెను.

విమనరీ:—నీవు ఒక్కసంగతిమాత్రం జ్ఞాపకముచుకో. నీవు చేసేపనివల్ల, భగవంతుడికి అగ్రహం కలుగుతుంది. అంతకన్నా నాకు, నాభార్యకు ఎక్కువకోపం వస్తుంది.

ప్రతిష్ఠ

ఎల్లమయ్య:—నాభార్యనేను చెప్పినట్లు వినుకుంటామని, ఎవరయినా వస్తే, కోపపడుతాడు.

పుల్లమయ్య:—ఎందుచేత?

ఎల్లమయ్య:—ప్రతిష్ఠకాదుకోడానికి.

పరీక్ష

వకీలు:—నీవు సంవత్సరం క్రింద ఆత్మహత్య చేసుకున్నావా లేదా?

సాక్షి:—జ్ఞాపకం లేదండి.

బద్ధకం

న్నేహితుడు:—నీకుక్క అట్లా ఏమస్తున్న జేమి? మల్లయ్య:—పోమరితనం.

న్నేహితుడు:—పోమరితనంవల్ల ఏడుపు వస్తుందా? మల్లయ్య:—కుక్క ముండ్లకంపవీరడ కూర్చుంది. లేవడానికి జడ్జకం.

మతిమరుపు

చెట్తెయ్యలైన చూస్తూపోతుంటే ఒక ఎద్దుమీదపడెను. “క్షమించండి” అని చెప్పి చూసేటప్పటికి ఎద్దుని తెలిపెను. మళ్లీ పోతుంటే ఒక మనిషిమీదపడెను. ఈమాట చూడకుండా చెట్తెయ్య యిట్లనెను:—“ఓపకూ, నీకేవల్లే వచ్చావు!”

తంతి

శ్రీ:—అయ్యా, నాభార్యకు తంతి పంపవలెను. పిల్లకు జబ్బుగా ఉంది. పనిజేసే మనిషి లేచి పోయింది. వెంటనే రమ్మనుని వ్రాయండి.

తెలిగ్రాఫ్ గుమాస్తా:—అదంతా వ్రానేరాదు. “నీభార్య వెంటనే రమ్మను” అని వ్రాస్తే, వస్తాడు.

సహాయం

ఎల్లిక్కిళ్లు పనివాడు:—ఈతీగ ముట్టుకోండి. బాటసారి:—ముట్టుకున్నాను. ఏమీలేదీ?

పనివాడు:—అయితే, రెండోతీగ ముట్టుకోవద్దు. చచ్చిపోతారు. నాకు రెంటిలో ఏది ఎటువంటిదో తెలియక, మీసహాయం కోరాను.

తెలివి

తనకొడుకు తెలివితేటలకు తండ్రి ఇంకొకరి ఎదుట పొగుడు తుండెను.

తండ్రి:—నూ అబ్బాయికి మూడేళ్లయినా లేవు. అన్నీ కనుక్కుంటాడు. చూపిస్తాను చూడండి, ఈ బొమ్మ ఏమిటి?

కొడుకు:—పిల్లి.

తండ్రి:—ఇదో?

కొడుకు:—కుక్క.

(కోరిపోమ్మమామి) తండ్రి:—ఇదేమిటి? కొడుకు:—నీవే.

గుంటూరు తుపాను నష్టము.

కలెక్టరుగారి రిపోర్టు

గుంటూరు కలెక్టరుగారు మే 20 తేదీన ప్రకటించిన రిపోర్టు తరువాత యందు ప్రభుత్వమువారి కిట్టు వెలుపుచున్నారు. తుపానుకలన యిప్పటికి తెలిసినంతవరకు 25 గురు చనిపోయిరిగాని అందు 11 గురి చావు సంభేదముగనున్నది. కొండతాలుకాలనుండి కొండకు మట్టిచనివారు గుంటూరు తెనాలి తాలుకాలకు వచ్చుచుండగా 11 గు, గుంటూరు తాలూకాలో మాను బోతుల గుంటవద్ద తుపానుకలన చనిపోయిరని కోరికలు (తెనాలి తాలూకా) గ్రామమునకును రిపోర్టు చేసిరి. ఈ రిపోర్టు రుజువు కాబడలేదు. దీనిగూర్చి విచారణ జేయుచున్నారు. ప్రాంతవ్యవస్థ విచారకరమే, కాని అంతపొడవిడిగా గాలివాన వచ్చుటచే తప్పినదిగాదు. జన సంఖ్యనుబట్టిజూచిన యానష్టముంత యెక్కువదిగాదు. ఇండ్లకు ఆస్తులకు కలిగిన నష్టవిట్లు నూచింపబడినది. పెంతు టిండు 591, పూరిండ్లు, పాకలు 28144 పశువులనష్టము. పశువులు 4,941 మేకలు గొట్టెలు 75,525. ఈ మండలు పైతాలూకాలవారివి. ఈ కాలమునందు సాధారణముగా డెబ్బతాలూకాలయందు పాలముల కరవు జేయుటకై తెచ్చుచుండును జిల్లాలో యెక్కువ నష్టపడిన శేషల్లె, తెనాలి, బాపట్ల తాలూకాలనుండి వైసంఖ్యలు తెలిసినవి. గుంటూరు తాలూకాలనుండి కలెక్టరుగారి కింకను రిపోర్టు రాలేదు.

వెంటనే పేదవాడికి యిండ్లు కట్టించుటత్యవసరమని కలెక్టరుగారు కిఫాయ్ జేయుచున్నారు. శేషల్లెతాలూకాబోద్దనాలు తాటిచెట్లు ఉండిన యిచ్చుచున్నారు.

వ్యవసాయముగూ, చిట్టములప్రకారము యెంతవరకు కావలసియుండునో యింకను తెలియదు. కాని గు 20000 ఋణము లీమనులసియుండునని కలెక్టరుగారు జలంచుచున్నారు. రైలుమార్గములు సరిచేయబడినవి. కాని తంలివార్లు మాత్రమింకను సరిగవచ్చుటలేదు. శేషల్లె, తెనాలి తాళ్లూరులు బాధ నొందినవారికి ఉపశమన యేర్పాటులు చక్కగ జేయుచున్నారని కలెక్టరుగారు సంతసించుచున్నారు.

గుంటూరు ఆస్పత్రి యేర్పాటు

రూ 10 లక్షలు ఖాయము చేయబడును

గుంటూరులో వైద్యపాఠశాల ఆస్పత్రి నిర్మించుటకు గాను ప్రభుత్వమువారు రూ 10,00,000 ఖాయపరచిరి. పాఠశాలయందు ముఖ్యధనము రూ 2,16,000 వ్యయముతో నిర్మింపబడును. స్కూలునకు, శేషల్లెపరి పరికరములకు రూ 47,080, శేషపరిక్షాగృహము డి నెక్తున పోలునకు రూ 1,15,000, ఆస్పత్రికి రూ 51,950, పంటభోజన గృహములు, స్నానమునకు గదులకు ప్రత్యేక యేర్పాటులకు, రోడ్లు జేసి, మొక్కలు పాకుటకు యితర వ్యవసాయములకు రూ 60,000 యేర్పాటు చేయబడెను.

ఆస్పత్రియందు నూర్గురు రోగులుండుటకు వసతి యుండును. వీనికి కేంద్రచికిత్సాగారమునకు రూ 2,20,000 అగును. అనుదినమువచ్చిపోవు వ్యాధిగ్రస్తుల మందెరమునకు రూ 79,000 అగును. ప్రస్తుతమున్న సమపాదముల హెచ్చించుటకు యితర సహాయనిర్మాణములకు రూ 1, 20,000 అగునట్లు అంచనావేయబడెను.

ఈ స్కీమునందు శ్రీలకు ప్రత్యేకకాలయు, ఆస్పత్రికి పాఠశాలకు నీటి సరఫరా యేర్పాటులకు యిదివరకున్న మందెరము కండ్లజబ్బులకు ప్రత్యేకించుటకు, 4 గు నర్సులకు, ఒక యజమానికి బసమందిరమును, విరోపియనులకు ప్రత్యేక గదులను కట్టుటకు ఏర్పాటులు గలవు. మెడికలు స్కూలు ఆస్పత్రిలో కొంతభాగము పని ప్రారంభించుటకై త్వరగా ప్లాన్ల అంచనాల నీయవలెనని ప్రభుత్వమువారు కోరిరి. 1927 సంకాలయిచూపము సరికి స్కూలు, డిస్పెన్సరీ బ్లాకులు తయారగును. ఇతర మందిరములగూడ సాధ్యమైనంతవరకు నిర్మించుటకై యాసంవత్సరము బడ్జటునందు రూ 1,00,000 ప్రత్యేకించబడెను. ఖర్చు తగ్గుటకై కేస్త్రాగారమునకు ముత్రమే జీగజీగమెరయు పెంతులు జేయుదురు.

(మదరాసు మెయిలు.)

గాంధీదైవజ్ఞుడు

ధర్మన్యాయమైన 5 ప్రశ్నలువ్రాసి పంపినయెడల సరియగు భావిసలీతమునువ్రాసి పంపెదము. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును విలాసమునూడ తెలుపవలెను. 5 ప్రశ్నలకు రు 1.0-0.0. ప్రతిప్రశ్నకు 0.4-0.0. (వి.సి. 1.4-0) ఒకసంవత్సరపులనువ్రాయు 5.0-0.0. అంజనేయబోధిసలయము, తిరుత్తణి, చిత్రూరుజిల్లా.

శ్రీ తిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానములు, తిరుపతి.

1923 వ సంవత్సరం జూన్ నెల 30 తేదీతో అంత్యమయ్యే 1332 ఘనలి 30-6-1923 లో వుండు మేరకు ఆస్తి పాత్రత, వగైరాలు తెలుపునట్టి స్టేటుమెంటు.

పాత్రత.			ఆస్తి.		
క్ర.సం.	చాటుల వివరం.	మొత్తం.	క్ర.సం.	చాటుల వివరం.	మొత్తం.
1	తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములలో ప్రత్యేకమైన తేనెలు జరిపించగలందులకుగాను (గహనులవల్ల డిపాజిట్ చేయబడిన మూల ధనము) ...	59,779 0 0	1	ఖజానాలో నగదు నిలువ—	
2	వాపస్ చేయబడిన డిపాజిట్లు ...	19,194 12 0		(ఎ) దేవస్థానం ఖజానా ...	6,33,532 14 10
3	ఆదేశము చేయబడిన అనామత్తులు ...	444 12 8		(బి) తిరుతణితాలూకు ...	103 8 4
4	వాపస్ చేయబడిన వాపసు కొందరు దేవస్థానం నాకరులవల్ల జామీనుకొరకు పట్టుకోబడిన డిపాజిట్లు ...	250 0 0		(సి) కచ్చినాడు తాలూకు ...	7 1 10
5	వేలూరు దేవస్థానం హిందూ మైసూరులో వాజరకు బహుమానములు యిచ్చుటకు గాను బహిరంగముగా చండాలుల వనూలయిన మూలధనము. ...	1,300 0 0		(డి) విచారణకర్తల వారి పర్మనెంటు ఆదాస్తు ...	5000 0 0
		80,968 8 8		(ఇ) డిపాజిట్లు ...	19,194 12 0
6	వికరమైన ఆస్తి. ...	69795471 9 4		(ఎఫ్) అనామత్తులు ...	444 12 8
			2	గవర్నమెంటు పత్రములమీద రూకల పెట్టుబట్టు (ఇన్వెస్టుమెంటు) : ఆరుకోట్ల షేన్ వాల్యూ—	
				3 1/2% గవర్నమెంటు పత్రములు 18,50,000	18,06,978 9 10
				50% ఇండియన్ యుద్ధపు ఆప్పా పత్రములు 10,7,500	10,7,500 0 0
				60% స్టాక్ షర్టిఫికేటు 250,000	250,000 0 0
				50% డిట్ 7,800	7,800 0 0
				50% డిట్ 8,15,100	7,50,000 0 0
				6 1/2% బొంబాయి డెవలప్ మెంటు 9,00,000	9,00,000 0 0
				ii ధర్మశండు—	
				80% గవర్నమెంటు పత్రములు 200	200 0 0
				3 1/2% డిట్ 32,800	32,800 0 0
				1980 వ సంవత్సరపు 10 సంవత్సరముల 60% బాండులు 2,000	2084 2 7
				70% మైనారు గవర్నమెంటులోను 100	100 0 0
				తిరుపతి టవున్ బ్యాంక్ 200	200 0 0
				వేలూరు మైసూరు 1800	1800 0 0
				అదమానములమీద కడక్ యిచ్చిన వాపసు 1750	1750 0 0
				iii జామీను డిపాజిట్లు	
				తిరుపతి కోఆపరేటివ్ టవున్ బ్యాంక్ 250	250 0 0
				IV అదమానముల మీద, బాండులయొక్కయు చిక్రయొక్కయు రావలసిన మొత్తములు	
				బాండులు 43756	43756 0 0
				డిక్రీలు 78,8,847	78,8,847 8 7
			3	శిస్తులు యితరచిల్లర వరమానములు వాకి ...	5,3,4582 5 0
			4	సావరసాత్తులు, భూములు, కట్టడములపై ట్లక్విట్ ...	621692 7 0 1
			5	జంగమసాత్తులు - అనగా—	
				నగలు, వాహనములు, వస్త్రములు విత్తలి సామానులు పట్టిక్విట్ ...	20,65,066 13 8
			6	కొయ్య సామానులు, ఉపకరణములు, పుస్తకములు, ఔషధములు, శస్త్రవైద్య సాధనములు, దీపములపుపకరణములు, కొఱుముట్టు వగైర సాధనములు, ఇనుపసామానులు, చిల్లర సామానులు, సయిన్సుసామానులు, పర్వేసామానులు, వడ్డపనిసామానులు, జంతుదేహ ధర్మ శాస్త్రసామానులు, కమ్యూనియల్ సామానులు పశువులు వగైరాలున్న వాటి పుపకరణములున్న ...	26,7,344 8 7
				మొత్తం రూపాయలు. ...	69876440 2 0 6,9876440 2 0

(సైన్డ్) సి. సి. రెడ్డి,

ఆడిటర్.

శ్రీతిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానములు తిరుపతి

1923-వ సంవత్సరం జూన్ నెల 30-వ తేదీతో ఆంధ్రమయ్యే 1332 ఖసలీ జమా ఖర్చు లెక్క.

జమలు.				ఖర్చులు.			
బాబులు వివరం.		మొత్తం.		బాబులు వివరం.		మొత్తం.	
సాత్ గుజ్జాశిలుకు	...	రూ. 6,64,519	అ.పె. 3 8	దేవస్థానముల దిట్టములు	...	రూ. 24,469	అ.పె. 1 10
దేవస్థానంఖజానాలో నగదు నిల్వ	...	320	7 1	కానుక బహుమానములు	...	585	0 6
కచ్చినాడుతాలూకా ఖజానాలో నగదునిల్వ	...	5,000	0 0	ఆర్థికవిశేషములలో కాబగు ఖర్చులు	...	2,578	0 10
విచారణకర్తలవారి పర్మనెంటు అడ్వాన్సు	...	14,880	4 10	నిరుత్పాదకారం పడితరులవలన రాలకు కొనబగు సామానులు	...	1,85,028	4 9
వాపసుచేయవలసిన డిపాజిట్లు	...	8,771	1 4	పబ్లిక్స్ మర్చండ్సెస్:			
అనామత్తులు	...			(ఎ) కొలెషనులు	...	1,01,119	1 10
		6,93,491	0 11	(బి) మరమ్మతులు	...	17452	8 7
కానుకపరమానము	...	4,86,881	2 1	(సి) చిల్లర యితరపనులు	...	16,840	8 9
ఆర్థికతరహానము	...	1,86,713	13 10	(డి) సిబ్బండిల వస్త్రాలు	...	13,713	6 11
దేవస్థానం సాత్తలవల్ల రాబడుపరమానము	...	3,352	1 1	(ఇ) స్వీట్ సౌకర్యము	...	2,656	4 2
బల్లెవలన రాగలపరమానము	...	28,698	12 10	విద్య:			
గవర్న మెంటుప్రములు వడ్డీ	...	1,91,017	8 0	(ఎ) ఇంగ్లీషు బిర్లు	...	69,751	7 2
దేవస్థానం ఎస్టేటుపరమానము	...	323,299	13 7	(బి) శ్రీ వెంకటేశ్వర విద్యాలయ	...	27,734	9 1
చిల్లర యితరబాబులు	...	25,925	1 7	సాదత్ వారడు సిబ్బండిలు చిల్లర నెలపులు	...	2,02,951	2 6
వాపసువల్ల రా జమలు	...	1240	6 1	తిరు త్తణిఖజానా	...	2,21,218	12 10
భర్యభండు	...	3942	1 0	కచ్చినాడుతాలూకా	...	2,87,184	15 4
వసూలుఅయిన ఆప్పల బాపతు	...	20,077	1 3	నగలు	...	70,447	9 3
డిపాజిట్లు	...	25,957	8 0	కట్టడములు కొనుగోలు	...	20,100	0 0
అడ్వాన్సుకావలసిన అనామత్తులు	...	2,72,144	10 4	గవర్న మెంటు బాకీలు	...	1,982	0 8
				గిఫండ్లు	...	400	11 0
				వ్యవహారపు ఖర్చులు	...	28,009	10 2
				పాతబాకీలు బట్వాడాలు	...	2,866	10 11
				యితరబాబులు	...	51,601	4 1
				భర్యభండు	...	3,222	11 10
				డిపాజిట్లు	...	21,598	0 10
				అనామత్తులు	...	280470	15 0
						16,08,957	14 11
				సాత్ మజూరులకు			
				దేవస్థానంఖజానాలో నగదునిల్వ	...	6,33,582	14 10
				తిరు త్తణిఖజానాలో నగదు	...	103	8 4
				కచ్చినాడుతాలూకాలో నగదు	...	7	1 10
				విచారణకర్తలవారి పర్మనెంటు అడ్వాన్సు	...	5,000	0 0
				వాపసుచేయవలసిన డిపాజిట్లు	...	19,194	12 0
				అడ్వాన్సు కావలసిన అనామత్తులు	...	444	12 8
మొత్తం	...	22,62,241	0 7	మొత్తం	...	22,62,241	0 7

(Sd) C. C. Reddy.

నరసాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

మా తాలూకాబోర్డు

జూన్ 2:—శ్రీ గ్రంథి వేంకటరెడ్డినాయుడు, బి.ఏ. బి.ఎల్. గారి యాధిపత్యమున నున్న మిగతాసభ్యులయొక్క సహకార భావము చేతనున్న మాతాలూకాబోర్డు సంగతులు చాలావరకు చక్కగా నడుచుచున్నది. మాతాలూకాబోర్డుక్రింద విద్యుత్తుచిత్రము ఇదివరకే చేయుటచేసి, ఇక నిర్బంధమువిషయమై సర్ పాత్రోగారు మొన్న పంపిన కొన్నియేర్పాటులను బోర్డువారు ఆమోదించిరి. ఈసంవత్సరములో క్రొత్తస్కూల్లను ప్రాథమిక విద్యకొరకు నలభైవరకు నిర్మాణముచేసిరి. అందులో మాగ్రామములోనే మహమ్మదీయ శాలికలకొరకు ఒకదానిని ఈమధ్య బోర్డువారు పెట్టిరి. ఈపాతకాల దినాభివృద్ధి గాంచుచున్నదని తెల్పుటకు సంతసించుచున్నాను. వృత్తివిద్యవిషయమై నూలు వదులుటను ప్రస్తుతము నలభై పాతకాలలో ప్రారంభించుట కిది వరకే తీర్మానింపబడెను. అందునిమిత్తము మాజిల్లా ఖాదీబోర్డు వారిచే పంపబడిన సలహాపత్రము లిప్పుడే బోర్డునకు చేరినవి. వేసంగి నెలపు లాఖరును స్కూల్స్ తెరవబడగానే యీవృత్తివిద్య ప్రారంభింపబడును. మొన్నటిదినము ఆనగా క్రిందటి నెల 30 తేదీకి మా తాలూకాబోర్డుయొక్క సమావేశమొకటి పెనుమదం గ్రామములో జరుపబడెను. అందులో కొన్ని ముఖ్య తీర్మానములనిచ్చుట మాత్తముగా చెప్ప

చున్నాను. ఈ తాలూకా బోర్డులో 2 రూ.లో డిప్యూటీ సెంటులకు ఫలమునిర్ధారణను కరించి వెనక్ జరిగిన మీటింగు సక్రమముగా జరుగలేదని అందుకు భుజి కొందరు ఆక్షేపము గవర్న మెంటుకు తెలియబరచినా రనిన్ని యిది వరకే సకాలముగా మీకు తెలియబరచియున్నాను. అందు మీద గవర్న మెంటువారు తిరిగి మీటింగు చేసి ఫలనిర్ధారణ చేయవలసినదిగా తెలియబరచినదియు మీ సంగతి మొన్న ఆలోచనకు రాగా వొడ్డిపట్ల మన్నపురతి ఆమ రెండు గ్రామములను బోర్డువారు సిఫారసు చేయు నిశ్చయించిరి. తాలూకాలో చాలా గ్రామములలో మహుచి విస్తారముగా ఇంకను చెలరేగుచుండుటచేత వాక్సినేటింగువారిని అదనముగా వేసుకొనిన్ని ఇంకా చేయవలసినవాటిని చేయుచున్న వ్యాధిని తొలగింప యత్నించుచున్నాను. ముఖ్యముగ తీర్మానములలో నీ దిగువ వ్రాసినది యొకటి: రెవిన్యూ కృష్ణా జిల్లా రెండు జిల్లాల క్రింద విభజన అయినప్పటికి ఇంకా జిల్లాబోర్డు విభజన చేయనందున పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా ప్రజలకు నష్టముగా నున్నందున వెంటనే జిల్లా బోర్డునుమాడ రెండు జిల్లాబోర్డుల క్రింద విభజన చేయ వలెనని గవర్న మెంటువారినిన్ని జిల్లా బోర్డువారినిన్ని యీ బోర్డువారు కోరుచున్నాను. ఇదేరీతిని పశ్చిమగోదావరిజిల్లాలో నుండు మిగతా తాలూకా బోర్డుల నన్నిటిని తీర్మానించుటకు కూడా యీ బోర్డువారు కోరుచున్నాను.

కీర్తివేల్పులగు త్యాగరాయ శెట్టిగారు వైదవెప్పిన మీటింగులో నింకొక ముఖ్యముగ తీర్మాన

మును మాతాలూకాబోర్డువారు చేసిరి. అది యిది: (సామర్థ్యచేతర సంఘముయొక్క అధ్యక్షులున్న మద్రాసు లెజిస్లేటివ్ కాన్ఫరెన్సు సభ్యులున్న అగు సర్ సిట్టి త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు చని పోయినందున దేశమునకు చాలానష్టముకలిగినది సదరు శ్రేష్ఠి గారి ఆత్మబంధువులకు బోర్డువారి సానుభూతి, తెలియబరచుచున్నాను.

మా కలెక్టరుగారు

మా జిల్లా కలెక్టరుగారు వైదవ వాడ్ కొరగారు నిన్నటి దినముననే పేరుపాలెం గ్రామముండి యిచ్చటికి వచ్చిరి. గాలి వానకు వీరు భీనువరంలో నుండిరి. మరునాటికి వచ్చి ఒక రోజు ఉండి వెంటనే పేరుపాలెం వెళ్లిపోయిరి. ఆప్పటినుండి నిన్నటివరకు పేరుపాలెంలోనే మకాం వేసిరి.

మా ఆసుపత్రి

మా తాలూకాబోర్డునకు చెందిన ఆసుపత్రిని గ్రామాభివృద్ధితో బాటు అభివృద్ధిచేయుట లేదని యెంచవలెను. ఇప్పటికి రెండుసభ్యులొప్పులు వచ్చినవి. మాడనది త్వరలో రానున్నది. రైలుమార్గము పడబోవుచున్నది. జనసంఖ్య పెచ్చినది. ఇట్టి సందర్భములో మా ఆసుపత్రిని అనేకవిధముల సభివృద్ధిచేయుట సినకోజాలు వచ్చినవి. ఆపరేషను చేయవలెనన్న ప్రత్యేకపు గదిలేదు. పనిముట్లు తక్కువ. అందుకు నలసినమందులనున్న ఇతర సామానులనున్న పెంపుచేయవలెను.

జనసంఖ్య పెచ్చుటచేత ఆసుపత్రిలో నింకొక సహాయ డాక్టరును కూడా వేయవలెనని నాభిప్రాయము. సభ అసిస్టెంటు సర్జను చాలును.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము (The Telugu Encyclopaedia.)

ఇందు చరిత్రలు, ప్రకృతి శాస్త్రములు జీవితములు, నీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాది విషయములు, భూగోళము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు సమస్త విషయములు చేర్చింపబడును.

ప్రతిసంపుటమును, ఆరుసంచికలుగ పంపబడును. ఒక్కొక్కసంచికయందును రమారమి 100 పుటలుండును. ఆరు సంచికలకు చందా రూ. 5-0-0. అంచెకూలి అ. 0-8-0. మొదటిసంచికను వి. పి. గా సంపి రూ. 5-8-0. వసూలుచేసికొని మిగత ఐదును క్రమముగ బుక్కుపోస్టుగ పంపుచుండుము.

ఆరుసంచికలు ఒక్క సంపుటముగచేర్చి బైండుచేయబడును. ఒక్కొక్కసంపుటమునకు అంచెకూలి 0-12-0.

ప్రస్తుతము మేలు (సగముతోలు) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగనున్నవి.

ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రూ. 6-8-0.

ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము

7, తంబు శెట్టివీధి, జి. టి., మద్రాసు

గ్లాసు పాళీలు

అగేట్ కలములు

2957

మే నెలా ఖరువరకు

గ్రాసు రూ 10 లు చొప్పున పంపబడును.

విక్టోరియా డి హా,

మైలాపూరు - మద్రాసు.

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు

విజ్ఞాన

మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లోకనేప చేయుచునుండు తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సం॥ రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలోన్, మలయానేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందఱు నన్ను ఆదరించుచున్నారు. పశువులను వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచిలేదు. నాపేరు (లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, భాలింతలు, పడుచు వారు, ముసలేవారు, వారు వీరనశేల పసుప్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. పశుప్రకృతిలములు, పక్షిప్రకృతిలములు, మాంసము, శీతవాతము, ప్రకృతికడుపు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, తీర్చించిన భేదము, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు, బ్రాహ్మణము, పల్లవోప్పి, పడుచునొప్పి, ఇన్ ఫ్లూఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతర వ్యాధులకు ఆనాపాపత్రికలోనున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణమగును. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేసకుంటే గలవు. ఒకడభా నాతో స్నేహముచేసిన వారు మరెవ్వరు నన్ను మరచరు.

594

800 మాత్రలుగల బుడి 1 కి ధన 0-4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు 5 బుడ్లు మొ పోస్టుఖర్చుతో రూ 1-8-0 12 బుడ్లు రూ 2-18-0. 25 బుడ్లు రూ 5-8-0. కావలసినవారు ఈ విగుప్త విలాసమునకు వ్రాయుదు.

ఆయుర్వేద వైద్యసాధ్యపు వెంటకూచల పండితులు, శ్రీ సీతారావు పు వైద్యశాల, మైసూరు.

బారిష్టరు సార్వత్రికం (భాగము ౧)

గ్రంథకర్త: శ్రీ మొక్కపాటి సరసింహశాస్త్రిగారు (సాహితీసమితి)

క్రాసునైజ. మేలుకాగితము. పుస్తకము త్రాత్ర పోకదలతో ముచ్చట గూర్చుచున్నది.

సార్వత్రిక మను కుట్టవాడు ఇంగ్లాండుకు ప్రయాణముచేయు కథ. హాస్యరసభరితము.

సవ్య - కడుపు చెక్కలగును. వాడుకమాటలలో వ్రాయబడినది. సాహితీసమితి వారి కథల రుచి దాదాపు ఆంధ్రులందఱు నెఱిగినదే. ప్రతి యాంధ్రుడును చదువదగినది.

వెల రూ 1-4-0 మాత్రమే.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

పోస్టుబాక్సు 212 మద్రాసు.

మోహినీతైలము

5 తు॥నూనెగల సీసా 1-కి రూ 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇదినునోపశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు, ఉద్యోగస్థులు మొదలగువారికి నుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. నుం దగుల మొహాలానవ్యామలకు ప్రాపగు మగులను మనోహరముగ జేంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుకల రమణీయకమగు నువా సనచెక్కలవిగాదు. తలకురాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు వా రెవరూడ పరిమళమువ్యాపించును. తలలోయండును పుట్ట నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు నువాసన ద్రవ్యములను జేర్చి తయారుచేయించి జేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసియు న్నాము. జేయేల ఒకసారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు.

తేలు మందు

వెల సీసా 1-కి 0-8-0

తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష బాధగల దు. తేలుకాటులన విషము నెత్తువలో ప్రవేశించదు. బాధ నరముల వెంట పెద్దనరముదగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటును బండపొరునట్టులు చేసిన బాధతగ్గును. ఈద్రావ కము ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల ఘాటుకలిగి నీటివలె నుండును. చెడికుండుటకు గాను రబ్బరు బిరడా గలసీసాలో మం దుపోయి డినది. కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసినబాధ మా యమగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నితరుల కు పుణ్యముగట్టు కొనవచ్చు. (పరియింబ నుండవలసినది).

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0. 12-కి 3-8-0.

తామర ఒకవిధమైన పురుగులవలన చర్మము మీదగాని, వెండ్రుకలలోగాని, లోచనములలోగాని, గోళ్లలోగాని బు ట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదముల బట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.

కాన, తామర, తీట, ఏనుగుగజ్జ మొదలగునవి గలవా రదంబు ఈ తైలమును ఒకసారి వాడిమూడగోరెదము. దీనిని రాచిన మంటయిండును. చర్మము నలు పెక్కుదు, పుండు పడిదు. వెలస్యలము. ఫలమధికము.

కలరామాత్రలు

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు. వెల రూ. 0-8-0

కలరా ప్లేగులతోనే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువులైన విషపురుగులు చేరుట వలనగలుగును. ఈపురుగులు శరీరములోజేరి రక్తమును జెరుపు ను. దీనిముఖ్యలక్షణములు:—అశీద్రి, కడుపులో శ్వవోనొప్పి, వాంతులు, విరేచనములు, రోగము హెచ్చినచోలది గంజినీటివంటి రేచనములు, మూత్రము బంధించుట, నాడీ తీయించుట, శరీ రమందంతట అతిబాధ, దుర్బలము. ఈ కలరామాత్రలు లోపల ఇమిడిన వెంటనే విషపురుగుల జంపప్రాంభించి, వాంతిభేద లతగించి మూత్రము వెడలించి నాడికి పుష్టిగలగజేయును. తగిలిన వెంటనే మందును తీసుట ఆవశ్యకము. కలరా యొన్నచోట నీటిని కాచ్చిత్రాగుట యోగ్యము.

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0

ఈమాత్రల నుపయోగించుటవలన తైల్యపు తలనొప్పి, ఒం టితలనొప్పి వెంటనే బోవును.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.